

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»**

**Σπουδάστριες: Βρυώνη Γεωργία (ΑΜ:15816), Οικονομοπούλου Ελένη
(ΑΜ:15865), Παπά Ίλβα (ΑΜ:14879)**

Μεσολόγγι 2016

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

Σπουδάστριες: Βρυώνη Γεωργία (ΑΜ:15816), Οικονομοπούλου Ελένη
(ΑΜ:15865), Παπά Ίλβα (ΑΜ:14879)

Επιβλέπων καθηγητής

Πολίτης Στεργίου Ευάγγελος

Μεσολόγγι 2016

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Μεσολογγίου. Ως την ελάχιστη δυνατή μνεία, με την παρούσα παράγραφο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε από τα βάθη της καρδιάς μας όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μας, κο Πολίτη Στεργίου Ευάγγελο, για την πολύτιμη υποστήριξή του με τις παραγωγικές υποδείξεις και συμβουλές του καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μας εργασίας.

Επίσης, θερμές ευχαριστίες θα θέλαμε να εκφράσουμε σε όλα τα στελέχη του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων η «ΠΙΝΔΟΣ» και ιδιαίτερα στον πρόεδρο του συνεταιρισμού κ. Δημητρίου Ανδρέα για τον πολύτιμο χρόνο που διέθεσε προκειμένου να μας παραχωρήσει συνέντευξη και να μας προμηθεύσει με αρκετό πληροφοριακό υλικό που συνέβαλλε στο ποιοτικό αποτέλεσμα της εργασίας μας.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειές μας για τη στήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια κατά τη διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πτηνοτροφία αποτελεί σημαντικό κλάδο του πρωτογενή τομέα παραγωγής. Η πτηνοτροφία από την αρχαιότητα παρείχε στον άνθρωπο πολύτιμη τροφή για την επιβίωση του με χαρακτηριστική την εξημέρωση της όρνιθας πριν από το 2.500 π.Χ.. Στην Ελλάδα, τα ηνία της μεγαλύτερης συνολικής ετήσιας παραγωγής κρέατος πουλερικών και αυγών τα έχουν η Ήπειρος, η Στερεά Ελλάδα και η Αττική.

Ένας σπουδαίος συνεταιρισμός του κλάδου αυτού είναι ο Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων, η «Πίνδος», που ιδρύθηκε το 1958. Για τις συναλλαγές της με άλλα κράτη η επωνυμία της είναι «AGRICULTURAL POULTRY COOPERATIVE PINDOS». Έδρα της είναι η Τοπική Κοινότητα Ροδοτοπίου του Δήμου Πασσαρώνος της Περιφερειακής Ενότητας Ιωαννίνων και αποτελεί πρωτοβάθμια αγροτική συνεταιριστική οργάνωση (Α.Σ.Ο.), νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα. Σήμερα η «Πίνδος», είναι μια σύγχρονη και πλήρως καθετοποιημένη επιχείρηση που αποτελείται από περίπου 560 μέλη – παραγωγούς και έχει εργατικό δυναμικό 800 ατόμων.

Στην παρούσα εργασία περιγράφεται η πτηνοτροφία και συγκεκριμένα ο κλάδος της ορνιθοτροφίας. Περιγράφονται, επίσης, οι έννοιες της τοπικής ανάπτυξης και της επιχειρηματικότητας και πώς αυτά τα δύο συνδέονται μεταξύ τους. Τέλος, γίνεται μια παρουσίαση του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων, η «Πίνδος». Δίνεται έμφαση στην περιγραφή του τρόπου λειτουργίας της «Πίνδου», στην ανάλυση του «μείγματος marketing» των προϊόντων «Πίνδος», στην ανάλυση της στρατηγικής τμηματοποίησης, στόχευσης και τοποθέτησης που ακολουθεί για τα προϊόντα της, καθώς και στη συμβολή της στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής που εδρεύει.

Συνεπώς, για την περιεκτική κατανόηση της έννοιας της ορνιθοτροφίας και της τοπικής ανάπτυξης, το περιεχόμενο και το ρόλο τους στις σύγχρονες κοινωνίες, και συγκεκριμένα στην περίπτωση της «Πίνδος», κρίνεται αναγκαία η προσπάθεια διερεύνησης των ακόλουθων ερωτημάτων:

- ✓ Ποιος είναι ο ρόλος και η σπουδαιότητα της ορνιθοτροφίας στη ζωή του ανθρώπου;
- ✓ Πώς δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις στον κλάδο της ορνιθοτροφίας;

- ✓ Ποια είναι η συμβολή της επιχειρηματικότητας στην τοπική ανάπτυξη εν γένει;
- ✓ Ποια είναι η συμβολή του συνεταιρισμού «Πίνδος» στην τοπική κοινωνία των Ιωαννίνων και της ευρύτερης περιοχής;

Λέξεις κλειδιά: πτηνοτροφία, ορνιθοτροφία, πρωτογενής τομέας παραγωγής, τοπική ανάπτυξη, συνεταιρισμοί, Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων η «Πίνδος»

ABSTRACT

Poultry farming is a major part of the primary production sector. Poultry has given since antiquity to the humans valuable source of food for survival with the domestication of the chicken before 2,500 BC as a typical example. In Greece, the reins of maximum annual production of poultry meat and eggs belong to Epirus, Central Greece and Attica.

A great partnership of this sector is the Agricultural Poultry Cooperative of Ioannina, “Pindos”, founded in 1958. For its transactions with other countries its name is “AGRICULTURAL POULTRY COOPERATIVE PINDOS”. Pindos is based in the Local Community Rodotopi, in the Municipality of Passarona, Prefectural Unit of Ioannina and is a primary agricultural cooperative organization (ACO), a private legal entity and has commercial status. “Pindos” today is a modern and fully integrated business consisting of approximately 560 members - producers and has a workforce of 800 people.

This paper describes poultry industry. It also describes the concepts of local development and entrepreneurship and how these two are related. Finally, there is a presentation of Ioannina Agricultural Poultry Cooperative “Pindos” with emphasis on the description of the way of operation of “Pindos”, on the analysis of the “marketing mix” of “Pindos” products, on the analysis of the segmentation, targeting and positioning strategy following for its products, as well as on its contribution to the local development.

Therefore, for the comprehensive understanding of the concept of poultry farming and the local development, the content and their role in modern societies, and particularly in the case of “Pindos”, the attempt to investigate the following questions is deemed necessary:

- ✓ What is the role and importance of poultry in human life?
- ✓ How do companies operate in poultry industry?
- ✓ What is the contribution of entrepreneurship to the local development in general?
- ✓ What is the contribution of “Pindos” cooperative in the local community of Ioannina and the wider region?

Keywords: poultry, poultry industry, primary production sector, local development, associations, Ioannina Agricultural Poultry Cooperative Pindos

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ABSTRACT.....	7
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	8
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ	11
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	13
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</u>	14
<u>ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....</u>	16
<u>ΜΕΡΟΣ Α – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ.....</u>	18
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΟΡΝΙΘΟΤΡΟΦΙΑ.....</u>	18
1.1 Οι όρνιθες	18
1.2 Η βιολογία της όρνιθας.....	21
1.3 Η αναπαραγωγή της όρνιθας.....	21
1.4 Οι ασθένειες των πτηνών.....	22
1.5 Η διατροφική αξία του κρέατος των πουλερικών και του αυγού.....	23
1.6 Συστήματα εκτροφής ορνίθων.....	25
1.7 Πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.....	27
1.8 Διατροφή πτηνών.....	27
1.9 Επώαση – εκκόλαψη αυγού.....	29
1.10 Τελευταίες εξελίξεις και προοπτικές στον κλάδο της Πτηνοτροφίας.....	29
1.11 Ελληνική παραγωγή και κατανάλωση πουλερικών και αυγών	32
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ.....</u>	34
2.1 Η έννοια του συνεταιρισμού και οι αρχές του.....	34
2.1.1 Τα χαρακτηριστικά και οι βασικές αρχές των αγροτικών συνεταιρισμών.....	36

2.1.2 Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα.....	38
2.1.3 Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.)...40	
2.2 Η έννοια και το περιεχόμενο της συνεταιριστικής ανάπτυξης.....	42
2.2.1 Οι λόγοι συνεταιριστικής ανάπτυξης.....	42
2.2.2 Οι στρατηγικές συνεταιριστικής ανάπτυξης	43

**ΜΕΡΟΣ Β – ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ».....46**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»46**

3.1 Εισαγωγή.....	46
3.2 Ιστορική αναδρομή.....	47
3.3 Σκοπός, δραστηριότητες, όραμα και αξίες.....	48
3.4 Η Νομική μορφή	52
3.5 Η Διοίκηση	52
3.6 Το Οργανόγραμμα.....	54
3.7 Ο Όμιλος	57

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ».....62**

4.1 Οι εγκαταστάσεις.....	62
4.2 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες.....	68
4.3 Το εργατικό δυναμικό.....	72
4.4 Τα οικονομικά στοιχεία.....	72
4.5 Τα κανάλια διανομής.....	75
4.6 Οι πιστοποιήσεις.....	76
4.7 Η εταιρική ευθύνη.....	77

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ»</u>	81
5.1 Η έννοια του επιχειρησιακού περιβάλλοντος.....	81
5.2 Ανάλυση PEST για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ	81
5.3 Ανάλυση SWOT για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ	91
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ»</u>	97
6.1 Η Στρατηγική της Επιχείρησης (Business Strategy) του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	97
6.2 Το Μίγμα Μάρκετινγκ του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	98
6.3 Η Τμηματοποίηση Αγοράς για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	103
6.4 Ο Ανταγωνισμός για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	103
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ</u>	107
7.1 Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης	107
7.1.1 Η διαδικασία της Τοπικής Ανάπτυξης.....	108
7.1.2 Η Αύξηση της Απασχόλησης στην Περιφέρεια: Η Διάσταση των Τοπικών Αγορών Εργασίας.....	108
7.1.3 Τοπική Αγορά – Τοπική Απασχόληση.....	109
7.2 Ο ρόλος του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ στην τοπική ανάπτυξη.....	110
7.2.1 Η φήμη του στην περιοχή όπου δραστηριοποιείται.....	110
7.2.2 Η συμβολή στην ανάδειξη της περιοχής όπου δραστηριοποιείται.....	110
7.2.3 Οι στόχοι και οι προοπτικές για το 2016.....	111
<u>ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	113
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	115

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Γραμματόσημο των ελληνικών ταχυδρομείων με διάφορες φυλές ορνίθων	20
Εικόνα 2. Συστηματικές Πτηνοτροφικές Μονάδες Ελλάδας	32
Εικόνα 3. Εξέλιξη του αριθμού των συνεταιρισμών στην Ελλάδα (1915-2005).....	40
Εικόνα 4. Το λογότυπο του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων Πίνδος.....	46
Εικόνα 5. Το οργανόγραμμα της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	56
Εικόνα 6. Η Διεύθυνση Εργοστασίου – Τεχνική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	57
Εικόνα 7. Η Οικονομική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	57
Εικόνα 8. Η Εμπορική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	57
Εικόνα 9. Το λογότυπο της ΑΓΡΟΖΩΗΣ.....	58
Εικόνα 10. Το λογότυπο της AGROMARK.	59
Εικόνα 11. Το λογότυπο της GREEN ΠΙΝΔΟΣ.....	59
Εικόνα 12. Άποψη της εργοστασιακής μονάδας του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	62
Εικόνα 13. Πτηνοτροφείο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	63
Εικόνα 14. Εκκολαπτήρια του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	64
Εικόνα 15. Εργοστάσιο ζωοτροφών του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	65
Εικόνα 16. Πτηνοσφαγείο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	66
Εικόνα 17. Διαδικασία παραγωγής έτοιμων ψημένων προϊόντων ΠΙΝΔΟΣ.	66
Εικόνα 18. Εργαστήρια του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	67
Εικόνα 19. Προϊόντα από νωπά κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ.....	69
Εικόνα 20. Προϊόντα από κατεψυγμένα κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ.	69
Εικόνα 21. Προϊόντα νωπά από τη σειρά «έτοιμα ψημένα» ΠΙΝΔΟΣ.....	70
Εικόνα 22. Προϊόντα κατεψυγμένα από τη σειρά «έτοιμα ψημένα» ΠΙΝΔΟΣ.	70
Εικόνα 23. Προϊόντα από κοτόπουλα βιολογικής εκτροφής ΠΙΝΔΟΣ.....	70
Εικόνα 24. Προϊόντα από κοτόπουλα ελεύθερης βοσκής ΠΙΝΔΟΣ.	71
Εικόνα 25. Προϊόντα αλλαντικών και Γιαννιώτικης παραδοσιακής κοτόπιτας ΠΙΝΔΟΣ.....	71
Εικόνα 26. Διάγραμμα του κύκλου εργασιών του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	74
Εικόνα 27. Το μερίδιο αγοράς του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	74
Εικόνα 28. Το λογότυπο για το σύστημα ολικής ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 2200.	76
Εικόνα 29. Το λογότυπο για την πιστοποίηση AGROCERT.....	76
Εικόνα 30. Το λογότυπο για την πιστοποίηση από τον Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας.....	77
Εικόνα 31. Η ανάλυση PEST.	82
Εικόνα 32. Το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.....	87
Εικόνα 33. Το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.	91
Εικόνα 34. Η ανάλυση SWOT.	92
Εικόνα 35. Οι έννοιες στο στρατηγικό σχεδιασμό.....	97
Εικόνα 36. Τα 4 P's του μίγματος μάρκετινγκ.....	99
Εικόνα 37. Λογότυπο ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΒΕΕ.....	104

Εικόνα 38. Τα λογότυπα της Hellenic Quality Foods – ΚΑΝΑΚΙ και ΜΙΜΙΚΟΣ. 105

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Η συστηματική κατάταξη της όρνιθας.....	19
Πίνακας 2. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων κρεατοπαραγωγής στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	31
Πίνακας 3. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων αυγοπαραγωγής στην Περιφέρεια Ηπείρου.	31
Πίνακας 4. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων αναπαραγωγών κρεατοπαραγωγής (πατρογονικά) στην Περιφέρεια Ηπείρου.	31
Πίνακας 5. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.	53
Πίνακας 6. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	54
Πίνακας 7. Το Εποπτικό Συμβούλιο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	54
Πίνακας 8. Η Γενική Διεύθυνση του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.....	54
Πίνακας 9. Τζίρος τα έτη 2010-2014 για την Αγροζωή.	58
Πίνακας 10. Εξέλιξη προσωπικού του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ τα έτη 2013-2015.....	72
Πίνακας 11. Η εξέλιξη του κύκλου εργασιών (σε χιλ. ευρώ).	73
Πίνακας 12. Δυνάμεις περιβάλλοντος με άμεση επίδραση στην επιχείρηση.....	86
Πίνακας 13. Οικονομικά στοιχεία των: Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ, ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ και ΗQF.	104

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πτηνοτροφία στην Ελλάδα είναι ο πιο δυναμικός κλάδος της ζωικής παραγωγής με βαθμό αυτάρκειας τόσο σε αυγό όσο και σε κρέας με ποσοστό άνω του 90%. Δύο είναι οι στόχοι της, η παραγωγή αυγών και η παραγωγή κρέατος. Τα κύρια εκτρεφόμενα είδη πτηνών στη χώρα μας είναι οι όρνιθες, οι ινδιάνοι (γαλοπούλες), οι πάπιες, οι χήνες, οι μελεαγρίδες (φραγκόκοτες), τα ορτύκια, τα περιστέρια, οι φασιανοί, οι πέρδικες και οι στρουθοκάμηλοι. Από τα παραπάνω εκτρεφόμενα είδη πτηνών μεγαλύτερη οικονομική αξία έχουν οι όρνιθες και επομένως ο όρος «Πτηνοτροφία» έχει ταυτιστεί με τον όρο «Οрниθοτροφία».

Τα πτηνοτροφικά προϊόντα, το αυγό και το κρέας, παρουσιάζουν εξαιρετική διατροφική και εμπορική αξία. Η απαρχή της οрниθοτροφίας απαντάται πριν το 2000 π.Χ. με την εξημέρωση της όρνιθας στην Ινδία. Η Ελλάδα μέχρι και το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ασκούσε την οрниθοτροφία με τον παραδοσιακό τρόπο που γνωρίζουμε και σήμερα, παραμένοντας δηλαδή σε χωρικό επίπεδο. Οι όρνιθες προέρχονταν από τον εγχώριο πληθυσμό για την αβγοπαραγωγή και το κρέας πουλερικών ήταν το αποτέλεσμα της σφαγής των ορνίθων αβγοπαραγωγής.

Στη δεκαετία του 1950 άρχισε η ανάπτυξη της οрниθοτροφίας με την ίδρυση των πρώτων συστηματικών πτηνοτροφικών επιχειρήσεων. Η ανάπτυξή της ήταν αποτέλεσμα της εξέλιξης των επιστημονικών της πεδίων, της εκτροφής, διατροφής, γενετικής και υγιεινής των εκτρεφόμενων ορνίθων. Η πρόοδος στη γενετική οδήγησε στην ανάπτυξη ζωικού υλικού (υβριδίων αβγοπαραγωγής και κρεατοπαραγωγής) με υψηλές παραγωγικές αποδόσεις.¹

Η συστηματική οрниθοτροφία σήμερα γίνεται σε ειδικές εγκαταστάσεις, που ονομάζονται οрниθοτροφεία. Τα οрниθοτροφεία είναι τεράστια συγκροτήματα, όπου δημιουργούνται σταθερές συνθήκες περιβάλλοντος και διατροφής για την εκτροφή των ορνίθων. Οι αίθουσες αυτές χωρούν από 500 έως 2000 κοτόπουλα και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την πάχυνση. Σε πολλές χώρες υπάρχουν οрниθοτροφεία που κάθε χρόνο εκτρέφονται εκατοντάδες χιλιάδες ή και εκατομμύρια κοτόπουλα, τα οποία έχουν πλήρη μηχανήματα από τα οποία τα νεαρά κοτόπουλα εξαρτώνται πλήρως με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να μην έρχεται σχεδόν καθόλου σ' επαφή με τα κοτόπουλα μέχρι τη στιγμή που θα οδηγηθούν στα σφαγεία.

¹ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

Η πτηνοτροφία στην Ελλάδα είναι από τους πιο δυναμικούς κλάδους της αγροτικής οικονομίας και αντιπροσωπεύει σήμερα το 5% της συνολικής αξίας της αγροτικής παραγωγής. Οι οργανωμένες πτηνοτροφικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα παράγουν ετησίως 120.000.000 κοτόπουλα και 1.500.000.000 αυγά. Η παραγωγή καλύπτει σχεδόν πλήρως την εγχώρια ζήτηση. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται περί τις 50 επιχειρήσεις διαφόρων μεγεθών. Στην ζωική παραγωγή δραστηριοποιούνται περί τις 2.000 αγρότες πτηνοτρόφοι, οι οποίοι συνεργάζονται με τις οργανωμένες-καθετοποιημένες επιχειρήσεις. Η παραγωγή κοτόπουλου είναι συγκεντρωμένη κατά 45% στην Ήπειρο, κατά 27% στην Στερεά Ελλάδα και κατά 18% στην Μακεδονία και τη Θράκη. Η παραγωγή του αυγού είναι πιο ομοιόμορφα κατανεμημένη, πλην όμως μεγάλο ποσοστό εξακολουθεί να προέρχεται από την Αττική.²

² http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η εκπόνηση της εργασίας πραγματοποιήθηκε ακολουθώντας μια σειρά από βήματα, όπως παρουσιάζονται παρακάτω:

A. Καθορισμός θέματος και διατύπωση υποθέσεων εργασίας: Ο κύριος στόχος αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων, η «Πίνδος». Συγκεκριμένα, οι υποθέσεις βασίζονται σε πέντε ερωτήσεις:

- ✓ Ποιος είναι ο ρόλος και η σπουδαιότητα της ορνιθοτροφίας στη ζωή του ανθρώπου;
- ✓ Πως δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις στον κλάδο της ορνιθοτροφίας;
- ✓ Ποια είναι η συμβολή της επιχειρηματικότητας στην τοπική ανάπτυξη εν γένει;
- ✓ Ποια είναι η συμβολή του συνεταιρισμού «Πίνδος» στην τοπική κοινωνία των Ιωαννίνων και της ευρύτερης περιοχής;

B. Επισκόπηση της βιβλιογραφίας - Συλλογή στοιχείων: Αναζητήθηκαν βιβλία και υπάρχουσες έρευνες για ίδια ή παρόμοια θέματα, ώστε να μελετηθεί όσο πιο καλά γίνεται το θέμα που εξετάζεται στην παρούσα εργασία. Η συλλογή του βιβλιογραφικού υλικού πραγματοποιήθηκε τόσο από έντυπη βιβλιογραφία όσο και από επίσημες ιστοσελίδες.

Γ. Επιλογή ερευνητικής μεθόδου: Στην παρούσα εργασία επιλέχθηκε συνδυασμός μεθόδων. Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η *ανάλυση περιεχομένου*. Η ανάλυση περιεχομένου αποτελεί μια τυποποιημένη μέθοδο στις κοινωνικές επιστήμες που οδηγεί στη συστηματική κωδικοποίηση του γραπτού και προφορικού λόγου. Η μέθοδος ανάλυσης περιεχομένου επιτρέπει στον ερευνητή να συμπεριλάβει μεγάλα ποσά κειμενικών πληροφοριών και να προσδιορίσει συστηματικά τις ιδιότητές του ζητήματος που μελετά. Ωστόσο, οι κειμενικές πληροφορίες που χρησιμοποιεί ο ερευνητής θα πρέπει να ταξινομηθούν σύμφωνα με ένα ορισμένο θεωρητικό πλαίσιο, ώστε να είναι σαφής η ανάλυση των στοιχείων που παρατίθενται και να γίνεται στο τέλος μια σημαντική ανάγνωση του περιεχομένου για το διερευνόν θέμα. Επίσης, χρησιμοποιήθηκε η *μέθοδος της συνέντευξης* από εκπρόσωπο της εταιρείας για την άντληση όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών για την εκπόνηση της

εργασίας. Στην προκειμένη περίπτωση, η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε την 19/01/2016 στα κεντρικά γραφεία της «Πίνδος» μεταξύ του προέδρου του συνεταιρισμού κ. Δημητρίου Ανδρέα και τις γράφουσες.

Δ. Ερμηνεία αποτελεσμάτων – Συμπεράσματα: Στο στάδιο αυτό εξήχθησαν τα συμπεράσματα αναφορικά με τη συμβολή του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού η «Πίνδος» στην τοπική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

ΜΕΡΟΣ Α – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η ΟΡΝΙΘΟΤΡΟΦΙΑ

1.1 Οι όρνιθες

Η Όρνιθα ή κοινώς κότα, (αρσενικός: πετεινός ή κόκκορας, ουδέτερο: το κοτόπουλο), είναι ένα εξημερωμένο πτηνό. Είναι ένα από τα πιο κοινά και διαδεδομένα οικόσιτα ζώα, αφού υπολογίζεται ότι το 2003 υπήρχαν γύρω στα 24 δισεκατομμύρια εκπρόσωποι του είδους. Δηλαδή υπάρχουν περισσότερες κότες στον κόσμο από οποιοδήποτε άλλο πουλί. Ο άνθρωπος εκτρέφει τις κότες κυρίως ως πηγή τροφίμων, για το κρέας τους και τα αυγά τους.

Η κότα πιστεύεται ότι εξημερώθηκε στην Ινδία, ενώ πρόσφατα ανακαλύφθηκαν στοιχεία ότι η εξημέρωσή της είχε ήδη ξεκινήσει στο Βιετνάμ πριν από 10.000 χρόνια. Από την Ινδία το εξημερωμένο πτηνό διαδόθηκε στην Περσία, τη Λυδία, μετά στη δυτική Μικρά Ασία και γύρω στον 9^ο-8^ο αιώνα π.Χ. και στην Ελλάδα. Η κότα ήταν γνωστή στην Αίγυπτο από την 18^η Δυναστεία, σαν το πουλί που γεννάει ένα αυγό κάθε μέρα. Η κότα ήρθε στην Αίγυπτο από την Συρία και τη Βαβυλώνα, σύμφωνα με τα χρονικά του Τούθμωση Γ'.

Οι Όρνιθες θεωρούνται παμφάγα πτηνά. Σε ελεύθερο περιβάλλον, σκάβουν στο χώμα για αναζήτηση σπόρων, εντόμων και ακόμα μεγαλύτερων ζώων όπως οι σαύρες και μικρά ποντίκια. Ελεύθερες στη φύση μπορούν να ζήσουν για πέντε έως έντεκα έτη, ανάλογα με το είδος (ράτσα). Σε εμπορική εντατική αναπαραγωγή κρέατος, ένα κοτόπουλο ζει γενικά μόνο για έξι εβδομάδες πριν να σφαγεί. Το κοτόπουλο κατανάλωσης κρέατος βιολογικής εκτροφής θα θανατωθεί συνήθως σε περίπου 14 εβδομάδες. Οι κότες ορνιθοτροφείου μπορούν να παραγάγουν τουλάχιστον 300 αυγά ετησίως. Μετά από 12 μήνες, οι κότες αυγοπαραγωγής χάνουν σταδιακά την απόδοσή τους και θανατώνονται προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σαν τροφή κατοικίδιων ζώων, για πίτες και άλλα επεξεργασμένα τρόφιμα.

Η μακροβιότερη κότα, σύμφωνα με το βιβλίο Γκίνες, πέθανε από ανακοπή καρδιάς σε ηλικία 16 χρονών.

Πίνακας 1. Η συστηματική κατάταξη της όρνιθας. Πηγή: <http://www.gaiapedia.gr/>

Συστηματική κατάταξη όρνιθας	
Βασίλειο	Animalia (Ζώα)
Συνομοταξία	Chordata (Χορδωτά)
Ομοταξία	Aves (Πτηνά)
Τάξη	Galliformes (Ορνιθόμορφα)
Οικογένεια	Phasianidae (Φασιανίδες)
Γένος	Gallus (Όρνιθα)
Είδος	G. gallus
Υποείδος	G. g. domesticus

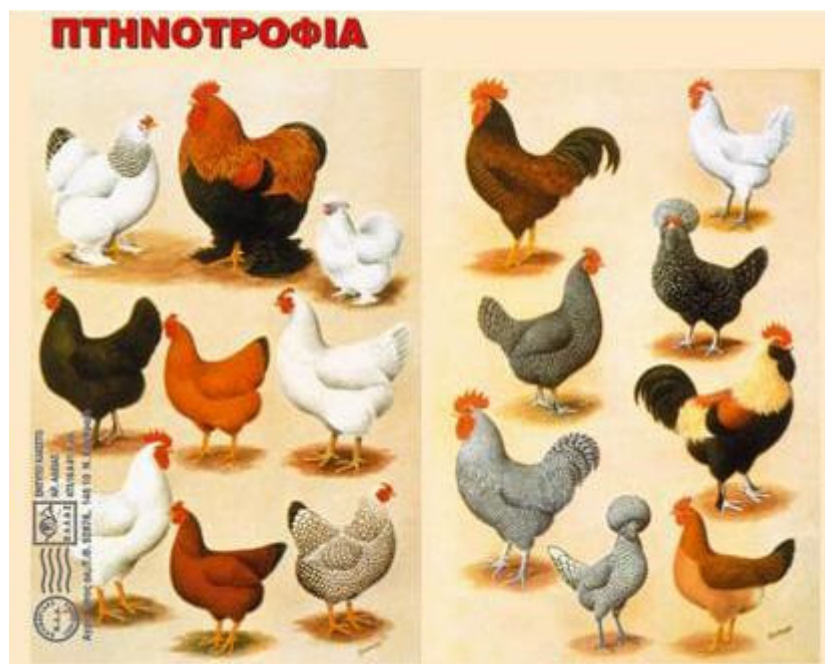
Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ξημερωμένες όρνιθες υπάρχουν στην Ελλάδα από την αρχαιότητα. Δεν υπάρχει όμως καμία επίσημα αναγνωρισμένη φυλή. Δεν εκτράφηκαν ποτέ συστηματικά ούτε αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης.

Πυρήνες από ντόπιες κότες ελευθέρως βοσκής εξακολουθούν να εκτρέφονται ιδιαίτερα σε απομονωμένες περιοχές της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας. Τελευταία ο πληθυσμός τους μειώθηκε δραματικά διότι αντικαταστάθηκαν από εισαγόμενες φυλές. Οι ντόπιες όρνιθες είναι γενικά μικρότερες σε μέγεθος (όχι όσο κάποιες ξένες διακοσμητικές φυλές). Διατηρούν την ικανότητα επώασης και ανατροφής των νεοσσών, καταναλώνουν μικρότερη ποσότητα τροφής, έχουν μεγαλύτερη αβγοπαραγωγή, ενώ εμφανίζουν και κάποια χαρακτηριστικά άγριας όρνιθας όπως:

- ισχυρό ένστικτο αυτοσυντήρησης,
- ανεπτυγμένη ικανότητα να πετούν και
- τάση να κουρνιαίζουν στα υψηλότερα σημεία των δένδρων.³

Υπάρχουν διάφοροι τύποι όρνιθας που θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε καθαρόαιμες φυλές, όπως η Κατσουλέρα (τύπος με λοφίο), η Σκαλτσουνάτη (με φτερά στα πόδια), οι Μπουφούνες (γενιάδα), η Νανόκοτα Θράκης, η Γυμνόλαιμη Λέσβου, η Φιλιανή Λέσβου, η Μαύρη Κότα Καλαμάτας/Μεσσηνίας, ο Γυφτοκόκορας (Θεσσαλίας ίσως και άλλων περιοχών), η Πετρωτή/Λαθουράτη και οι μικρόσωμοι τύποι διάφορων περιοχών όπως Τρικάλων, της Καρδίτσας (χωριό Παλαμάς).

Οι πιο αντιπροσωπευτικές ξενικές φυλές ορνιθων είναι οι ακόλουθες: Plymouth Rock, Wyandotte, Rhode Island Red, Jersey Black Giant, New Hampshire, Brahma, Cochin, Langshan, Australo, Cornish, Dorking, Orpington, Sussex, Leghorn, Minorca, Andalusian.

Εικόνα 1. Γραμματόσημο των ελληνικών ταχυδρομείων με διάφορες φυλές ορνίθων

³ <http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Ορνιθες>

1.2 Η βιολογία της όρνιθας

Οι όρνιθες είναι θερμόαιμοι οργανισμοί, υψηλού ρυθμού μεταβολισμού και χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι η ανάπτυξη των απογόνων τους πραγματοποιείται εκτός του σώματος της μητέρας.

Από άποψη ανατομίας κατατάσσονται στα πλέον εξειδικευμένα σπονδυλωτά με προσαρμογή του οργανισμού για περιορισμένη πτήση. Η κάλυψή του δέρματός τους με φτερά τις κατατάσσει σε χωριστή τάξη από τα υπόλοιπα είδη ζώων.

Η θερμοκρασία του σώματος των πτηνών είναι λίγο ανώτερη από τα άλλα κατοικίδια ζώα με μέση τιμή περίπου 41-50°C. Κυμαίνεται μεταξύ 40,5°C και 43°C κατά τη διάρκεια του 24ώρου με χαμηλότερη κατά το μεταμεσονύκτιο.⁴

Η όρνιθα χαρακτηρίζεται σαν οργανισμός από υψηλή πίεση αίματος και πολύ μεγάλο αριθμό καρδιακών παλμών. Συγκεκριμένα, οι όρνιθες που προέρχονται από μικρόσωμες φυλές έχουν περίπου 300 παλμούς το λεπτό, ενώ οι βαρύσωμες περίπου 250 ανά λεπτό. Έχει παρατηρηθεί ότι ξαφνικές διαταραχές στο ζώο προκαλούν αύξηση των παλμών που φτάνουν τους 500-550 ανά λεπτό και η κατάσταση αυτή αργεί να αποκατασταθεί.

1.3 Αναπαραγωγή όρνιθας

Κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου οι όρχεις του αρσενικού ατόμου αποτελούν πολύ μικρά σώματα σχήματος φασολιού. Όμως κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου μεγεθύνονται πολύ: μέχρι 300 φορές από το αρχικό τους μέγεθος στο οποίο επιστρέφουν μετά την αναπαραγωγική περίοδο. Οι σπερματικές κύστεις αποθηκεύουν εκατομμύρια σπερματοζωαρίων και όπως και οι όρχεις, μεγεθύνονται εξαιρετικά κατά την αναπαραγωγική περίοδο. Καθώς στα περισσότερα είδη, τα αρσενικά δεν έχουν πέος, κατά τη σύζευξη έρχονται σε επαφή οι κοιλότητες της αμάρας, όταν το αρσενικό στέκεται πάνω στη πλάτη του θηλυκού.⁵

⁴ <http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Όρνιθες>

⁵ <http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Όρνιθες>

Στα θηλυκά των περισσότερων ειδών όρνιθας αναπτύσσεται μόνο η αριστερή ωοθήκη και ο αριστερός ωαγωγός. Τα αντίστοιχα όργανα της δεξιάς πλευράς υποπλάσσονται με αποτέλεσμα να μετατρέπονται σε υπολειμματικές δομές. Όσον αφορά στα ωάρια που αποβάλλονται, προσλαμβάνονται από το προτεταμένο άκρο του ωαγωγού, το λεγόμενο κώδωνα του ωαγωγού, ο οποίος εκτείνεται προς τα πίσω και καταλήγει στην αμάρα. Κατά τη διαδρομή τους τα ωάρια περνούν από τον ωαγωγό, όπου προστίθεται η αλβουμίνη (το λευκό του αβγού) από ειδικούς αδένες, το κέλυφος του αβγού, η μεμβράνη του κελύφους και οι χρωστικές του κελύφους σε κατώτερο όμως τμήμα του. Αξίζει να αναφερθεί ότι το σπερματικό υλικό παραμένει ζωντανό στον ωαγωγό της θηλυκής όρνιθας για πολλές ημέρες μετά από μια μοναδική σύζευξη (π.χ. της κότας παρουσιάζουν καλή γονιμότητα για 5-6 ημέρες μετά τη σύζευξη).

1.4 Ασθένειες των πτηνών

Οι κύριες ασθένειες των πτηνών είναι οι ακόλουθες:

1. Η Γρίπη των πτηνών, η οποία πρόκειται για μια πολύ μεταδοτική ασθένεια. Τα συμπτώματα της γρίπης αυτής ποικίλλουν και εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες. Η ασθένεια μεταδίδεται με μετακίνηση ζωντανών πτηνών, επαφή των ζώων, δαγκώματα και αμυχές. Ο αέρας, τα περιττώματα, η ενδυμασία, τα υποδήματα, το δέρμα, η βλέννα, η ζωοστρωμένη, τα δοχεία τροφής και νερού, τα κλουβιά, τα οχήματα και ο εξοπλισμός, όλα μπορούν να φέρουν και να μεταδώσουν την ασθένεια.
2. Η Σαλμονέλλωση ορνίθων είναι ένα βακτηρίδιο με παγκόσμια εξάπλωση που κατοικεί στο έντερο θερμόαιμων και ψυχρόαιμων ζώων. Έχει αναγνωρισθεί ως ένας σημαντικός ζωνοσογόνος παράγοντας (παράγοντας δηλαδή που προκαλεί νόσο που μεταδίδεται από τα ζώα στον άνθρωπο) με σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στα ζώα όσο και στους ανθρώπους.
3. Η Ψευδοπανώλη πρόκειται για οξεία ίωση των πτηνών με ταχύτατη εξάπλωση που χαρακτηρίζεται από νευρικά και αναπνευστικά συμπτώματα.
4. Η Νεκρωτική Εντερίτιδα είναι μια νόσος που προσβάλλει κοτόπουλα, γαλοπούλες και πάπιες σε παγκοσμίως και έχει ως αίτιο το *Clostridium perfringens*.

5. Η Λοιμώδης βρογχίτιδα είναι μια οξεία μεταδοτική νόσος σε ορνίθια με αναπνευστικά συμπτώματα, αλλά και με προσβολή νεφρών (οξεία ή χρόνια νεφρίτιδα).
6. Η Αλλαντίαση είναι δηλητηρίαση από την τοξίνη του *Clostridium botulinum*, το οποίο αναπτύσσεται και πολλαπλασιάζεται στις τροφές των ζώων. Η αλλαντίαση δεν είναι λοίμωξη, αλλά τοξίκωση, γιατί οφείλεται στη βρώση της τροφής, μέσα στην οποία υπάρχει η τοξίνη του βακτηριδίου *Clostridium botulinum*. Το βακτηρίδιο αυτό είναι αναερόβιο και σπορογόνο και απαντάται στο έδαφος και στα έντερα και τα κόπρανα των ζώων.
7. Η Φυματίωση είναι μια χρόνια και αργά μεταδιδόμενη μολυσματική ασθένεια των ώριμων πτηνών που προκαλείται από ένα βακτήριο.
8. Η Λαρυγγοτραχειίτιδα είναι ασθένεια που μεταδίδεται από πτηνό σε πτηνό, από επαφή του με μολυσμένους χώρους, μολυσμένα ρούχα, παπούτσια κ.λπ.,
9. Η Νόσος του Gumboro ή λοιμώδης Θυλακίτιδα είναι σοβαρή οξεία νόσος που εμφανίζεται σε πτηνά ηλικίας 3-6 εβδομάδων με υψηλή θνησιμότητα. Μεταδίδεται με μολυσμένα περιττώματα, μολυσμένο εξοπλισμό και μολυσμένη οργανική ύλη και πιθανόν στρωμνή στην εκτροφή.⁶

Για την πρόληψη πολλών από τις παραπάνω ασθένειες πραγματοποιείται εμβολιασμός στο νερό για τα κοτόπουλα κρεοπαραγωγής (broilers). Η μέθοδος εμβολιασμού αυτή είναι ιδανική για εντατικές εκτροφές πτηνοτροφίας και προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα καθώς δεν απαιτεί επιπλέον εργατικό προσωπικό και δίνει καλό ποσοστό ανοσίας σε συνδυασμό με ελάχιστο στρες για το σμήνος. Τα συνηθέστερα εμβόλια που γίνονται με το νερό είναι για τη Βρογχίτιδα (IB), τη Νόσο του Gumboro (IBD) και την Ψευδοπανώλη (ND).

1.5 Διατροφική του κρέατος των πουλερικών και αξία αυγού

Το κρέας των πουλερικών αποτελεί μια τροφή εύπεπτη, με λίγα λιπαρά και πολλές πρωτεΐνες και καταναλώνεται σε μεγάλες ποσότητες παγκοσμίως και μαγειρεύεται ποικιλοτρόπως. Συγκεκριμένα, οι πρωτεΐνες του είναι υψηλής βιολογικής αξίας (μετά το ασπράδι του αυγού και το γάλα), κατατάσσοντάς το σε μία από τις καλύτερες τροφές. Το

⁶ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Ασθένειες_των_πτηνών

πλεονέκτημά του κρέατος αυτού είναι η χαμηλή εμπορική τιμή του σε συνδυασμό με την υψηλή διατροφική του αξία.

Οι πρωτεΐνες του είναι θρεπτικές, φιλικές (εφόσον δεν προκαλούν αλλεργίες) και εύπεπτες, ενώ απορροφώνται κατά 100% από τον οργανισμό. Τα 100 γραμμ. κοτόπουλου καλύπτουν το 50% περίπου των ημερήσιων αναγκών σε πρωτεΐνες ενός άνδρα και το 65% μιας γυναίκας (η διαφορά οφείλεται στη μικρότερη μυϊκή μάζα των γυναικών). Το κοτόπουλο έχει λιγότερα λιπαρά και θερμίδες από το μοσχάρι, με την προϋπόθεση ότι έχουμε αφαιρέσει την πέτσα του. Το κοτόπουλο, συγκριτικά με το μοσχαρίσιο κρέας, έχει λιγότερη βιταμίνη B12, ψευδάργυρο και σίδηρο.⁷

Το αυγό αποτελεί πολύ σημαντική τροφή για τη διατροφή του ανθρώπου. Τα αυγά εμπεριέχουν σημαντικό ποσοστό σιδήρου, το οποίο χρειάζεται για την δημιουργία και ανάπλαση των ερυθρών κυττάρων. Η ανεπαρκής λήψη σιδήρου οδηγεί στην αναιμία, μια συνηθισμένη πάθηση των γυναικών και κυρίως στην εφηβεία όπου υπάρχει η ανάγκη για σίδηρο.

Τα αυγά είναι μια πολύ καλή πηγή σιδήρου. Κάθε κρόκος αυγού περιέχει 1,2 mg σιδήρου όσο μία αρνίσια μπριζόλα ή 4 αποξηραμένα βερίκοκα. Το σίδηρο απορροφάται καλύτερα όταν καταναλώνουμε μαζί βιταμίνη C. Τα αυγά, επίσης, περιέχουν πολλές βιταμίνες. Οι βιταμίνες που συναντάμε στο αυγό περιλαμβάνουν τις οικογένειες A, D, και E και όλες από την οικογένεια B, συμπεριλαμβανομένου του φολικού οξέος. Τα αυγά είναι πλούσια πηγή της βιταμίνης B12 μία βιταμίνη που λείπει από τους φυτοφάγους. Βιταμίνες A, D και E τις συναντάμε μόνο στον κρόκο του αυγού. Οι περισσότερες βιταμίνες από την οικογένεια B τις συναντάμε και στο ασπράδι και στον κρόκο. Η διατροφική αξία του αυγού είναι μεγάλη καθώς ένα μεσαίου βάρους αυγό μας δίνει περίπου 75 Kcal, περίπου τον ίδιο αριθμό θερμίδων που μας δίνει ένα μήλο, μία φέτα τυρί ή το μισό απλό γιαούρτι. Αυτό κάνει το αυγό ιδανικό για κάθε δίαιτα. Το χρώμα του κελύφους δεν επηρεάζει την διατροφική αξία του αυγού.⁸

Αξίζει να αναφερθεί ότι το αυγό είναι μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή βιταμινών του συμπλέγματος B που περιέχει αντιοξειδωτικές ουσίες που δρουν ενάντια στις ελεύθερες ρίζες, οι οποίες με τη σειρά τους ενοχοποιούνται για ασθένειες συνδεδεμένες με καρδιακά νοσήματα αλλά και τον καρκίνο.

⁷ <http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Ορνιθες>

⁸ <http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Ορνιθες>

Το αυγό περιέχει ακόμη υψηλά ποσοστά χοληστερόλης (200mg σε 100 γρ αυγού, ποσότητα πολύ περισσότερη από το κρέας ή και τα τυριά) και λεκιθίνη, μια ουσία με ισχυρή αντι-χοληστερολική δράση.

Πρέπει, όμως, να σημειωθεί ότι το αυγό, παρ' όλη τη μεγάλη διατροφική αξία δεν είναι πλήρης σαν τροφή, καθώς του λείπουν υδατάνθρακες, σάκχαρα, βιταμίνη C και φυτικές ίνες.

Το ασπράδι του αυγού

Το ασπράδι του αυγού, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει με τον κρόκο, είναι πρακτικά ελεύθερο λίπους και χοληστερόλης. Πράγματι, αποτελείται κυρίως (στο 98%-99% του βάρους του) από νερό (88%) και πρωτεΐνες (10%). Βρίσκει επίσης κανείς μεταλλικά στοιχεία όπως μαγνήσιο, νάτριο και κάλιο, βιταμίνες του συμπλέγματος B (B1, B2 και κυρίως B12), καθώς και γλυκίδια. Ελάχιστη είναι η περιεκτικότητά του σε υδατάνθρακες (μόλις 1%).⁹

Η διατροφική του σύνθεση το κάνει μια ιδιαίτερα πολύτιμη τροφή για τους αθλητές.

Ο κρόκος του αυγού

Ο κρόκος του αυγού είναι πολύ πλούσιος σε πρωτεΐνες (15,7 με 16,6% του βάρους του), λιπίδια (32-36%) και φυσικά υγρασία (37%-48%). Από τα λίπη, σε μεγαλύτερα ποσοστά βρίσκουμε λεκιθίνη (6,3 με 7,5% του όλου βάρους του, ποσοστό που θεωρείται πάρα πολύ υψηλό), τριγλυκερίδια (21,1-23,8%), αλλά και χοληστερόλη (1,6-1,8%).¹⁰ Ελάχιστη είναι η περιεκτικότητά του σε υδατάνθρακες (μόλις 1%). Η σύνθεσή του είναι ανομοιογενής σε όλη τη μάζα του με στρώσεις μεγαλύτερης ή μικρότερης πυκνότητας.

1.6 Συστήματα εκτροφής ορνίθων

Τα συστήματα εκτροφής ορνίθων διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες οι οποίες είναι:

- 1) ***Η εκτροφή κρεοπαραγωγών ορνίθων.*** Η εκτροφή κρεοπαραγωγών ορνίθων ή αλλιώς broilers γίνεται με εξειδικευμένο ζωικό υλικό (υβρίδια κρεοπαραγωγής, Cobb, Ross, Hubbard, Hybro κ.λπ). Η διάρκεια εκτροφής είναι 42 με 45 ημέρες και το σωματικό

⁹ <http://www.agroepirus.gr/eagro/farmers/articles/article.jsp?context=9104&articleid=6088>

¹⁰ <http://www.agroepirus.gr/eagro/farmers/articles/article.jsp?context=9104&articleid=6088>

βάρος σφαγής κυμαίνεται στα 2,3-2,7 Kg. Η προετοιμασία του θαλάμου για μια τέτοια εκτροφή περιλαμβάνει μια σειρά από εργασίες όπως:

- ✓ Σχολαστικό καθαρισμό και απολύμανση,
- ✓ Μυοκτονία-εντομοκτονία,
- ✓ Τοποθέτηση στρωμνής (ρυθμιστής υγρασίας),
- ✓ Έλεγχος εξοπλισμού για καλή λειτουργία (ταΐστρες, ποτίστρες, θερμομητέρες, θερμόμετρα κ.λπ.)
- ✓ και 24h πριν την άφιξη των νεοσσών ο θάλαμος θερμαίνεται και είναι πλήρης εξοπλισμού και τροφής.¹¹

2) **Η εκτροφή ωοπαραγωγών ορνίθων.** Η εκτροφή ωοπαραγωγών ορνίθων γίνεται με εξειδικευμένο ζωικό υλικό (όπως με υβρίδια ωοπαραγωγής, π.χ. Hy-Line, Hisex κ.λπ.) και η διάρκεια της κυμαίνεται μεταξύ 80-110 εβδομάδες. Οι αποδόσεις του φτάνουν τα 350 αυγά στις 80 εβδομάδες εκτροφής. Η εκτροφή ωοπαραγωγών ορνίθων γίνεται με τους εξής τρόπους:

- ✓ Επί δαπέδου σε στρωμνή εξ' ολοκλήρου,
- ✓ επί δαπέδου σε στρωμνή σε συνδυασμό με εσχαρωτό δάπεδο,
- ✓ επί δαπέδου σε στρωμνή σε συνδυασμό με ορνιθώνες
- ✓ και σε κλωβοστοιχείες.¹²

3) **Τα εναλλακτικά συστήματα εκτροφής.** Με τον όρο εναλλακτικά συστήματα εκτροφής, αναφερόμαστε στα εκτατικά συστήματα εκτροφής αυγοπαραγωγών ορνίθων, στα οποία η διατροφή των πτηνών βασίζεται στο μεγαλύτερο μέρος στη βόσκηση σε φυσικούς ή τεχνητούς λειμώνες.¹³ Τέτοια συστήματα είναι η συστηματικής μορφής εκτροφή ελεύθερης βοσκής, η συστηματικής μορφής βιολογική εκτροφή και η χωρική εκτροφή που γίνεται με τις παραδοσιακές μεθόδους. Αξίζει να αναφερθεί ότι η βιολογική εκτροφή μοιάζει με την εκτροφή ελεύθερης βοσκής, αλλά δεν πρέπει να συγχέονται. Οι βασικές διαφορές είναι πως η βιολογική εκτροφή έχει ως προϋπόθεση

¹¹ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

¹² http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

¹³ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

την απαραίτητη χρήση βιολογικών ζωοτροφών, τις απαιτήσεις ανάπτυξης των βιολογικών λειμώνων, την πυκνότητα φόρτισης του δαπέδου των ορνιθώνων σε 6 πτηνά ανά τετραγωνικό μέτρο (m²) και την απαγόρευση κοπής του ράμφους των πτηνών. Όσον αφορά στη χωρική εκτροφή, διατηρεί τα χαρακτηριστικά του παρελθόντος και της παράδοσης.

1.7 Πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις

Οι εγκαταστάσεις των πτηνοτροφείων πρέπει να πληρούν κάποια πρότυπα. Τα γενικά πρότυπα που πρέπει πληρούν αναφέρονται αναλυτικά στο Π.Δ. 374 (Φ.Ε.Κ. 251/Α/22–10–2001) περί της προστασίας των ζώων στα εκτροφεία και συγκεκριμένα είναι:

- Να υπάρχει ελευθερία κινήσεων των ζώων και σε περίπτωση περιορισμού τους, να υπάρχει επαρκής χώρος για τις φυσιολογικές ανάγκες τους και τις ανάγκες συμπεριφοράς τους,
- τα υλικά και ο εξοπλισμός με τα οποία έρχονται σε επαφή τα ζώα θα πρέπει να μην είναι επιβλαβή γι' αυτά, και
- να εξασφαλίζονται κατάλληλη θερμοκρασία, υγρασία και φωτισμός.¹⁴

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί όσον αφορά στις πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, όπως για παράδειγμα όταν αυτές ιδρύονται και λειτουργούν έξω από κατοικημένες περιοχές (πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά, οικισμούς), καθώς και έξω από λουτροπόλεις, παραδοσιακούς οικισμούς, εθνικούς και επαρχιακούς δρόμους, σιδηροδρομικές γραμμές, ποτάμια, λίμνες, ακτές, αρχαιολογικούς και τουριστικούς χώρους κ.α..

1.8 Διατροφή πτηνών

Τα πτηνά ανήκουν στην κατηγορία των παμφάγων ζώων. Το πεπτικό τους σύστημα, σε σύγκριση με αυτό των θηλαστικών ζώων, παρουσιάζει μερικές ουσιαστικές διαφορές με κυριότερες τις εξής:

¹⁴ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

- Στο στόμα, αντί χειλιών και δοντιών υπάρχει το ράμφος, με το οποίο πραγματοποιείται η λήψη της τροφής χωρίς όμως τη δυνατότητα της μάσησης,
- Ο οισοφάγος, στα περισσότερα είδη πτηνών, φέρει πλευρικό σάκο (πρόλοβος), στον οποίο η καταναλισκόμενη τροφή παραμένει για ένα μικρό χρονικό διάστημα για εφύγρανση ώστε να καταστεί πιο μαλακή. Ο χρόνος παραμονής είναι ανάλογος του μεγέθους των κόκκων της τροφής, της περιεκτικότητας αυτής σε ινώδεις ουσίες και της πλήρωσης του στομάχου από προηγουμένως καταναλωθείσα τροφή,
- Το στομάχι διακρίνεται σε δύο τμήματα, μικρής χωρητικότητας, το αδενώδες και το μυώδες. Στο πρώτο η τροφή διαποτίζεται με το γαστρικό υγρό και στο δεύτερο υφίσταται μηχανική κατεργασία και ομογενοποίηση ως αντιστάθμισμα της έλλειψης μάσησης στο στόμα,
- Το λεπτό έντερο, στο οποίο γίνεται η κυρίως ενζυμική πέψη και απορρόφηση των θρεπτικών συστατικών, είναι σχετικά μικρού μήκους και η διέλευση της τροφής μάλλον γρήγορη,
- Το παχύ έντερο αποτελείται από δύο τυφλά και το κόλον (πολύ μικρού μήκους). Αυτά αποτελούν τους χώρους συμβιοτικής πέψης, αλλά με ασήμαντα οφέλη για το πτηνό και
- Η απόληξη του πεπτικού συστήματος είναι η αμάρα από την οποία αποβάλλονται κοινά η κόπρος και τα ούρα.¹⁵

Η μικρή χωρητικότητα του πεπτικού συστήματος, η σχετικά γρήγορη διέλευση της τροφής κατά μήκος αυτού και η έλλειψη ουσιαστικής συμβιοτικής πέψης, καθιστούν αναγκαία τη διατροφή τους με σιτηρέσια αποτελούμενα από ζωοτροφές καλής ποιότητας, υψηλής πεπτικότητας και μικρού όγκου. Με αυτές τις συνθήκες θα μπορεί να εφοδιάζεται το πτηνό με την απαραίτητη ενέργεια, την κατάλληλη πρωτεΐνη (πλούσια σε απαραίτητα αμινοξέα), καθώς και με όλα τα υπόλοιπα θρεπτικά συστατικά. Οι ζωοτροφές που ικανοποιούν αυτές τις απαιτήσεις είναι οι συμπυκνωμένες με κυριότερες τους δημητριακούς καρπούς, τα υποπροϊόντα Γ.Β., τις ανόργανες ζωοτροφές και κατά περίπτωση (όταν συμφέρει οικονομικά) τις ζωοτροφές ζωικής προέλευσης.¹⁶

¹⁵ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

¹⁶ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

1.9 Επώαση – εκκόλαψη αυγού

Το αυγό αποτελείται από το εξωτερικό κέλυφος (τσόφλι) το οποίο περικλείει το ασπράδι και τον κρόκο. Ανάμεσα στο κέλυφος και το ασπράδι παρεμβάλλονται δυο μεμβράνες, η εξωτερική και η εσωτερική. Στο πίσω μέρος του αυγού (το πιο στρογγυλεμένο) υπάρχει ένας αεροθάλαμος.

Το ασπράδι παρέχει την απαιτούμενη υγρασία και πρωτεΐνες που χρειάζεται το έμβρυο για να αναπτυχθεί. Εξυπηρετεί επίσης και σαν προστατευτικό στο έμβρυο για να απορροφά κραδασμούς και χτυπήματα που ίσως το σκοτώσουν. Ο κρόκος έχει τα απαιτούμενα θρεπτικά συστατικά που χρειάζεται το έμβρυο καθ' όλη τη διάρκεια της επώασης. Ένα κομμάτι κρόκου μάλιστα, απορροφάται στην κοιλιά του πουλιού λίγο πριν εκκολαφτεί, για τις πρώτες 24 ώρες της ζωής του έξω από το αυγό. Ο αεροθάλαμος υπάρχει για να δώσει το πρώτο οξυγόνο στο νεοσσό πριν βγει από το αυγό. Δεν είναι τυχαίο που πάντα το κεφάλι του πουλιού στην εκκόλαψη βρίσκεται στο πίσω μέρος, στον αεροθάλαμο.¹⁷

1.10 Τελευταίες εξελίξεις και προοπτικές στον κλάδο της Πτηνοτροφίας

Το κρέας πουλερικών παραμένει και θα παραμείνει το πιο δυναμικό κρέας του κτηνοτροφικού τομέα χάρη στη χαμηλή τιμή του, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της πρόσφατης έκθεσης για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές των γεωργικών αγορών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ειδικότερα, το κρέας των πουλερικών θα έχει ταχύτερη επέκταση με ποσοστό 0,8 % ανά έτος για το διάστημα 2012 - 23, ενώ η παραγωγή αναμένεται να φθάσει τα 13,6 εκατομμύρια τόνους μέχρι το 2023.¹⁸

Η φθηνότερη τιμή των πουλερικών συγκρινόμενη με τα άλλα είδη κρέατος, η ποιότητα και η ασφάλεια των πιστοποιημένων ελληνικών πουλερικών σε συνδυασμό με τη δυνατότητα αρκετών και σύντομων εκτροφών μέσα στη χρονιά από τους παραγωγούς αυξάνουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής πτηνοτροφίας δίνοντας της τη δυνατότητα εξαγωγικού προσανατολισμού (σε χώρες όπως η Κίνα, η Σαουδική Αραβία, η Νότια Αφρική κτλ) σε μία

¹⁷ http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

¹⁸ <http://hellenicus.lib.aegean.gr/handle/11610/11937>

περίοδο που η εξωστρέφεια είναι απαραίτητη για τη διέξοδο της χώρας από την κρίση.¹⁹ Από την άλλη πλευρά, αριθμούνται μια σειρά από ανασταλτικούς παράγοντες που πλήττουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής πτηνοτροφίας, όπως οι τάσεις εισαγωγών νωπού κοτόπουλου από τρίτες χώρες, οι απόπειρες παράνομων ελληνοποιήσεων, το κόστος ενέργειας ζωοτροφών και οι εισαγωγές μηχανολογικού εξοπλισμού από το εξωτερικό. Συνεπώς, είναι ιδιαίτερα σημαντικό στα επόμενα χρόνια να δοθεί έμφαση στην προσπάθεια βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, στην αναμόρφωση ενός θεσμικού πλαισίου, στην φορολογική ελάφρυνση του κτηνοτροφικού τομέα και στην εύρεση χρηματοδοτικών εισροών με στόχο την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας

Η πτηνοτροφία στην Ήπειρο

Η πτηνοτροφία της Ηπείρου αποτελεί τον πλέον δυναμικό κλάδο της ελληνικής κτηνοτροφίας με την μεγαλύτερη καθετοποίηση παραγωγής (επεξεργασία του προϊόντος του πρωτογενούς τομέα μέχρι την τελική του διάθεση στον καταναλωτή). Οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την πτηνοτροφία είναι συγκεντρωμένες σε μεγάλο βαθμό στην Ήπειρο και συγκεντρώνονται κυρίως στην Π.Ε. Ιωαννίνων, αγγίζοντας σε ποσοστό το 45% περίπου πανελληνίως. Αξίζει να αναφερθεί ότι είναι πολύ ανεπτυγμένες η αυγοπαραγωγός ορνιθοτροφία και κυρίως η κρεατοπαραγωγός. Η τελευταία, μάλιστα, είναι εξαιρετικά ανεπτυγμένη γεγονός που φαίνεται από το μεγάλο ποσοστό συμμετοχής της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικά παραγόμενο ορνίθιο κρέας της χώρας. Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε για το 2010, η παραγωγή ορνίθιου κρέατος από τις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις της Ηπείρου, ανέρχεται στο 42% της εθνικής παραγωγής κατά τα τελευταία έτη. Το αντίστοιχο ποσοστό για την αυγοπαραγωγή είναι 8%, γεγονός που φανερώνει την μικρότερη ανάπτυξη του κλάδου αυτού στην Ήπειρο.

Οι κατανομές των διαφόρων εκμεταλλεύσεων της Περιφέρειας Ηπείρου αναφέρονται στους παρακάτω πίνακες:

¹⁹ <http://hellanicus.lib.aegean.gr/handle/11610/11937>

Πίνακας 2. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων κρεατοπαραγωγής στην Περιφέρεια Ηπείρου. Πηγή: <http://agroepirus.gr>

Περιφερειακές Ενότητες	Αριθμός εκμεταλλεύσεων	Δυναμικότητα (αριθμός ορνιθίων/έτος)
Π.Ε Ιωαννίνων	555	26.474.900
Π.Ε Άρτας	160	15.000.000
Π.Ε Πρέβεζας	36	700.000
Π.Ε Θεσπρωτίας	-	-

Πίνακας 3. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων αυγοπαραγωγής στην Περιφέρεια Ηπείρου. Πηγή: <http://agroepirus.gr>

Περιφερειακές Ενότητες	Αριθμός εκμεταλλεύσεων	Συνολική παραγωγή αυγών/έτος
Π.Ε Ιωαννίνων	6	80.150.000
Π.Ε Άρτας	-	
Π.Ε Πρέβεζας	-	
Π.Ε Θεσπρωτίας	5 (χωρική πτηνοτροφία)	5.400.000

Πίνακας 4. Κατανομή των εκμεταλλεύσεων αναπαραγωγών κρεατοπαραγωγής (πατρογονικά) στην Περιφέρεια Ηπείρου. Πηγή: <http://agroepirus.gr>

Περιφερειακές Ενότητες	Αριθμός εκμεταλλεύσεων	Δυναμικότητα (αριθμός ορνιθίων/έτος)
Π.Ε Ιωαννίνων	70	535.000

Οι πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις στην Ήπειρο είναι σύγχρονες, βιομηχανικού τύπου, πλήρως αυτοματοποιημένες, ανταποκρινόμενες στις απαιτήσεις τόσο της αγοράς όσο και του γενετικού υλικού που χρησιμοποιείται σήμερα στην πτηνοτροφία, χωρίς να λείπουν και μονάδες παλαιότερου τύπου οι οποίες όμως παρουσιάζουν τάσεις εκσυγχρονισμού. Οι περισσότερες εκμεταλλεύσεις συνεργάζονται είτε με ιδιωτικές επιχειρήσεις, είτε είναι μέλη συνεταιρισμών, οι οποίες διαθέτουν συστήματα επεξεργασίας, μεταποίησης και εμπορίας κοτόπουλου και των προϊόντων του. Επίσης, αυτές διαθέτουν εκκολαπτήρια νεοσσών χρήσης, πτηνοσφαγεία και παρασκευαστήρια ζωοτροφών. Για τα εκκολαπτήρια η προμήθεια αυγών γίνεται από τις μονάδες πατρογονικών των μελών των συνεταιρισμών, των

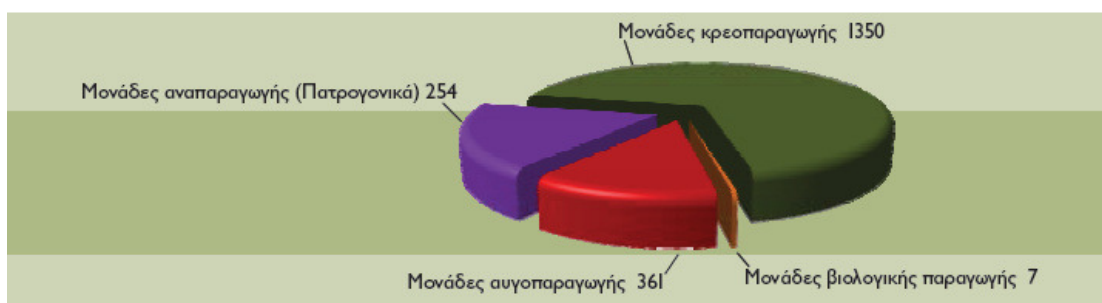
συνεργαζόμενων πτηνοτρόφων και από τις ιδιόκτητες μονάδες πατρογονικών. Τα σφαγεία είναι αρκετά μεγάλης δυναμικότητας και περιλαμβάνουν εκτός της γραμμής παραγωγής, σήραγγα κατάψυξης, τμήμα τεμαχισμού και προμαγειρεμένων φαγητών και μονάδα επεξεργασίας υποπροϊόντων και βιολογικού καθαρισμού. Τα παρασκευαστήρια ζωοτροφών τροφοδοτούν με τις απαιτούμενες ποσότητες ζωοτροφών τους συνεργαζόμενους πτηνοτρόφους για την εκτροφή των νεοσσών και των πατρογονικών σμηνών.²⁰ Στην περιοχή των Ιωαννίνων λειτουργεί, επίσης, επιχείρηση που κάνει παστερίωση αυγών σε διάφορες συσκευασίες για διάθεση στη ζαχαροπλαστική και εξαγωγή, καθώς και επιχειρήσεις επεξεργασίας κόπρου για διάθεσή ως λίπασμα.

Με βάση τα παραπάνω, είναι εμφανές πως ο κλάδος της πτηνοτροφίας στην Ήπειρο είναι ανεπτυγμένος σε μεγάλο βαθμό, με τα κοτόπουλα της Ηπείρου να είναι ευρέως γνωστά και να διακινούνται ως επώνυμα προϊόντα σε όλες τις αγορές της Ελλάδας.

1.11 Ελληνική παραγωγή και κατανάλωση πουλερικών και αυγών

Η πτηνοτροφία αποτελεί τον πλέον δυναμικό κλάδο της ελληνικής κτηνοτροφίας με την μεγαλύτερη καθετοποίηση. Ο κλάδος είναι ιδιαίτερα σημαντικός για την εθνική οικονομία διότι καλύπτει στο μεγαλύτερο μέρος τις ανάγκες της κατανάλωσης. Η παραγωγή ανέρχεται περίπου στους 120.000 τον. αυγών και 165.000 τον. κρέατος το χρόνο.

Η Πτηνοτροφία έχει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά έναντι των άλλων κλάδων Ζωικής Παραγωγής, όπως ταχεία αναπαραγωγή, ικανότητα προσαρμογής σε τεχνικές συνθήκες εκτροφής και άμεση υιοθέτηση των αποτελεσμάτων της επιστήμης και της τεχνολογίας στους τομείς της γενετικής, διατροφής και υγιεινής. Συνοπτικά, η κατάσταση του κλάδου από πλευράς δομής παραγωγής έχει ως εξής:

Εικόνα 2. Συστηματικές Πτηνοτροφικές Μονάδες Ελλάδας, Πηγή: Ελληνική Κτηνοτροφία Ζωική Παραγωγή (2011)

²⁰ <http://hellenicus.lib.aegean.gr/handle/11610/11937>

Το 67% περίπου της παραγωγής αυγών προέρχεται από συστηματικές μονάδες και το υπόλοιπο από τη χωρική πτηνοτροφία. Ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών νοικοκυριών, ιδιαίτερα στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές αντλεί ένα συμπληρωματικό εισόδημα από την πώληση των αυγών που παράγουν, τα οποία όπως είναι γνωστό προτιμώνται ιδιαίτερα από τους καταναλωτές. Η αυτάρκεια της χώρας σε αυγά βρίσκεται στο 95-97% και η κατανάλωση ανά άτομο είναι 11κιλά/έτος.

Το 90% της παραγωγής κρέατος πουλερικών προέρχεται από συστηματικές εκτροφές και το 10% από χωρικές εκτροφές, που καλύπτουν τοπικές ανάγκες σε ορεινές απομεμακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές. Η αυτάρκεια της χώρας σε κρέας πουλερικών είναι 75% περίπου και η κατανάλωση κατά άτομο κυμαίνεται μεταξύ 21-23 κιλά/έτος. Στις οργανωμένες επιχειρήσεις του κλάδου απασχολούνται περί τις 11-12.000 άτομα, ενώ άλλες 3.000 θέσεις εργασίας συνδέονται άμεσα με τον κλάδο.

Χωροταξικά ο κύριος όγκος της παραγωγής του κρέατος βρίσκεται στις περιφέρειες Ηπείρου και Στερεάς Ελλάδας. Συνολικά το 80% περίπου της συνολικής ελληνικής παραγωγής του κρέατος ορνίθων παράγεται στις δύο αυτές περιφέρειες όπου εξακολουθεί να υπάρχει μια σημαντική δυναμική ανάπτυξης του κλάδου. Σε ότι αφορά την παραγωγή αυγών αυτή κατανέμεται σχεδόν σε όλη την Ελλάδα όμως ένας μεγάλος μέρος της βρίσκεται στην περιφέρεια Αττικής.

Ο κύριος όγκος παραγωγής αυγών βρίσκεται στην περιφέρεια Αττικής όπου παράγεται σχεδόν η μισή παραγωγή αυγών της Ελλάδας. Όμως η Αττική δεν προσφέρεται για περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

2.1 Η έννοια του συνεταιρισμού και οι αρχές του

Η έννοια του *συνεταιρισμού*, σύμφωνα με τη Διεθνή Συνεταιριστική Συμμαχία, είναι μια: «αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων τους, διαμέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης».²¹ Ο ορισμός αυτός δόθηκε στο παγκόσμιο συνέδριο συνεταιριστικών οργανώσεων που πραγματοποιήθηκε στο Μάντσεστερ της Αγγλίας το 1995. Το καινούργιο στοιχείο που εισάγει αυτός ο ορισμός σε σύγκριση με τους άλλους είναι το στοιχείο της αυτονομίας.²²

Η ελευθερία της συγκρότησης ενός συνεταιρισμού που έχει στόχο την επιδίωξη νόμιμων σκοπών θεμελιώνεται στα συντάγματα όλων των φιλελεύθερων και δημοκρατικών πολιτειών με το δικαίωμα του «συνεταιρίζεσθαι». Η *ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι* βρίσκεται στο άρθρο 20 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και συγκεκριμένα λέει: (1) Καθένας έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης και του συνεταιρίζεσθαι. (2) Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο.

Οι συνεταιρισμοί αποτελούν ιστορικά τον κύριο κορμό κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα. Λειτουργούν κυρίως ως επιχειρήσεις, με την έννοια ότι παράγουν και διαθέτουν στην αγορά προϊόντα ή υπηρεσίες.²³

Για να χαρακτηριστεί μια οικονομική μονάδα ως συνεταιρισμός θα πρέπει να λειτουργήσει με βάση τις συνεταιριστικές αρχές που καθορίζονται από την Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση (International Cooperative Alliance - ICA), ισχύουν για όλες τις χώρες του κόσμου και γι' αυτό θα μπορούσαμε να τις χαρακτηρίσουμε ως Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές. Συνεταιριστικές αρχές ή Συνεταιριστικοί κανόνες ονομάζονται οι κατευθυντήριες οδηγίες που εφαρμόζονται για την ίδρυση, οργάνωση, διοίκηση, διαχείριση και λειτουργία των συνεταιρισμών.

²¹ «Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Συνεταιρισμοί και αναδιάρθρωση» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)». <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:191:0024:0029:EL:PDF>. 29/6/2010. Ανακτήθηκε στις 13 Μαρτίου 2016.

²² Παπαγεωργίου Κ. (2004). *ΒΙΩΣΙΜΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

²³ <https://el.wikipedia.org/wiki/Συνεταιρισμός>

Οι συνεταιριστικές αρχές ύστερα από πολλές προσπάθειες αναδιαμορφώσεων καθορίστηκαν από την Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση (International Cooperative Alliance - ICA) και κατέληξαν να είναι οι ακόλουθες επτά (Μάντσεστερ 1995):

1) Η **εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή**: Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις και τα μέλη τους χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και συμμετέχουν στις δραστηριότητες τους χωρίς διάκριση. Μάλιστα, η συμμετοχή ενός ατόμου σε συνεταιρισμό γίνεται με τη θέλησή του, χωρίς να επηρεάζεται από τρίτους. Επίσης, υπάρχει ελευθερία εισόδου και εξόδου από τον συνεταιρισμό.

2) Η **δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών**: Ο συνεταιρισμός διοικείται και ελέγχεται από τα μέλη του. Αυτά συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής του και στη λήψη των αποφάσεων. Είναι αιρετά πρόσωπα και υπάρχει ισοψηφία στο δικαίωμα λήψης αποφάσεων και πλειοψηφία κατά τη λήψη αυτών.

3) Η **οικονομική συμμετοχή των μελών**: Το κεφάλαιο του συνεταιρισμού διαχειρίζεται ισότιμα από τα μέλη του. Στην ουσία αποτελεί την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Η οικονομική συμμετοχή των μελών γίνεται για να εξασφαλίζεται η αυτονομία και η ανεξαρτησία τους, καθώς χρειάζονται κεφάλαια για την ορθή λειτουργία τους.

4) Η **αυτονομία και ανεξαρτησία**: Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις – οικονομικές μονάδες και διοικούνται αποκλειστικά από τα μέλη τους. Έχουν πλήρη ανεξαρτησία σε κάθε είδους συμφωνίες που συνάπτουν ακολουθώντας, ωστόσο, συγκεκριμένους κανόνες ώστε να διασφαλίζεται η δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και να διατηρείται η αυτονομία τους. Επίσης, λειτουργούν με ευθύνη των μελών τους και είναι ανεξάρτητοι από το κράτος και οποιοδήποτε άλλο φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό), τόσο στη διοίκηση όσο και στη λειτουργία τους.

5) Η **εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση**: Η εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση των υπαλλήλων, διευθυντικών στελεχών και μελών της διοίκησης είναι απαραίτητη για την ομαλή ανάπτυξη και σωστή διοίκηση οποιουδήποτε συνεταιρισμού. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην παροχή πληροφόρησης στα μέλη και στο κοινό, ιδιαίτερα σε νέο κόσμο, για συνεταιριστικά και άλλα θέματα. Η συνεταιριστική εκπαίδευση αποτελεί είδος εκπαίδευσης με πολυδιάστατο περιεχόμενο. Κύριος σκοπός αυτής της αρχής είναι η μετάδοση των απαραίτητων γνώσεων και πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους για την αποδοτικότερη λειτουργία των συνεταιρισμών.

6) Η **συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών**: Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Τότε η αποτελεσματικότητα των συνεταιρισμών μεγιστοποιείται και ισχυροποιείται. Η συνεργασία μπορεί να είναι τριών ειδών: α) μεταξύ διαφορετικών συνεταιρισμών στον ίδιο τόπο (διασυνεταιριστική), β) μεταξύ ομοειδών συνεταιρισμών στον ίδιο τόπο (διατοπική) ή γ) μεταξύ συνεταιρισμών διαφορετικού σκοπού και σε διαφορετικούς τόπους (διασυνεταιριστική και διατοπική).

7) Το **ενδιαφέρον για την κοινότητα**: Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για την ανάπτυξη των κοινοτήτων τους ή των περιοχών δραστηριοποίησής τους με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους. Αυτό πραγματοποιείται με πολλούς τρόπους, όπως: με την απασχόληση μελών της κοινότητας σε παραγωγικές μονάδες, με τη διατήρηση ενός καθαρού περιβάλλοντος και με τον σεβασμό του κοινωνικού περιβάλλοντος. Σκοπός είναι η βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης αλλά και της ποιότητας ζωής των μελών του συνεταιρισμού και ταυτόχρονα και της κοινότητας, αλλά και η ανάπτυξη της κοινότητας αφού η ανάπτυξή της συνεπάγεται και την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.²⁴

2.1.1 Τα χαρακτηριστικά και οι βασικές αρχές των αγροτικών συνεταιρισμών

Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. ΑΣ είναι οι γεωργικοί, αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί, οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.²⁵

Ο ΑΣ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσει κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών του στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού του. Για την εκπλήρωση των σκοπών του, ο ΑΣ μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Ο ΑΣ μπορεί να συνιστά νομικά πρόσωπα, να συμπράττει με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, με

²⁴ Κοσμά Α (2013). ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΑΠΘ (Μεταπτυχιακή Διατριβή)

²⁵ <http://www.opengov.gr/yfaat/?p=1682>

νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στο πλαίσιο της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας.²⁶

Για να ενισχυθεί ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας ενός αγροτικού συνεταιρισμού παρέχεται η δυνατότητα απόκτησης περισσότερων από μιας μερίδων, οι οποίες δίνουν δικαίωμα στον κάτοχο να έχει περισσότερες της μιας ψήφου, όμως σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά τις τρεις. Τα κέρδη των συνεταιρισμών και κυρίως των καταναλωτικών επιστρέφονται στα μέλη τους υπό τη μορφή μερίσματος, το οποίο βασίζεται ανάλογα με το χρηματικό ποσό που δαπανήθηκε από τον κάθε μέτοχο μέσα σε κάποιο τακτό διάστημα.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ είναι το κεντρικό συντονιστικό όργανο των αγροτικών συνεταιρισμών της Ελλάδας και η διοίκηση της (διοικητικό συμβούλιο και γενική συνέλευση) εκλέγεται σε πανελλήνιο συνέδριο αντιπροσώπων μέσα από άμεση και καθολική ψηφοφορία μεταξύ των συνεταιριστών όλης της Χώρας. Το 1895 ιδρύθηκε η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (ΔΣΕ), η οποία επεξεργάζεται τις Αρχές που πρέπει να ακολουθούν οι συνεταιρισμοί σε παγκόσμια κλίμακα. Η ΔΣΕ αναθεώρησε τρεις φορές τις Συνεταιριστικές Αρχές, το 1937, το 1966 και τελευταία το 1995 στο Συνέδριο της στο Μάντσεστερ της Μ. Βρετανίας, με στόχο την προσαρμογή τους στο μεταβαλλόμενο κόσμο.

Στη χώρα μας, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί που λειτουργούν σύμφωνα με το ν. 2810/2000, οφείλουν να ανταποκρίνονται στις παρακάτω βασικές αρχές, ως προς την εσωτερική οργάνωση και τη γενικότερη λειτουργία τους:

A) Την εθελοντική συμμετοχή των αγροτών – φυσικών προσώπων, οι οποίοι καθίστανται μέλη του οικείου ΑΣ.

B) Τη δημοκρατική οργάνωση και λειτουργία, η οποία απαραίτητως προϋποθέτει την άμεση εκλογή όλων ανεξαιρέτως των οργάνων διοίκησης, χωρίς περιορισμούς ή αποκλεισμούς, ενώ η αξιοπιστία και το κύρος των εκλογικών αρχαιρεσιών επιβλέπεται υποχρεωτικά από αρμόδιο δικαστικό λειτουργό.

Γ) Ποσοστό διάθεσης τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) της παραγωγής των αγροτικών προϊόντων που παράγουν τα μέλη του ΑΣ.

²⁶ <http://www.opengov.gr/yfaat/?p=1682>

Δ) Την αποτελεσματική συνεταιριστική και εταιρική διακυβέρνηση, στο πλαίσιο της οποίας ένας ΑΣ μπορεί να υιοθετεί ένα απόλυτα συμβατό με τη λειτουργία και την ανάπτυξη του διοικητικό και διαχειριστικό πρότυπο.

Ε) Την οικονομική βιωσιμότητα, ανάπτυξη και αξιοπιστία, η διαπίστωση των οποίων τεκμηριώνεται με βάση τα οικονομικά και περιουσιακά στοιχεία του κάθε ΑΣ. Σε κάθε περίπτωση το συνεταιριστικό κεφάλαιο της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν. 2810/2000 δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το συνολικό ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, ανεξάρτητα από τον αριθμό των εταιρικών μερίδων.

ΣΤ) Την ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα, σύμφωνα με την οποία θα αξιολογείται ο βαθμός ανταπόκρισης του κάθε ΑΣ στις προκλήσεις της σχετικής αγοράς αγροτικών προϊόντων.

Ζ) Την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων νόμιμης λειτουργίας του ΑΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2810/2000 και του παρόντος νόμου.²⁷

2.1.2 Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα

Η Ελλάδα υπήρξε πρωτοπόρος στην δημιουργία των σύγχρονων μορφών συνεταιρισμών καθώς περιλαμβάνεται στις πρώτες τρεις χώρες που δημιούργησαν συνεταιρισμούς, σύμφωνα με το «Historical Dictionary the Cooperative Movement» του Jack Shaffer. Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι στην χώρα μας ανήκει ο τίτλος του προδρόμου της διεθνούς συνεταιριστικής κίνησης με την ίδρυση της «Κοινής Συντροφιάς» το 1780 στα Αμπελάκια. Η Κοινή Συντροφιά ήταν ένας συνεταιρισμός εμπόρων, τεχνιτών και εργατών κατασκευής κόκκινων νημάτων βαμβακιού. Πολλοί θεωρούν ότι ήταν το πρώτο παράδειγμα συνεργασίας κεφαλαίου και εργασίας.²⁸

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί ότι η Ελλάδα ανήκει στις χώρες στις οποίες εμφανίστηκε αρκετά νωρίς το πνεύμα του συνεταιρισμού, στο οποίο στηρίχθηκε και θεμελιώθηκε ο θεσμός του σύγχρονου Συνεταιρισμού.

²⁷ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους»

²⁸ Παπαγεωργίου Κ. (2004). *ΒΙΩΣΙΜΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

Ωστόσο, το συνεταιριστικό κίνημα της Ελλάδας υστερεί σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (COGECA, 1999). Ο αριθμός των αγροτικών συνεταιρισμών είναι τριπλάσιος από τον μέσο όρο των 15 χωρών, ενώ και ο κύκλος εργασιών είναι 16,6 φορές κατώτερος του μέσου όρου.²⁹

Ιστορική αναδρομή

- ✓ Το 1780 στα Αμπελάκια ιδρύεται η Κοινή Συντροφιά, ένας συνεταιρισμός εμπόρων, τεχνιτών και εργατών κατασκευής κόκκινων νημάτων από βαμβάκι.
- ✓ Το 1900 ιδρύεται ο αγροτικός συνεταιρισμός του Αλμυρού, με σκοπό την παροχή δανείων στους συνεταίρους για τον αλωνισμό των σιτηρών με ιδιόκτητη αλωνιστική μηχανή, την προμήθεια λιπασμάτων και την από κοινού πώληση των προϊόντων τους. Την περίοδο αυτή ιδρύθηκαν αρκετοί ακόμη συνεταιρισμοί, κυρίως σε περιοχές της Πελοποννήσου, της Θεσσαλίας και της Κρήτης.
- ✓ Μέχρι το 1913 υπήρχαν 87 αγροτικοί συνεταιρισμοί.
- ✓ Το 1915 που δημοσιεύτηκε ο νόμος 602 «περί συνεταιρισμών» και είχαν ιδρυθεί συνολικά 152 συνεταιρισμοί.
- ✓ Το 1922 ο αριθμός των συνεταιρισμών έφτασε τους 1.815.
- ✓ Το 1923 πραγματοποιήθηκε η απαλλοτρίωση από την κυβέρνηση Πλαστήρα και διανεμήθηκαν στους αγρότες 18.129.263 στρέμματα γης και, έτσι, προστέθηκαν πάνω από 300.000 ατομικοί ιδιοκτήτες γης.
- ✓ Κατά την τριετία 1923-1926 ιδρύθηκαν 2.018 αγροτικοί συνεταιρισμοί.
- ✓ Το 1936 ο αριθμός των συνεταιρισμών έφτασε τους 3.967, από τους οποίους το 79% ήταν κυρίως πιστωτικοί.³⁰
- ✓ Κατά την μεταπολεμική εποχή, το ελληνικό συνεταιριστικό κίνημα ισχυροποιήθηκε και ευνοήθηκε από την διανομή των μεγάλων γαιοκτησιών στους ακτήμονες κατά το πρώτο μισό του 20ου αιώνα και ιδιαίτερα την εποχή του μεσοπολέμου. Έτσι η ελληνική αγροτική οικονομία απέκτησε μια δομή στην οποία κυριαρχούσε η μικρή ιδιοκτησία και η οικογένεια ως μονάδα παραγωγής.³¹

²⁹ Σεργάκη Π. (2004). *ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ, ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΕ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ*. Αθήνα: (Διδακτορική Διατριβή)

³⁰ Αβδελίδης Π (1986). *ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

³¹ Αβδελίδης Π (1986). *ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

- ✓ Σημαντικός σταθμός στην εξέλιξη του συνεταιριστικού κινήματος ήταν το έτος 1929 με την ανάπτυξη ενός δικτύου γεωτεχνικής στήριξης και επενδυτικών πιστώσεων που ανέλαβε κατά κύριο λόγο η «Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος».
- ✓ Το 1935 έχουμε την ίδρυση της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών με έδρα την Αθήνα, αλλά είχε ως περιφέρεια όλη την Ελλάδα.³²
- ✓ Με την ψήφιση του Ν.602/1914, οι συνεταιρισμοί σημείωσαν μεγάλη ανάπτυξη. Η εξέλιξη αυτή οφείλονταν σε δυο βασικούς λόγους. Πρώτον, στην επιτακτική ανάγκη να εξευρεθούν κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους για την γεωργία και τους γεωργούς και δεύτερον, η προστατευτική πολιτική που άσκησε το κράτος υπέρ των συνεταιρισμένων γεωργών. Η ραγδαία αύξηση του αριθμού των συνεταιρισμών γίνεται πιο ευδιάκριτη από τον πίνακα:³³

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ	ΜΕΣΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ
1915	150	4500	30
1920	1171	58500	50
1930	2800	168000	60
1940	4959	405495	82
1950	6552	750000	115
1961	7543	746000	99
1970	7493	745111	99
1976	6981	697954	100
1980	7055	705560	100
1984	7817	929297	19
1991	7137	912468	128
2005	6350	746812	118

Εικόνα 3. Εξέλιξη του αριθμού των συνεταιρισμών στην Ελλάδα (1915-2005). Πηγή: Αγροτική Τράπεζα, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, Εκθέσεις πεπραγμένων στο (Δαουτόπουλος, 2006)

2.1.3 Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ. Σ. Ε. ΓΕ. Σ.)

Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ) ιδρύθηκε το 1935 και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου. Αποτελεί τον κορυφαίο ιδεολογικό και συντονιστικό φορέα των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας,

³² Δαουτόπουλος Γ (2006). *ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση του Ιδίου

³³ Δαουτόπουλος Γ (2006). *ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση του Ιδίου

που υποστηρίζει, προωθεί, προάγει τις δραστηριότητές τους και τις εκπροσωπεί σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Μέλη της ΠΑΣΕΓΕΣ σύμφωνα με την διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 61 του ν. 4277/2014 είναι : οι ενεργοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, οι Συνεταιρισμοί (ΑΣ), οι Δασικοί Συνεταιρισμοί, οι Αναγκαστικοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ), που προφανώς από παραδρομή στον νόμο αναφέρονται ως «Ανώνυμες» Εταιρικές Συμπράξεις.³⁴

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της για την υποστήριξη των μελών της, η ΠΑΣΕΓΕΣ, μεταξύ άλλων, εκπονεί μελέτες, εργασίες, έρευνες και συνάπτει συμβάσεις έργου ή παροχής υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την αγροτική, γενικά, και τη συνεταιριστική, ειδικά, ανάπτυξη. Παρακολουθεί στενά την αγροτική, συνεταιριστική, φορολογική και την αναπτυξιακή νομοθεσία που ενδιαφέρει τους αγρότες και τις οργανώσεις τους, υποβάλλει προτάσεις και διεκδικεί την εναρμόνισή τους με τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους και γνωμοδοτεί, σύμφωνα με νομοθετική πρόβλεψη, για θέματα που αναφέρονται σε οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα που παρέχονται στις ΑΣΟ καθώς και επί σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων που αφορούν στα μέλη της. Διαπραγματεύεται και συνάπτει συλλογικές συμβάσεις εργασίας που αφορούν στο προσωπικό των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμίδας. Συντονίζει τις ενέργειες των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και ενισχύει το έργο τους, παρέχοντας επιστημονική και τεχνική υποστήριξη, συμβουλές και υπηρεσίες για την οργάνωση και την ανάπτυξή τους.

Η έδρα της ΠΑΣΕΓΕΣ βρίσκεται στην Αθήνα, όπου η Συνομοσπονδία διαθέτει ιδιότητα γραφεία. Οι υπηρεσίες που παρέχει στηρίζονται στη συγκροτημένη Υπηρεσιακή της δομή, που αποτελείται από έμπειρα και ειδικευμένα στελέχη. Σημαντική συμβολή στην προώθηση των θέσεων και των προτάσεων των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων της χώρας παρέχεται από το Γραφείο Βρυξελλών της ΠΑΣΕΓΕΣ, ενώ στις ιδιότητες εγκαταστάσεις της, στη Θεσσαλονίκη, η ΠΑΣΕΓΕΣ διαθέτει εκπαιδευτικά κέντρα, όπου παρέχει συνεταιριστική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση στον αγροτικό τομέα με το εθνικής εμβέλειας Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ ΠΑΣΕΓΕΣ).³⁵

³⁴ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Θέμα: Τροποποιήσεις των Ν. 4015/2011 και Ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις».

³⁵ <http://www.paseges.gr/el/profile>

2.2 Η έννοια και το περιεχόμενο της συνεταιριστικής ανάπτυξης

Με τον όρο «**Συνεταιριστική Ανάπτυξη**» εννοούμε την αύξηση του μεγέθους των συνεταιρισμών, η οποία εκφράζεται με τα εξής χαρακτηριστικά:

- 1) Την αύξηση του αριθμού των μελών των συνεταιρισμών.
- 2) Την αύξηση του όγκου της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους (παραγωγή, μεταποίηση κ.α.).
- 3) Την αύξηση του αριθμού των εργοστασίων ή των καταστημάτων.
- 4) Την αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στους συνεταιρισμούς.
- 5) Την αύξηση του μεριδίου της αγοράς.
- 6) Την αύξηση των κερδών των συνεταιρισμών.
- 7) Την αύξηση του αριθμού των συνεταιρισμών που δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν σε μια ορισμένη περιοχή και σε ορισμένο χρονικό διάστημα, όταν αναφερόμαστε στη συνεταιριστική ανάπτυξη μιας Χώρας ή μιας περιοχής.

Συνεπώς, η συνεταιριστική ανάπτυξη μπορεί να εκφραστεί είτε σε χρηματικές μονάδες (πωλήσεις, κέρδη) είτε σε μη χρηματικές μονάδες (αριθμός μελών).³⁶

2.2.1 Οι λόγοι συνεταιριστικής ανάπτυξης

Η συνεταιριστική ανάπτυξη κρίνεται αναγκαία για να λειτουργήσουν πιο αποδοτικά οι συνεταιρισμοί και να επιβιώσουν. Οι λόγοι, λοιπόν, που την καθιστούν απαραίτητη είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Η αξιοποίηση νέας τεχνολογίας στην παραγωγική δραστηριότητα.
- 2) Η απασχόληση ικανότερων και εξειδικευμένων στελεχών, που είναι συνήθως υψηλότερα αμειβόμενοι.
- 3) Η εμφάνιση ανταγωνιστικών επιχειρήσεων στον κλάδο και, επομένως, η ανάγκη επιβίωσης των συνεταιρισμών.

³⁶ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

- 4) Η προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις της αγοράς, όπως π.χ. οικολογική συσκευασία.
- 5) Η επίτευξη οικονομιών μεγέθους ή κλίμακας στις οικονομικές δραστηριότητες των συνεταιρισμών (π.χ. μεταποίηση αγροτικών προϊόντων) για να μειωθεί το κόστος λειτουργίας τους.
- 6) Η ορθολογικότερη οργάνωση στα απαραίτητα τμήματα των συνεταιριστικών επιχειρήσεων με τα κατάλληλα στελέχη.
- 7) Η αύξηση της ζήτησης των προϊόντων που παράγουν και προσφέρουν οι συνεταιρισμοί και η αναγκαιότητα ικανοποίησης της αυξημένης ζήτησης. Διαφορετικά οι αγοραστές μπορεί να στραφούν σε άλλες επιχειρήσεις.³⁷

2.2.2 Οι στρατηγικές συνεταιριστικής ανάπτυξης

Οι συνεταιρισμοί χρησιμοποιούν διάφορες στρατηγικές για να επιτύχουν συνεταιριστική ανάπτυξη. Κάποιες από αυτές τις στρατηγικές χρησιμοποιούνται μόνο για ένα είδος συνεταιρισμού, ενώ άλλες είναι κοινές για όλα τα είδη των συνεταιρισμών.

Οι κυριότερες στρατηγικές που μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλα τα είδη συνεταιρισμών για την ανάπτυξή τους είναι οι εξής:

1) Η συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών

Αποτελεί μια συνηθισμένη στρατηγική που δημιουργεί ενώσεις συνεταιρισμών ή ομοσπονδίες ενώσεων συνεταιρισμών που έχουν τον ίδιο σκοπό (π.χ. αγροτικοί) και βρίσκονται στην ίδια περιοχή ή χώρα. Στην περίπτωση αυτής της στρατηγικής μπορεί να υπάρξει συνεργασία και μεταξύ διαφορετικών συνεταιρισμών (π.χ. αγροτικών και καταναλωτικών) που βρίσκονται στην ίδια περιοχή ή χώρα και μεταξύ ομοειδών συνεταιρισμών (π.χ. καταναλωτικών) διαφορετικών χωρών, συνάπτοντας μια απλή συμφωνία.

Σκοπός είναι πάντα η μεγέθυνση της δραστηριότητάς τους με αποτέλεσμα την αποδοτικότερη λειτουργία τους τόσο στην αύξηση της ποσότητας και της τιμής των πωλήσεων

³⁷ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

των προϊόντων για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, όσο και στη μείωση της τιμής αγοράς καταναλωτικών αγαθών για τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς.³⁸

2) *Η συγχώνευση συνεταιρισμών*

Η συγχώνευση των συνεταιρισμών αποτελεί μια πολύ αποτελεσματική στρατηγική συνεταιριστικής ανάπτυξης στην περίπτωση που πολλοί συνεταιρισμοί μιας περιοχής ενώνονται και γίνονται ένας συνεταιρισμός υπό μία διοίκηση.

3) *Η κατασκευή νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων*

Η επέκταση των παραγωγικών μονάδων ή η κατασκευή νέων μονάδων (π.χ. εργοστασίων μεταποίησης) είναι πολύ συνηθισμένη και αποτελεσματική στρατηγική για κάθε είδος συνεταιρισμού.³⁹

4) *Η επέκταση των δραστηριοτήτων*

Η επέκταση των συνεταιρισμών σε νέες δραστηριότητες πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τις ίδιες εγκαταστάσεις ή κάνοντας κάποιες αλλαγές.

5) *Η παροχή επιστρεφόμενων και μερισμάτων*

Τα επιστρεφόμενα (επιστροφή μέρους των κερδών) και τα μερίσματα (χορήγηση τόκου στη συνεταιριστική μερίδα) στα μέλη των συνεταιρισμών, ενθαρρύνουν και άλλα άτομα να γίνουν μέλη ή να αυξήσουν τις συναλλαγές τους με τους συνεταιρισμούς.⁴⁰

6) *Η εκπαίδευση των στελεχών και η ενημέρωση των μελών*

³⁸ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

³⁹ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

⁴⁰ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

Τα στελέχη μαθαίνουν να εργάζονται παραγωγικότερα, τα μέλη να συμμετέχουν μαζικότερα και έτσι οι συνεταιρισμοί να λειτουργούν αποδοτικότερα. Αποτελούν αποδοτικές πολιτικές συνεταιριστικής ανάπτυξης, γιατί ο συνδυασμός των παραπάνω συμβάλλει στην αύξηση του μεγέθους των συνεταιρισμών.

7) Φορολογικές απαλλαγές των συνεταιρισμών

Οι φορολογικές απαλλαγές των συνεταιρισμών στην αξία των αγοραζόμενων μηχανημάτων και στα έσοδα που αποκτούν από τις συναλλαγές τους είναι μια πολιτική συνεταιριστικής ανάπτυξης από την πλευρά του κράτους. Έτσι μειώνεται το κόστος λειτουργίας των συνεταιρισμών και τους δίνεται η δυνατότητα να προσφέρουν περισσότερες ωφέλειες στα μέλη τους, αλλά και σε ολόκληρη την κοινωνία.⁴¹

⁴¹ Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)

ΜΕΡΟΣ Β – ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

Εικόνα 4. Το λογότυπο του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων «η Πίνδος». Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

3.1 Εισαγωγή

Ο Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων «Η Πίνδος» ιδρύθηκε το 1958, όταν 7 αγρότες από τον Νομό Ιωαννίνων παρακινούμενοι από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, αποφάσισαν να ασχοληθούν με την παραγωγή πουλερικών ως συμπλήρωμα στο εισόδημα τους. Έδρα του αποτελεί το Κοινοτικό Διαμέρισμα Ροδοτοπίου του Δήμου Πασσαράνων της Π.Ε. Ιωαννίνων της Περιφέρειας Ηπείρου.

Με προσπάθεια και αγάπη, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ από 2 άτομα προσωπικό και παραγωγή 500 κοτόπουλα την εβδομάδα, σήμερα έφτασε να έχει πάνω από 450 μέλη παραγωγούς πτηνοτρόφους που εργάζονται με ευθύνη και μεράκι, 800 και πλέον εξειδικευμένους εργαζόμενους και να σφάζει 500000 κοτόπουλα την εβδομάδα.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αποτελεί ένα πρότυπο συνεταιριστικής οργάνωσης στην Ελλάδα και για την πορεία της και την συμβολή της στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος,

έχει βραβευτεί από την ΠΑΣΕΓΕΣ και τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια.

Από την ίδρυση της μέχρι σήμερα ακολουθεί μια συνεχή ανοδική πορεία, αυξάνοντας κάθε χρόνο την παραγωγή της, ανεβάζοντας τον κύκλο εργασιών της και αυξάνοντας τον αριθμό των απασχολουμένων.

Την περίοδο της κρίσης 2010-2015 άντεξε στις πιέσεις της αγοράς, όταν οι περισσότερες επιχειρήσεις στον κλάδο της έχουν κλείσει ή έχουν οδηγηθεί στην προστασία του πτωχευτικού κώδικα.

Συγκρίνοντας τις δυο χρήσεις 2013-2014:

- Αύξησε την παραγωγή της κατά 9,87%.
- Αύξησε τον κύκλο εργασιών της κατά 8,5%.
- Αύξησε τον αριθμό των απασχολουμένων κατά 82 άτομα, και το 2015 κατά άλλα 44 άτομα.
- Αύξησε την κερδοφορία της.
- Πραγματοποίησε επενδύσεις 1,5 εκατ. Ευρω.

3.2 Ιστορική αναδρομή

- ❖ Το 1958 μια ομάδα 7 ατόμων με την παρότρυνση του παγκοσμίου συμβουλίου Εκκλησιών αποφάσισε να ασχοληθεί με την πτηνοτροφία και ίδρυσαν τον Αγροτικό Πτηνοτροφικό Συνεταιρισμό Ιωαννίνων.
- ❖ Η ίδρυση του Συνεταιρισμού εγκρίθηκε την 23-05-1958 με την απόφαση 79846/19605 του Υπουργείου Γεωργίας . Σκοπός της ίδρυσης του ήταν η ανάπτυξη της πτηνοτροφίας στην Ήπειρο ως συμπληρωματικό εισόδημα των κτηνοτρόφων. Το πρώτο έτος ο Συνεταιρισμός απασχολούσε 2 άτομα και παρήγαγε 500 κοτόπουλα την εβδομάδα. Η ουσιαστική λειτουργία του Συνεταιρισμού ξεκινάει την δεκαετία του 1960, όταν κατασκευάζεται το πρώτο Εκκολαπτήριο , το πρώτο Εργοστάσιο Ζωοτροφών και το πρώτο Πτηνοσφαγείο.

- ❖ Την δεκαετία του 1980 γίνεται αύξηση παραγωγής, εγγραφή νέων μελών και εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων.
- ❖ Το 1990 γίνεται κατασκευή νέου συγκροτήματος πτηνοσφαγείου δυναμικότητας 8.000 κοτόπουλων / ώρα.
- ❖ Το 1995 κατασκευάζεται νέο εκκολαπτήριο δυναμικότητας εκκόλαψης 600.000 αυγών/εβδομάδα.
- ❖ Το 1996 κατασκευάζεται η μονάδα παραγωγής προψημένων προϊόντων κοτόπουλου.
- ❖ Την δεκαετία του 1990 ο Συνεταιρισμός βάζει στόχο την απ' ευθείας διάθεση των προϊόντων του στα σημεία πώλησης και ξεκινάει την ίδρυση ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ-ΚΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΝΟΜΗΣ σ' όλη την Ελλάδα τα οποία είναι σήμερα 15 τον αριθμό. Πρώτο υποκατάστημα ιδρύεται στη Θεσ/νίκη.
- ❖ Το 2000 κατασκευάζεται νέο εργοστάσιο ζωοτροφών δυναμικότητας 20τόνων/ώρα η οποία το 2006 αυξάνεται σε 40 τόνους /ώρα.
- ❖ Το 2001 εξαγοράζεται η πτηνοτροφική επιχείρηση ΣΥΝΚΟ Α.Ε. η οποία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε ΑΓΡΟΖΩΗ Α.Β.Ε.Ε. και ήταν το άνοιγμα του Συνεταιρισμού εκτός των συνόρων του, που είναι ο νομός Ιωαννίνων και με την κίνηση αυτή ταράξαν τα νερά στον κλάδο της πτηνοτροφίας.
- ❖ Το 2003 κατασκευάζεται η μονάδα παραγωγής οργανοχουμικού λιπάσματος από αχυροστρωμένες πτηνοτροφείων.
- ❖ Το 2008 κατασκευάζεται μονάδα παραγωγής και συντήρησης κατεψυγμένων προϊόντων.
- ❖ Και τέλος το 2014 ολοκληρώνεται η επέκταση του εκκολαπτηρίου, με διπλασιασμό της δυναμικότητας σε 1.200.000 αυγά ανά εβδομάδα.

3.3 Σκοπός, δραστηριότητες, όραμα και αξίες

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει συγκεκριμένους σκοπούς και δραστηριότητες που αναφέρονται στο καταστατικό του και είναι οι εξής:

- ✓ Ιδρύει και λειτουργεί σταθμούς εκτροφής παντός είδους πουλερικών (όρνιθες αναπαραγωγής, όρνιθες αυγοπαραγωγής, πουλερικά κρεατοπαραγωγής, κ.λπ.).
- ✓ Ιδρύει εκκολαπτήρια, ωοσκοπικά κέντρα, εργοστάσια παρασκευής και συσκευασίας πτηνοτροφών, πτηνοσφαγεία, εργοστάσια επεξεργασίας κρέατος πουλερικών,

εργοστάσια επεξεργασίας υποπροϊόντων πτηνοσφαγείων, ψυκτικές εγκαταστάσεις, εργοστάσια επεξεργασίας αποβλήτων πτηνοτροφείων.

- ✓ Προμηθεύεται και διαθέτει στα μέλη του, με μικρό περιθώριο κέρδους, πρώτες ύλες, πτηνοτροφές, πτηνοφάρμακα, καύσιμα, αυγά αναπαραγωγής, νεοσσούς κρεατοπαραγωγής, πουλάδες αναπαραγωγής, κάθε είδους παραγωγικά εφόδια και εξοπλισμούς για τις ανάγκες των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, καθώς και κάθε είδους καταναλωτικά αγαθά, χρήσιμα για την οικιακή τους οικονομία.
- ✓ Συγκεντρώνει, συσκευάζει, τυποποιεί, επεξεργάζεται, αποθηκεύει, συντηρεί, μεταφέρει και πωλεί από κοινού στο εσωτερικό της Χώρας ή στο εξωτερικό τα προϊόντα των πτηνοτροφικών επιχειρήσεων των μελών του.
- ✓ Αποκτά μέσα μεταφοράς και κάθε είδους ηλεκτρομηχανολογικού και τεχνικού εξοπλισμού για την πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών.
- ✓ Οργανώνει και παρέχει στα μέλη του: τεχνικές υπηρεσίες, κτηνιατρικές και γεωτεχνικές υπηρεσίες, λογιστικές και φορολογικές υπηρεσίες και συνεταιριστική εκπαίδευση.
- ✓ Αποκτά κατά κυριότητα ή μισθώνει αστικά και αγροτικά ακίνητα και ιδρύει υποκαταστήματα στο εσωτερικό και εξωτερικό της Χώρας, για την προώθηση των προϊόντων των μελών του.
- ✓ Δημιουργεί ή συμμετέχει σε παντός τύπου επιχειρήσεις, για την προμήθεια πρώτων υλών, εφοδίων και καταναλωτικών αγαθών προς τα μέλη του.
- ✓ Ο συνεταιρισμός, για τη δημιουργία πλεονάσματος και για τη μείωση του κόστους παραγωγής, προς όφελος του γενικότερου συμφέροντος των μελών του και την αύξηση της περιουσιακής του κατάστασης:
 - ✚ Ιδρύει πτηνοσφαγεία, εκκολαπτήρια, εργοστάσια ζωοτροφών, σε άλλες περιοχές της Ελλάδας ή το εξωτερικό.
 - ✚ Αναπτύσσει κοινά δίκτυα διανομών με άλλες επιχειρήσεις, στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
 - ✚ Συμμετέχει στα μετοχικά κεφάλαια άλλων επιχειρήσεων, παραγωγικών, αναπτυξιακών, συμμετοχών.

- ✚ Ιδρύει ανώνυμες εταιρείες εμπορίας παντός είδους τροφίμων, ζωοτροφών, αγροτικών εφοδίων.
- ✚ Ιδρύει μικτές επιχειρήσεις σε άλλα κράτη ή συνάπτει διακρατικές συμφωνίες για την ανάπτυξη της πτηνοτροφίας.
- ✚ Ιδρύει αλυσίδες εστίασης για την προώθηση των προϊόντων του.
- ✓ Ασκεύει την αγροτική πίστη και αναλαμβάνει την πρακτόρευση, στην περιφέρειά του, ασφαλιστικών εταιρειών, καθώς και την πρακτόρευση Οργανισμών ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.
- ✓ Συμμετέχει σε δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, καθώς και σε δια-επαγγελματικές οργανώσεις.
- ✓ Ιδρύει ταμείο αλληλοβοήθειας για τα μέλη του.
- ✓ Ο συνεταιρισμός δέχεται έντοκες καταθέσεις μελών του για τη δημιουργία κυκλοφοριακού κεφαλαίου και χορηγεί έντοκα δάνεια στα μέλη του, για την κάλυψη των αναγκών τους και για τον εκσυγχρονισμό των πτηνοτροφικών μονάδων τους, αναλαμβάνει την ασφαλιστική κάλυψη των πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και της παραγωγής των μελών του κατά παντός κινδύνου μεταφοράς των προϊόντων και της ζωής των μελών του.
- ✓ Ιδρύει φορέα για την ανάπτυξη της πτηνοτροφίας.
- ✓ Με ειδική απόφαση της γενικής συνέλευσης, χορηγεί στα αποχωρήσαντα, μετά από εικοσαετή και πλέον συμμετοχή στις εργασίες του συνεταιρισμού, μέλη του, βοήθημα, ως αναγνώριση των υπηρεσιών τους στην ανάπτυξη του συνεταιρισμού.
- ✓ Στις εργασίες του συνεταιρισμού επιτρέπεται και η συμμετοχή μη συνεταίρων, μετά από απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, με την οποία δικαιολογείται η ανάγκη και καθορίζονται οι όροι συνεργασίας.
- ✓ Επιτρέπεται η λειτουργία του συνεταιρισμού, ως ομάδα παραγωγών .
- ✓ Ιδρύει φορέα για την πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων.
- ✓ Ιδρύει μικροβιολογικό και χημικό εργαστήριο.

- ✓ Η χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού είναι αόριστη.⁴²

ΤΟ ΟΡΑΜΑ

Έχοντας φθάσει στην Κορυφή της Ελληνικής Πτηνοτροφίας στόχος του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι να συνεχιστεί η πρωτοπορία του στον κλάδο της πτηνοτροφίας και

- να βοηθήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη της πτηνοτροφίας
- να προσφέρει στην αγορά προϊόντα σταθερής ποιότητας , καλύπτοντας συνεχώς, όλες τις ανάγκες των καταναλωτών, με σεβασμό στην παράδοσή, στους ανθρώπους και το περιβάλλον του.

Ως συνεταιρισμός με τον τίτλο του μεγαλύτερου πρωτοβάθμιου συνεταιρισμού στη χώρα μας στοχεύει να παραμείνει στην κορυφή και να αποδεικνύει ότι οι συνεταιρισμοί έχουν προοπτική.

ΟΙ ΑΞΙΕΣ

1. ΠΟΙΟΤΗΤΑ

Οι παραγωγοί του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ σε συνεργασία με τους γεωπόνους ζωοτέχνες, τους κτηνιάτρους και τους διατροφολόγους εφαρμόζουν ένα σύστημα ολοκληρωμένης παραγωγικής διαδικασίας και εγγυώνται την σταθερή ποιότητα των προϊόντων τους.

2. ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Τα πτηνοτροφεία και όλες οι εγκαταστάσεις καλύπτουν όλες τις προδιαγραφές της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι πιστοποιημένες με ISO 22000:2005.

Το μικροβιολογικό εργαστήριο με τους συνεχείς και αυστηρούς ελέγχους όλων των πρώτων υλών και των τελικών προϊόντων εγγυάται για την υγιεινή και ασφάλεια των προϊόντων του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.

3. ΑΓΑΠΗ

- *Για το προϊόν:* Οι πτηνοτρόφοι παραγωγοί και οι εργαζόμενοι της "ΠΙΝΔΟΣ" αγαπούν την εργασία που κάνουν και το προϊόν που παράγουν και είναι οι πρώτοι καταναλωτές.

⁴² Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

- *Για τους ανθρώπους:* Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ φροντίζει για την συνεχή ενημέρωση, εκπαίδευση και εξέλιξη των ανθρώπων του είτε είναι παραγωγοί είτε εργαζόμενοι.
- *Για το περιβάλλον:* Η ποιότητα των προϊόντων οφείλεται στο περιβάλλον της περιοχής που παράγονται. Γι' αυτό γίνονται όλες οι ενέργειες και επενδύσεις, ώστε οι δράσεις του να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον.

4. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ

Ο καταναλωτής βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο όλων των ενεργειών του Συνεταιρισμού. Στόχος είναι να παρέχει στους καταναλωτές ποιοτικά προϊόντα, να εγγυάται για την υγιεινή και ασφάλεια τους και να καλύπτει τις ανάγκες τους, παρέχοντας συνεχώς νέα προϊόντα, νέες γεύσεις και νέες συσκευασίες.

3.4 Η Νομική μορφή

Σύμφωνα με το καταστατικό του ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αποτελεί πρωτοβάθμια αγροτική συνεταιριστική οργάνωση (Α.Σ.Ο.) και είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με εμπορική ιδιότητα.

3.5 Η Διοίκηση

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διοικείται από 15μελές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των μελών κάθε 4 χρόνια. Τα μέλη του Δ.Σ. εντός 3ων ημερών από την εκλογή τους συγκροτούνται σε σώμα, εκλέγοντας τον Πρόεδρο του Δ. Σ. και 2 Αντιπροέδρους.

Κυρίαρχο όργανο της "ΠΙΝΔΟΣ" είναι η Γενική Συνέλευση των 450 μελών παραγωγών πτηνοτρόφων. Η Γ.Σ. συγκαλείται μια φορά κάθε χρόνο για την έγκρισή των πεπραγμένων, την έγκριση του Ισολογισμού και του προγραμματισμού της επόμενης χρονιάς. Επίσης συγκαλείται

εκτάκτως όταν υπάρχουν σοβαρά θέματα για λήψη αποφάσεων ή για την ενημέρωση των μελών.

Ο διαχειριστικός και οικονομικός έλεγχος ασκείται από ορκωτούς λογιστές, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920. Την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ. επιμελείται ο Γενικός Διευθυντής, ο οποίος διευθύνει τις εργασίες του συνεταιρισμού μέσω των διευθύνσεων και επίσης συντονίζει, κατευθύνει και ελέγχει τις Υπηρεσίες της Οργάνωσης.⁴³

Για την πληρέστερη και αποδοτικότερη λειτουργία του συνεταιρισμού συγκροτήθηκε οργανόγραμμα λειτουργίας, το οποίο απεικονίζει τον τρόπο λειτουργίας, διοίκησης και κατανομής του έργου και των ευθυνών του προσωπικού. Για τις επιμέρους δραστηριότητες του συνεταιρισμού υπάρχουν κανονισμοί λειτουργίας, που έχουν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση.⁴⁴

Πρόεδρος του Δ. Σ. είναι ο κ. Ανδρέας Δημητρίου. Αναλυτικότερα, η διοίκηση του Συνεταιρισμού παρατίθεται στους πίνακες που ακολουθούν:

Πίνακας 5. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Διοικητικό Συμβούλιο
Πρόεδρος: Δημητρίου Ανδρέας
Αντιπρόεδρος: Αναγνωστόπουλος Ιωάννης
Αντιπρόεδρος: Σταμάτης Σταύρος
Επόπτης Ε.Ε.: Τασιούλας Αναστάσιος

⁴³ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

⁴⁴ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

Πίνακας 6. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου
1.Κάκος Ευθύμιος
2.Λιούρης Βασίλειος
3.Μπλέτσας Χαρίλαος
4.Δήμος Ιωάννης
5.Μπαλαντάνης Ηρακλής
6.Σιανάβας Χρήστος
7.Τζίμας Δημήτριος
8.Τσάντας Κωνσταντίνος
9.Γιώτιτσας Αναστάσιος
10.Πρέντζας Ευάγγελος
11.Ράρρα Στασινή

Πίνακας 7. Το Εποπτικό Συμβούλιο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εποπτικό Συμβούλιο
Πρόεδρος: Παππάς Φίλιππος
Μέλη 1.Κονταξής Πύρρος
2.Τσιόκας Μιχαήλ

Πίνακας 8. Η Γενική Διεύθυνση του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Γενική Διεύθυνση
Γενικός Διευθυντής: Τσακανίκας Λάζαρος
Οικονομικός Διευθυντής: Λέκκας Νικόλαος
Τεχνικός Διευθυντής: Ζώνιος Πέτρος
Εμπορικός Διευθυντής: Σαμπατακάκης Άγγελος

3.6 Το οργανόγραμμα

Η έννοια της οργάνωσης των επιχειρήσεων

Η οργάνωση αποτελεί το συνδυασμό των δομών (θέσεων εργασίας, τμημάτων, σχέσεων

εξουσίας, ιεραρχικών επιπέδων), των διαδικασιών και των κανόνων λειτουργίας, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα σε μια επιχείρηση ή έναν οργανισμό. Με τη λειτουργία αυτή γίνεται σαφής διαχωρισμός για το ποιος είναι ο υπεύθυνος για την εφαρμογή μιας δράσης, τη λήψη μιας απόφασης και τα είδη διαδικασιών και κανόνων, σύμφωνα με τα οποία επιλύονται τα προβλήματα σε έναν οργανισμό, μια επιχείρηση, κλπ.

Επομένως, η οργάνωση είναι η διαδικασία με την οποία το σύνολο των εργασιών που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της επιχείρησης ταξινομείται σε επιμέρους καθήκοντα, κατανέμεται στα κατάλληλα στελέχη, στα οποία αναθέτονται παράλληλα οι σχετικές ευθύνες και διαθέτονται οι κατάλληλοι πόροι. Η λειτουργία αυτή καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ενός «οργανισμού» με συγκεκριμένη δομή και λειτουργική διάρθρωση. Η επιχείρηση αποτελεί μια μορφή τέτοιου οργανισμού που ασχολείται με παραγωγικές δραστηριότητες με σκοπό την επίτευξη κέρδους. Επομένως, η οργάνωση εκφράζεται συνήθως με:

A. Οργανόγραμμα, το οποίο παρουσιάζει την οργανωτική διάρθρωση, δηλ. μια σχηματική απεικόνιση σε διάγραμμα διευθύνσεων, τμημάτων κτλ. που υπάρχουν σε μια επιχείρηση.

B. Καταμερισμό των εργασιών.

Γ. Εκχώρηση εξουσίας σε χαμηλότερα κλιμάκια διοίκησης.

Δ. Τμηματοποίηση των λειτουργιών ή με άλλη μορφή τμηματοποίησης.⁴⁵

Το οργανόγραμμα της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

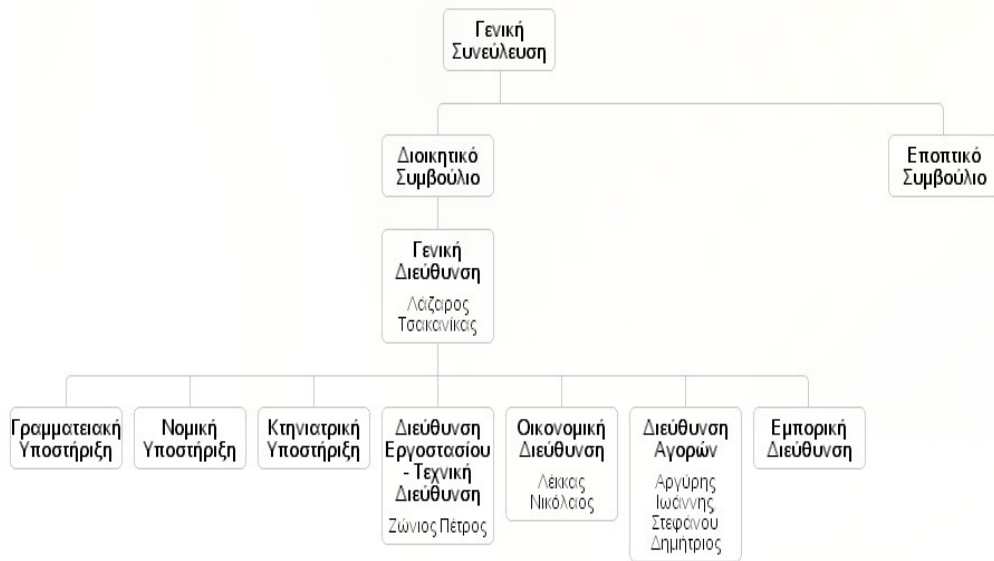
Τα οργανογράμματα της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ παρουσιάζουν τις θέσεις εργασίας και εξουσίας που τις συνδέουν, και είναι τέσσερα: το οργανόγραμμα του συνεταιρισμού, το οργανόγραμμα της Διεύθυνσης Εργοστασίου – Τεχνικής Διεύθυνσης, το οργανόγραμμα της Οικονομικής Διεύθυνσης και το οργανόγραμμα της Εμπορικής Διεύθυνσης.

Το οργανόγραμμα του συνεταιρισμού μας πληροφορεί ότι τα επίπεδα διοικητικής ιεραρχίας των θέσεων είναι έντεκα: η γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο, το εποπτικό συμβούλιο, η γενική διεύθυνση, η γραμματειακή υποστήριξη, η νομική υποστήριξη, η

⁴⁵ <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C122/38/219,1101/>

κτηνιατρική υποστήριξη, η διεύθυνση εργοστασίου – τεχνική διεύθυνση, η οικονομική διεύθυνση, η διεύθυνση αγορών και η εμπορική διεύθυνση. Επίσης, προβλέπεται Τμήμα Αγορών, Διασφάλισης Ποιότητας και Ανθρώπινου Δυναμικού.

Οι εικόνες που ακολουθούν παρουσιάζουν την οργανωτική δομή της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ, όπως είναι σήμερα διαμορφωμένη.

Εικόνα 5. Το οργανόγραμμα της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Η Τεχνική, η Οικονομική και η Εμπορική Διεύθυνση απαρτίζονται από τα παρακάτω τμήματα:

- **Διεύθυνση Εργοστασίου - Τεχνική Διεύθυνση** Ζώνιος Πέτρος
 - **Πτηνοσφαγείο** Κότογλου Δημήτριος
 - **Μικροβιολογικό Εργαστήριο** Πατσιάδης Αποστόλης
 - **Ποιοτικό Έλεγχο** Χασιάνης Βασίλειος
 - **Τεχνική Υποστήριξη** Παπαβασιλείου Παναγιώτης
 - **Αδρανοποίηση** Τζαμίχας Κωνσταντίνος
 - **Ετοιμα Ψημένα** Βράνου Αικατερίνη
 - **Γραφείο Κίνησης** Κρανάς Ελευθέριος
 - **Εκκολαπτήριο** Λιαγάρης Γιώργος
 - **Φυροματοποιείο** Θεοχάρης Κωνσταντίνος
 - **Λιπάσματα** Τζαμίχας Κωνσταντίνος

Εικόνα 6. Η Διεύθυνση Εργοστασίου – Τεχνική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

- **Οικονομική Διεύθυνση** Λέκκας Νικόλαος
 - **Λογιστήριο** Τσιούρη Θεοδώρα
 - **Μηχανογράφηση** Ρογκότης Νικόλαος
 - **Τμήμα Προσωπικού** Τάσσης Σωτήριος
 - **Συναλλαγές** Λώλος Παναγιώτης

Εικόνα 7. Η Οικονομική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

- **Εμπορική Διεύθυνση**
 - **Εμπορική Υποστήριξη** Τσιώνης Βασίλειος
 - **Υποκατάστημα Αθηνών** Σομποτακόκης Άγγελος
 - **Υποκατάστημα Θεσσαλονίκης** Γιαραλέας Μιχαήλ
 - **Υποκατάστημα Λάρισας** Μπούτσας Αλέξανδρος
 - **Υποκατάστημα Βέροιας** Σοφοκατσίνος Ιωάννης
 - **Υποκατάστημα Κοζάνης** Σταμάτης Σωτήριος
 - **Υποκατάστημα Τρικάλων** Γιουλιτέβνος Ιωάννης
 - **Υποκατάστημα Κέρκυρας** Κασής Αλέξανδρος
 - **Υποκατάστημα Αγρινίου** Λύρας Γεράσιμος
 - **Υποκατάστημα Πάτρας** Παπαθανασίου Κωνσταντίνος
 - **Υποκατάστημα Κορίνθου** Αργύρης Φώτιος
 - **Υποκατάστημα Τρίπολης** Παναγιώταρος Θεόδωρος
 - **Υποκατάστημα Ρέντη** Σκουδάλης Κωνσταντίνος
 - **Υποκατάστημα Λιβαδειάς** Κουτσούμπος Δημήτριος
 - **Υποκατάστημα Χανίων** Χαλβατζάκης Κωνσταντίνος
 - **Υποκατάστημα Ηρακλείου** Παταγιάννης Δημήτριος
 - **Πρατήρια Λιανικής Ιωαννίνων** Ξοξίρης Παναγιώτης

Εικόνα 8. Η Εμπορική Διεύθυνση της Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

3.7 Ο όμιλος

Ο όμιλος επιχειρήσεων του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις Αγροζωή, Agromark και Green ΠΙΝΔΟΣ.

Αγροζωή

Εικόνα 9. Το λογότυπο της ΑΓΡΟΖΩΗΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Η πτηνοτροφική επιχείρηση ΑΓΡΟΖΩΗ εδρεύει στην Ν. Αρτάκη Ευβοίας και ανήκει στον όμιλο επιχειρήσεων του συνεταιρισμού από το 2001 μετά την εξαγορά της εταιρείας ΣΥΝΚΟ Α.Ε.. Πρόκειται για πλήρως καθετοποιημένη παραγωγή στην οποία πραγματοποιούνται συνεχείς ποιοτικοί έλεγχοι.

Οι εγκαταστάσεις της περιλαμβάνουν πτηνοσφαγείο, εκκολαπτήριο και φυραματοποιείο και απασχολεί πάνω από 100 εργαζομένους.

Η παραγωγή της ξεπερνά τα 5 εκατομμύρια κοτόπουλα το χρόνο. Τα προϊόντα της απευθύνονται κυρίως στην αγορά της Αθήνας της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου, και για τη διακίνηση τους η ΑΓΡΟΖΩΗ έχει στη διάθεση της έναν ιδιόκτητο στόλο που ξεπερνά τα 60 φορτηγά και ψυγεία.

Ενδεικτικά, ο τζίρος της εταιρείας για τα έτη 2010-2014 φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 9. Τζίρος τα έτη 2010-2014 για την Αγροζωή. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Έτη	Τζίρος (σε εκατ. Ευρώ)
2010	20
2011	18,8
2012	20,7
2013	21,8
2014	21

Agromark

Εικόνα 10. Το λογότυπο της AGROMARK. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Η Agromark αποτελεί εταιρεία συμβουλευτικών υπηρεσιών και, συγκεκριμένα, είναι εταιρία παροχής υπηρεσιών Marketing και προώθησης προϊόντων όλου του ομίλου.

Ειδικότερα, ασχολείται με την τοποθέτηση και προβολή των προϊόντων μέσα στα SUPER MARKETS και σχεδιάζει ειδικά προγράμματα με προωθήσεις και άλλες ενέργειες Merchandising.

Green ΠΙΝΔΟΣ

Εικόνα 11. Το λογότυπο της GREEN ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Η Green ΠΙΝΔΟΣ είναι μια νέα εταιρεία για τα περιβαλλοντικά. Έχει συσταθεί με την επωνυμία « ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΕ- Η ΠΙΝΔΟΣ» και το διακριτικό τίτλο «GREEN ΠΙΝΔΟΣ ΑΕ».

Ξεκίνησε με αρχικό κεφάλαιο 60.000 ευρώ και εντός 2 μηνών με απόφαση της Γ.Σ. της εταιρείας θα αυξηθεί σε 500.000 ευρώ με την είσοδο στο μετοχικό κεφάλαιο όλων των παραγωγών ανάλογα με τα τ.μ. του καθενός σύμφωνα με την απόφαση της Γ.Σ. του συνεταιρισμού

Στο προσωρινό Δ.Σ. της εταιρείας συμμετέχουν οι:

- Κασσής Μιχάλης
- Δημητρίου Αντρέας
- Αναγνωστόπουλος Ιωάννης
- Γαλάνης Κων/νος
- Τσακανίκας Λάζαρος

Σκοπός της εταιρείας είναι η ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην ημεδαπή και αλλοδαπή με τις κυρίως κατευθύνσεις.

1. Η εκμετάλλευση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και άλλων πηγών για την παραγωγή ηλεκτρισμού ή θερμότητας. Ως πηγές εκμετάλλευσης ορίζονται:

- Υδατοπτώσεις
- Φυσικό Αέριο
- Αιολικό Δυναμικό
- Ηλιακή Ενέργεια - Φωτοβολταϊκά Συστήματα
 - Βιομάζα
 - Γεωθερμικά Πεδία

2. Η ίδρυση και λειτουργία μονάδων αξιοποίησης υποπροϊόντων πτηνοσφαγείων, αποβλήτων πτηνοτροφείων και αποβλήτων βιολογικών καθαρισμών.

3. Η συγκέντρωση και μεταφορά αποβλήτων των πτηνοτροφείων και νεκρών πτηνών.

4. Η ίδρυση και λειτουργία μονάδων παραγωγής BIONTIZEL και BIOAEPLOY.

5. Η κατασκευή μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και άλλων πηγών ενέργειας για λογαριασμό τρίτων.

6. Η αντιπροσώπευση εταιρειών που κατασκευάζουν μονάδες ΑΠΕ, η εμπορία υλικών που είναι απαραίτητα για την κατασκευή και λειτουργία των μονάδων αυτών και η συντήρηση μονάδων ΑΠΕ.

7. Την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων λιανικής πώλησης αγροτικών προϊόντων καθώς

και την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων μαζικής εστίασης.

8. Την ίδρυση και λειτουργία εκθεσιακών κέντρων αγροτικών προϊόντων.

9. Την αντιπροσώπευση και πρακτόρευση ασφαλιστικών εταιρειών.

10. Η σύνταξη μελετών.

- Αναλύσεις κλάδων οικονομικής δραστηριότητας.
- Σκοπιμότητας για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων.
- Περιφερειακής ανάπτυξης και αποκέντρωσης.
- Εισαγωγής πληροφοριακών συστημάτων.
- Οργάνωσης, MARKETING και στρατηγικού σχεδιασμού.
- Τεχνικών και τεχνολογικών μελετών.
- Προστασίας περιβάλλοντος και αξιοποίησης ήπιων μορφής ενέργειας.

11. Συμμετοχή σε ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα της ΕΛΛΑΔΑΣ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και της παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών προγραμματισμού και διαχείρισης στους ενδιαφερόμενους οργανισμούς (Ελληνικές και κοινοτικές αρχές, ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και οργανισμούς) για την υποβοήθηση τους στην αποτελεσματική υλοποίηση μεγάλων έργων και αναπτυξιακών προγραμμάτων.

12. Ο προσδιορισμός και ανάληψη των απαραίτητων πρωτοβουλιών για την παροχή και εκμετάλλευση νέων υπηρεσιών και προϊόντων, την αφομοίωση της τεχνολογικής γνώσης, την εκπαίδευση και ενημέρωση εξειδικευμένων ομάδων στις δυνατότητες που παρέχει η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας πληροφόρησης και τηλεπικοινωνιών.

13. Σχεδιασμό και πραγματοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ανάλυσης και αγοράς εργασίας και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

4.1 Οι εγκαταστάσεις

Οι εγκαταστάσεις του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ περιλαμβάνουν πτηνοτροφικές μονάδες, εκκολαπτήριο, εργοστάσια ζωοτροφών, πτηνοσφαγεία και διάφορες μονάδες που περιγράφονται αναλυτικά παρακάτω.

Εικόνα 12. Άποψη της εργοστασιακής μονάδας του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΕΙΑ

Τα πτηνοτροφεία του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ λειτουργούν στις πιο σύγχρονες τεχνολογικά εγκαταστάσεις, καλύπτουν συνολική έκταση 450.000 m², είναι διασκορπισμένα σε πολλά χωριά του νομού Ιωαννίνων και λειτουργούν με άδειες σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Ε.Ε. Με βάση τη δραστηριότητά τους χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες:

- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως συμβατικών κοτόπουλων

- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως ελευθέρας βοσκής
- Πτηνοθαλάμους παχύνσεως βιολογικής εκτροφής
- Πτηνοθαλάμους εκτροφής πατρογονικών ορνίθων

Εικόνα 13. Πτηνοτροφείο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΕΚΚΟΛΑΠΤΗΡΙΟ

Το Εκκολαπτήριο βρίσκεται στην Κοσμηρά Ιωαννίνων, κατασκευάστηκε το 1995 και επεκτάθηκε το 2014. Έχει δυναμικότητα εκκόλαψης 1.200.000 αυγών ανά εβδομάδα και μπορεί να παράγει έως και 50.000.000 νεοσσούς το χρόνο, καλύπτοντας πλήρως τις ανάγκες και της παραγωγής μας και τις εμπορικές, είτε στην ελληνική αγορά είτε στις εξαγωγές μας.

Εφαρμόζει σύστημα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων ISO 22000:2005 και είναι στελεχωμένο με κτηνιάτρους και γεωπόνους.

Εικόνα 14. Εκκολαπτήρια του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διαθέτει 3 εργοστάσια ζωοτροφών:

- ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΕΔΙΝΗΣ: Κατασκευάστηκε το 2000 και επεκτάθηκε το 2006. Είναι δυναμικότητας 40 τόνων/ώρα και καλύπτει τις ανάγκες διατροφής των κοτόπουλων. Επίσης παράγει ζωοτροφές για μεγάλα ζώα.
- ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΝΑΤΟΛΗΣ: Κατασκευάστηκε το 1973, είναι δυναμικότητας 10 τόνων ανά ώρα και καλύπτει τις ανάγκες διατροφής των ορνίθων αναπαραγωγής.
- ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΝΕΑΣ ΑΡΤΑΚΗΣ: Κατασκευάστηκε το 1980 είναι δυναμικότητας 10 τόνων ανά ώρα και έχει πιστοποιηθεί για παραγωγή βιολογικών ζωοτροφών.

Όλα τα εργοστάσια έχουν πιστοποιηθεί με σύστημα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων ISO 22000:2005, διαθέτουν χημικά εργαστήρια για τον έλεγχο των πρώτων υλών, αλλά και των τελικών προϊόντων και είναι στελεχωμένα με διατροφολόγους.

Εικόνα 15. Εργοστάσιο ζωοτροφών του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΠΤΗΝΟΣΦΑΓΕΙΑ

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διαθέτει 2 πτηνοσφαγεί:

- ΠΤΗΝΟΣΦΑΓΕΙΟ ΡΟΔΟΤΟΠΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ: Το εργοστάσιο αυτό κατασκευάστηκε το 1990. Έχει εκσυγχρονιστεί αρκετές φορές και αποτελεί μια σύγχρονη μονάδα δυναμικότητας σφαγής 8.000 κοτόπουλων ανά ώρα. Χρησιμοποιεί σύγχρονες μεθόδους σφαγής, ψύξης, επεξεργασίας, τυποποίησης και συσκευασίας.
- ΠΤΗΝΟΣΦΑΓΕΙΟ ΝΕΑ ΑΡΤΑΚΗ ΕΥΒΟΙΑΣ: Το εργοστάσιο αυτό ανήκει στην ΑΓΡΟΖΩΗ ΑΒΕΕ, κατασκευάστηκε το 1985 και έχει δυναμικότητα 4.000 κοτόπουλων ανά ώρα.

Και τα δύο εργοστάσια είναι πιστοποιημένα με σύστημα διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων ISO 22000:2005.

Εικόνα 16. Πτηνοσφαγείο του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΤΟΙΜΩΝ ΨΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Κατασκευάστηκε το 1996 και έχει δυναμικότητα 500 Kg/ώρα. Η διαδικασία παραγωγής έτοιμων ψημένων προϊόντων γίνεται από αυτοματοποιημένα μηχανήματα και η πρώτη ύλη που χρησιμοποιείται είναι φρέσκα νωπά κοτόπουλα "ΠΙΝΔΟΣ".

Εικόνα 17. Διαδικασία παραγωγής έτοιμων ψημένων προϊόντων ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΤ/ΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Το 2008 κατασκευάστηκε η μονάδα για να καλύπτει τις ανάγκες της εταιρείας σε κατεψυγμένα προϊόντα και να αξιοποιεί καθημερινά τα προϊόντα που δεν διοχετεύονται άμεσα στην κατανάλωση.

ΧΗΜΙΚΟ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Η επιχείρηση για να πραγματοποιεί τους ελέγχους, σ' όλες τις πρώτες ύλες, στα τελικά της προϊόντα και γενικά τον αυτοέλεγχο σ' όλη την παραγωγική διαδικασία έχει δημιουργήσει ένα σύγχρονο μικροβιολογικό και χημικό εργαστήριο.

Το εργαστήριο είναι πιστοποιημένο με ISO 17025/2005 και είναι στελεχωμένο με επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων.

Εικόνα 18. Εργαστήρια του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΜΟΝΑΔΑ ΑΔΡΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΤΗΝΟΣΦΑΓΕΙΟΥ

Κατασκευάστηκε το 1991 και εκσυγχρονίστηκε το 2006. Έχει δυναμικότητα αξιοποίησης όλων των υποπροϊόντων του πτηνοσφαγείου και την παραγωγή πτηναλεύρου και ζωικού λίπους, τα οποία χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ζωοτροφών για κατοικίδια ζώα και για ιχθυοτροφές. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής εξάγεται στην Τουρκία.

ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΡΓΑΝΟΧΟΥΜΙΚΟΥ ΛΙΠΑΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΧΥΡΟΣΤΡΩΜΝΕΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΕΪΩΝ

Κατασκευάστηκε το 2000 και έχει δυναμικότητα αξιοποίησης 6000 τόνων αχυροστρωμών το έτος.

4.2 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ ασχολείται αποκλειστικά με την πτηνοτροφία. Και συγκεκριμένα με τα ακόλουθα:

- Εκτρέφει όρνιθες αναπαραγωγής από τις οποίες παράγονται τα εκκολάψιμα αυγά, τα οποία είτε προορίζονται για εκκόλαψη στο εκκολαπτήριο του είτε εμπορεύονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.
- Εκκολάπτει αυγά και παράγει νεοσσούς τους οποίους είτε διαθέτει για εκτροφές σε δικούς της παραγωγούς, είτε τους εμπορεύεται σε άλλες επιχειρήσεις, είτε τους εξάγει σε άλλες χώρες.
- Παράγει ζωοτροφές για τα κοτόπουλα των παραγωγών του.
- Παράγει ζωοτροφές για μεγάλα ζώα τις οποίες πουλάει σε τρίτους παραγωγούς.
- Εκτρέφει νεοσσούς και παράγει κοτόπουλα τα οποία είτε τα επεξεργάζεται στα δικά του πτηνοσφαγεία, είτε τα πουλάει σε άλλες επιχειρήσεις, είτε τα εξάγει σε τρίτες χώρες.
- Επεξεργάζεται τα κοτόπουλα και παράγει:
 - Νωπά ολόκληρα χύμα ή συσκευασμένα κοτόπουλα
 - Νωπά τεμαχισμένα κοτόπουλα χύμα ή συσκευασμένα
 - Κατεψυγμένα ολόκληρα κοτόπουλα και τεμαχισμένα
 - Προϊόντα από κρέας κοτόπουλου
 - Έτοιμα ψημένα προϊόντα κοτόπουλου (νωπά ή κατεψυγμένα)
 - Κοτόπουλα βιολογικής εκτροφής ολόκληρα ή τεμαχισμένα
 - Κοτόπουλα ελευθέρως βοσκής ολόκληρα ή τεμαχισμένα
 - Γύρος κατεψυγμένου κοτόπουλου
 - Αλλαντικά και πίτες (λουκάνικο χωριάτικο από νωπό κοτόπουλο και Γιαννιώτικη παραδοσιακή κοτόπιτα)
- Σε συνεργασία με την ΟΒΟ FRESCO και την ΠΤΗΝΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ Α.Ε. παράγει και εμπορεύεται αυγά βρώσιμα και προϊόντα αυγού νωπά και κατεψυγμένα.
- Επίσης σε συνεργασία με άλλες εταιρείες, διακινεί τα προϊόντα τους μέσω των δικτύων διανομών του.

Εικόνα 19. Προϊόντα από νοπά κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 20. Προϊόντα από κατεψυγμένα κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 21. Προϊόντα νωπά από τη σειρά «έτοιμα ψημένα» ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 22. Προϊόντα κατεψυγμένα από τη σειρά «έτοιμα ψημένα» ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 23. Προϊόντα από κοτόπουλα βιολογικής εκτροφής ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 24. Προϊόντα από κοτόπουλα ελεύθερης βοσκής ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

Εικόνα 25. Προϊόντα αλλαντικών και Γιαννιώτικης παραδοσιακής κοτόπιτας ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ προσφέρει μια σειρά υπηρεσίες προς τους παραγωγούς της:

- Κτηνιατρική παρακολούθηση
- Γεωπονική Ζωοτεχνική υποστήριξη και μανατζμεντ
- Λογιστική – Φορολογική υποστήριξη
- Χρηματοοικονομική υποστήριξη
- Εκπαίδευση
- Τους προμηθεύει με όλα τα αναγκαία εφόδια για την εκτροφή των πουλερικών.

4.3 Το εργατικό δυναμικό

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο Α.Π.Σ.Ι ΠΙΝΔΟΣ συστάθηκε το 1958 από εφτά αγρότες που δραστηριοποιούνταν στο Νομό Ιωαννίνων με σκοπό να ασχοληθούν με την παραγωγή πουλερικών ως συμπλήρωμα του εισοδήματός τους. Μετά από πενήντα έτη, στα τέλη του 2008, ο συνεταιρισμός αριθμούσε πεντακόσια εβδομήντα δύο μέλη, ενώ ταυτόχρονα απασχολούσε περίπου οκτακόσιους εξειδικευμένους εργαζόμενους. Με βάση τα τελευταία στοιχεία (2016), ο αριθμός των πτηνοτρόφων ανέρχεται στους 785. Με βάση το νομοθετικό πλαίσιο σύστασης ενός Αγροτικού Συνεταιρισμού, οι παραπάνω πτηνοτρόφοι είναι ταυτόχρονα και μέτοχοι του συνεταιρισμού.

Αναλυτικότερα, το εργατικό δυναμικό του Α.Π.Σ.Ι ΠΙΝΔΟΣ παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί για τα έτη 2013-2015:

Πίνακας 10. Εξέλιξη προσωπικού του Α.Π.Σ.Ι ΠΙΝΔΟΣ τα έτη 2013-2015. Πηγή: προσωπική συνέντευξη

	2013	2014	2015
Α.Π.Σ.Ι. -Η ΠΙΝΔΟΣ	664	711	735
ΕΡΓΟΛΑΒΟΙ	130	165	185
ΣΥΝΟΛΟ	794	876	920
ΑΓΡΟΖΩΗ Α.Β.Ε.Ε.	124	126	119
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	918	1002	1039

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ την 31/12/2014 απασχολούσε 711 άτομα έναντι 664 το 2013, σημειώνοντας αύξηση δυναμικού κατά 47 άτομα.

Επίσης, έχει αναθέσει σε εργολάβους διάφορες εργασίες όπως πιάσιμο κοτόπουλων στα πτηνοτροφεία και εργασίες στο πτηνοσφαγείο, οι οποίοι αριθμούσαν την 31/12/2014 165 άτομα έναντι 130 ατόμων το 2013, σημειώνοντας αύξηση κατά 35 άτομα.

4.4 Τα οικονομικά στοιχεία

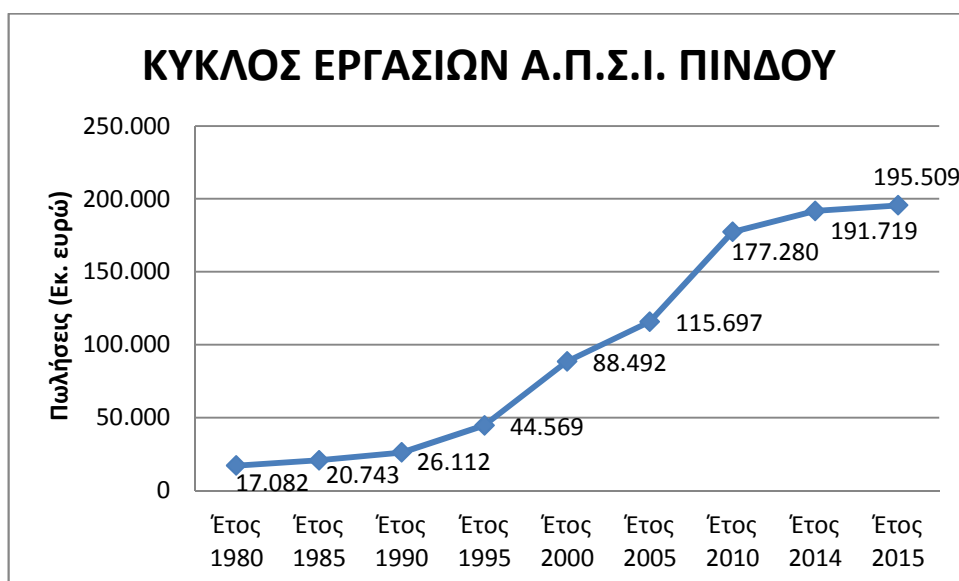
Η κυριαρχία του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ στον πτηνοτροφικό κλάδο είναι διαχρονική και αυτό αποτυπώνεται και στην πορεία του κλάδου εργασιών του. Ο κύκλος εργασιών του από το 2005 είναι συνεχώς ανοδικός. Το 2005 ήταν 116 εκ. Ευρώ , το 2006 ανήλθε στα 120 εκ. ευρώ , το

2007 ήταν περίπου στα 150 εκ ευρώ, το 2008 ήταν 165 εκ. ευρώ, το 2009 ήταν 171 εκ ευρώ, το 2010 ήταν 177 εκ ευρώ, το 2011 ήταν 180 εκ ευρώ, το 2012 ήταν 183 εκ ευρώ, το 2013 ήταν 176 εκ ευρώ, το 2014 ήταν 191 εκ. ευρώ, ενώ το 2015 έφτασε τα 195 εκ ευρώ γεγονός που την κατατάσσει πρώτη στον κλάδο της Πτηνοτροφίας εδώ και πάρα πολλά χρόνια, καθώς επίσης μέσα στην πρώτη δεκάδα, από πλευράς τζίρου, στο σύνολο των μεγαλύτερων βιομηχανιών τροφίμων της χώρας μας.

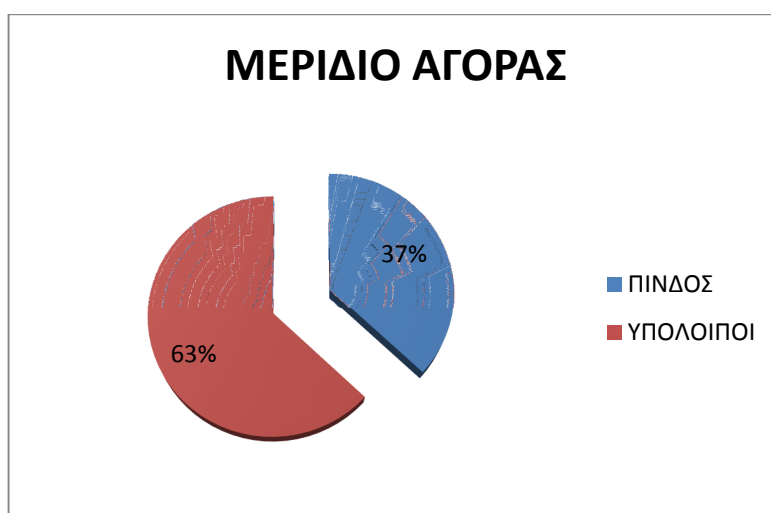
Κατάφερε και άντεξε στις πιέσεις της οικονομικής κρίσης κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και είχε βελτιωμένα οικονομικά στοιχεία και κερδοφόρους ισολογισμούς. Η βελτίωση των οικονομικών του στοιχείων είναι θετική, επίσης, στα ποσοτικά επίπεδα της παραγωγής, στις πωλήσεις και στον αριθμό του προσωπικού.

Πίνακας 11. Η εξέλιξη του κύκλου εργασιών (σε χιλ. ευρώ). Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

ΕΤΟΣ	Α.Π.Σ.Ι. - Η ΠΙΝΔΟΣ	ΑΓΡΟΖΩΗ Α.Β.Ε.Ε.	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΥΞΗΣΗ %
1980	17.082	-	17.082	-
1985	20.743	-	20.743	21,43
1990	26.112	-	26.112	25,88
1995	44.569	-	44.569	70,68
2000	88.492	17.000	105.492	136,7
2005	115.697	17.162	132.859	25,94
2010	177.280	19.550	196.830	48,15
2014	191.719	21.350	213.069	8,25
2015	195.509	19.478	214.987	1,00

Εικόνα 26. Διάγραμμα του κύκλου εργασιών του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/> (Προσωπική επεξεργασία)

Εικόνα 27. Το μερίδιο αγοράς του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/> (Προσωπική επεξεργασία)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΠΩΛΗΣΕΩΝ 2014-2015

Το 2014 οι τοποθετήσεις σε πτηνοτροφεία των μελών του ήταν 29.256.440 τεμ. έναντι 26.626.655 τεμ. το 2013, αύξηση 9,87%. Το 2015 ανήλθαν σε 29.653.000 τεμ. έχοντας αύξηση της τάξης του 1,4%.

Το 2014 η παραγωγή ζωοτροφών ανήλθε σε 141.750 τόνους έναντι 131.155 τόνους το 2013 με αύξηση 8,08% και το 2015 145.050 τόνους με αύξηση 2,33 %.

Το 2014 οι πωλήσεις ήταν:

❖ Α.Π.Σ.Ι. - Η ΠΙΝΔΟΣ: 41.788 τόνους κρέατος έναντι 35.387 τόνους κρέατος το 2013, αύξηση 18,00 % και το 2015, 43.348 τόνους αύξηση 3,75 %.

❖ ΟΜΙΛΟΣ "Α.Π.Σ.Ι. -Η ΠΙΝΔΟΣ": 49.134 τόνους κρέατος έναντι 44.093 τόνους κρέατος το 2013 αύξηση 11.43% και το 2015, 52.065 τόνους αύξηση 5,9 %.

Οι εξαγωγές το 2014 ήταν αξίας 5.760.000 € έναντι 5.077.000 € το 2013, σημειώνοντας αύξηση 13.45% και 6.200.000 € το 2015 με αύξηση 7,6 %.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2015 ΣΕ ΧΙΛ. ΕΥΡΩ

"Α.Π.Σ.Ι. - Η ΠΙΝΔΟΣ"

Ο κύκλος εργασιών το 2015 ήταν 195.509 χιλ. € έναντι 191.719 χιλ. € το 2014, σημειώνοντας αύξηση 2 %.

Το EBITDA το 2015 είναι πάνω από 10 εκατ. Ευρώ και είναι βελτιωμένο έναντι του 2014 και του 2013.

ΟΜΙΛΟΣ

Ο κύκλος εργασιών το 2015 ήταν 214.987 χιλ. € έναντι 213.069 χιλ.€ το 2014, αύξηση 1%.

Το EBITDA το 2015 είναι πάνω από 12 εκατ. Ευρώ και είναι βελτιωμένο έναντι του 2014 και του 2013.

4.5 Τα κανάλια διανομής

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει επιλέξει για τη διανομή των προϊόντων του να δημιουργήσει δικά του υποκαταστήματα-κέντρα διανομής στις εξής πόλεις:

ΙΩΑΝΝΙΝΑ- ΤΡΙΚΑΛΑ- ΛΑΡΙΣΑ-ΒΕΡΟΙΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ-ΑΓΡΙΝΙΟ-ΠΑΤΡΑ-ΚΟΡΙΝΘΟ- ΛΙΒΑΔΕΙΑ- ΤΡΙΠΟΛΗ – ΗΡΑΚΛΕΙΟ- ΧΑΝΙΑ-ΑΘΗΝΑ ΑΧΑΡΝΕΣ- ΑΘΗΝΑ ΡΕΝΤΗ-ΚΕΡΚΥΡΑ-ΚΟΖΑΝΗ.

Μέσω των κέντρων διανομών τροφοδοτεί όλες τις μεγάλες αλυσίδες Σούπερ Μάρκετ και

7.000 άλλα σημεία πώλησης. Επίσης, τροφοδοτεί δημόσιους οργανισμούς (νοσοκομεία, ιδρύματα και βιοτεχνίες επεξεργασίας κρέατος.

4.6 Οι πιστοποιήσεις

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ εφαρμόζει όλα τα σύγχρονα διεθνή πρότυπα για την ασφάλεια και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων του. Συγκεκριμένα έχει τις εξής πιστοποιήσεις:

- ❖ Η σταθερά υψηλή ποιότητα των προϊόντων, εξασφαλίζεται από το *σύστημα ολικής ποιότητας* που έχει πιστοποιηθεί σύμφωνα με το πρότυπο ISO 22000. Η επιχείρηση είναι κατοχυρωμένη και η παραπάνω πολιτική ποιότητας εφαρμόζεται σε όλες τις εκμεταλλεύσεις της.

Εικόνα 28. Το λογότυπο για το σύστημα ολικής ποιότητας σύμφωνα με το πρότυπο ISO 2200. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

- ❖ Τα Κοτόπουλα Ελεύθερης Βοσκής ΠΙΝΔΟΣ, έχουν την πιστοποίηση *AGROCERT*, του Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π.), που λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας.

Εικόνα 29. Το λογότυπο για την πιστοποίηση AGROCERT. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

- ❖ Τα βιολογικά κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ, έχουν την πιστοποίηση από τον Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας.

Εικόνα 30. Το λογότυπο για την πιστοποίηση από τον Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης Προϊόντων Βιολογικής Γεωργίας. Πηγή: <http://www.pindos-apsi.gr/>

4.7 Η εταιρική ευθύνη

Η εταιρική υπευθυνότητα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ απευθύνεται:

- Στους Ανθρώπους του
- Στην Κοινωνία
- Στο Περιβάλλον
- Στην Αγορά

Ε.Κ.Ε. & Ανθρώπινο Δυναμικό

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αποτελείται από 450 παραγωγούς και απασχολεί στον όμιλό του 1050 εργαζόμενους.

Οι άνθρωποι του, παραγωγοί πτηνοτρόφοι και εργαζόμενοι, αποτελούν το βασικό παράγοντα της επιτυχημένης πορείας και λειτουργούν ως μια μεγάλη οικογένεια.

Στους παραγωγούς συνυπάρχουν 3 γενιές και κάθε παραγωγός όταν συνταξιοδοτείται μεταβιβάζει τη μονάδα του στα παιδιά του, τα οποία συνεχίζουν τη δραστηριότητά τους. Το 50% και πλέον των παραγωγών είναι κάτω των 40 ετών.

Στόχος είναι ο κάθε εργαζόμενος να θεωρεί τον συνεταιρισμό ως δική του επιχείρηση, να

νιώθει ότι είναι ένα κομμάτι ενός συνόλου με κοινό στόχο.

Οι εργαζόμενοι είναι οι καλύτερα αμοιβόμενοι σ' όλο τον κλάδο της πτηνοτροφίας και στο νομό μας.

Το 100% του προσωπικού μας προέρχεται από τις τοπικές κοινωνίες του νομού Ιωαννίνων.

Στους εργαζόμενους παρέχεται συνεχή εκπαίδευση και μεριμνάτε ώστε να γίνεται πιστή τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας για την διασφάλιση άριστων συνθηκών εργασίας.

Στους παραγωγούς πτηνοτρόφους όταν αποχωρούν από την ενεργό δράση και συνταξιοδοτούνται τους παρέχει ένα βοήθημα, το ύψος του οποίου εξαρτάται από τα χρόνια που συνεργάζονταν με τον συνεταιρισμό και το μέγεθος της μονάδας τους.

Ο Συνεταιρισμός είναι πάντοτε δίπλα στα προβλήματα των εργαζομένων προσφέροντας βοήθεια, ασφάλεια και σιγουριά.

Για την εξυπηρέτηση των εργαζομένων ο Συνεταιρισμός προσφέρει μεταφορά με εταιρικό λεωφορείο.

Το 30% των εργαζομένων είναι γυναίκες. Το 100% των γυναικών μετά την άδεια λοχείας επιστρέφει στην εργασία του.

Οι εργαζόμενοι μπορούν ανά πάσα στιγμή να έχουν απευθείας επικοινωνία με τη διοίκηση του Συνεταιρισμού για επίλυση εργασιακών αλλά και άλλης φύσεως προβλημάτων.

Κάθε χρόνο διοργανώνονται εκδηλώσεις για όλους τους εργαζόμενους με σκοπό την ενημέρωση και ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ τους.

Κάθε χρόνο γίνεται κοπή πίτας σ' όλα τα εργοστάσια και διοργανώνεται μια γιορτή στην οποία συμμετέχουν όλοι οι εργαζόμενοι με τις οικογένειές τους.

Τέλος, κάθε χρόνο γίνεται 3ήμερη συνάντηση των "Πωλήσεων" η οποία έχει και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Ε.Κ.Ε. & Κοινωνία

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ παραμένει ενεργό μέλος της κοινωνίας. Στο 90 % των κοινωνικών

εκδηλώσεων του νομού Ιωαννίνων χορηγός είναι η "ΠΙΝΔΟΣ". Είναι δίπλα σε πολλά κοινωνικά παντοπωλεία, εκκλησιαστικούς φορείς, φιλανθρωπικούς οργανισμούς, πολιτιστικούς συλλόγους και άλλα κοινωνικά ιδρύματα τα οποία στηρίζει διαχρονικά.

Συγκεκριμένα:

- Στηρίζει το ΚΕΘΕΑ Παράρτημα Ιωαννίνων και προσφέρουμε εργασία σε άτομα που ολοκληρώνουν το πρόγραμμα απεξάρτησης.
- Καλύπτει κάθε εβδομάδα τις ανάγκες σε προϊόντα κοτόπουλου της Κιβωτού του Κόσμου Παράρτημα Πωγωνιανής Ιωαννίνων που φιλοξενεί 100 παιδιά.
- Προσφέρει προϊόντα κοτόπουλου για την κάλυψη των αναγκών του τμήματος ΕΛΕΠΑΠ Ιωαννίνων, του Γηροκομείου Ιωαννίνων, του Ερυθρού Σταυρού Ιωαννίνων, της Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων καθώς και της UNESCO.
- Συμμετέχει στο Δίκτυο Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Αρωγής προσφέροντας προϊόντα μας κάθε μήνα.

Άλλες χορηγίες του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι:

- Χορηγίες σε αθλητικούς συλλόγους της περιοχής Ιωαννίνων
- Χορηγίες προϊόντων μας σε δήμους και κοινωνίες για κάλυψη αναγκών ευπαθών ομάδων.
- Χορηγίες σε πολιτιστικούς συλλόγους για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ηπείρου.
- Χορηγίες σε αθλητές της περιοχής που διακρίνονται σε διάφορα ολυμπιακά αθλήματα.
- Χορηγίες σε Ιατρικά Συνέδρια με θέμα τη διατροφή και την υγεία.

Ε.Κ.Ε. & Περιβάλλον

Η ποιότητα των προϊόντων είναι άμεσα συνδεδεμένη με το περιβάλλον της περιοχής των Ιωαννίνων. Εδώ και χρόνια δίνεται μεγάλη έμφαση στη φιλικότητα προς το περιβάλλον και εφαρμόζει καινοτόμες πρακτικές για την προστασία του, όπως οι ακόλουθες:

- ✓ *Αντιμετώπιση αποβλήτων πτηνοτροφείων:* Κατασκευή εργοστασίου παραγωγής οργανοχουμικού λιπάσματος.

- ✓ *Αντιμετώπιση νεκρών πτηνών: Κατασκευή μονάδας αδρανοποίησης προϊόντων τύπου 2.*
- ✓ *Αντιμετώπιση υποπροϊόντων πτηνοσφαγείου: Κατασκευή μονάδας αδρανοποίησης προϊόντων τύπου 3.*
- ✓ *Συνεργασία με εταιρείες ανακύκλωσης για τις συσκευασίες του.*
- ✓ *Κατασκευή πρότυπου βιολογικού καθαρισμού για τις ανάγκες του πτηνοσφαγείου.*
- ✓ *Κατασκευή μονάδας παραγωγής ατμού με καύση στερεών για μείωση χρήσης πετρελαίου και μαζούτ.*

ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ – ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Τα τελευταία χρόνια ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει βραβευτεί και τιμηθεί αρκετές φορές για τα προϊόντα του, για τη συμβολή του στην ανάπτυξη και για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Συγκεκριμένα, οι βραβεύσεις και οι τιμητικές διακρίσεις του συνεταιρισμού τα τελευταία χρόνια είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Επετειακό βραβείο χιλιετίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, Επιχειρήσεων και Επιχειρηματιών "Υψηλής ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών".
- ✓ Επετειακό βραβείο από τον ΠΑΣΕΓΕΣ για την συμβολή του Συνεταιρισμού στην προώθηση της συνεταιριστικής ιδέας και επιχειρηματικότητας.
- ✓ Βραβείο Famous Brands στην κατηγορία πουλερικών.
- ✓ Τιμητικές διακρίσεις 2012-2013-2014 από τον όμιλο για την UNESCO Πειραιώς και Νήσων για την προσφορά του Συνεταιρισμού στις δομές άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας.
- ✓ Τιμητικές διακρίσεις 2013-2015 από την Ομοσπονδία Άρσης Βαρών για την προσφορά μας στην ανάπτυξη της άρσης βαρών.
- ✓ Τιμητική διάκριση από τη Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής του Α.Π.Θ. για τη στήριξη της Χειροσφαίρισης.
- ✓ Πολλές βραβεύσεις και διακρίσεις για προϊόντα του που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς προϊόντων. (π.χ. Βραβεία MEAT DAYS 2013 και 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

5.1 Η έννοια του επιχειρησιακού περιβάλλοντος

Όλες οι επιχειρήσεις συνυπάρχουν και δρουν σε πολλαπλά περιβάλλοντα. Συνεπώς, επιχείρηση και περιβάλλον είναι δυο δυναμικές καταστάσεις που συνυπάρχουν κάτω από συνθήκες, πότε ευνοϊκές και πότε δυσμενείς ή ακόμη και επικίνδυνες.⁴⁶

Μια θεωρητική προσέγγιση για την έννοια του περιβάλλοντος αποτελεί το μοντέλο του **ανοικτού συστήματος (open system model)**, δηλαδή η άποψη ότι ένας οργανισμός ή μια επιχείρηση ως μια “ανοιχτή” ευέλικτη δομή, αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του, το οποίο επιδρά και αυτό με τη σειρά του στον τρόπο λειτουργίας τους. Το περιβάλλον διακρίνεται σε **εσωτερικό** και **εξωτερικό** και αφορούν ουσιαστικά στις “εντός” ή “εκτός” επιρροές που δέχεται η οργανωτική δομή (επιχείρηση).

Οι παράγοντες στο εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης είναι όλα εκείνα τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα για να χρησιμοποιηθούν στην επίτευξη των στόχων της και αποτελούν τους **πόρους** της. Οι πόροι αυτοί διακρίνονται σε ανθρώπινους και μη ανθρώπινους. Η κατηγορία μη ανθρώπινων πόρων περιλαμβάνει συγκεκριμένα τους φυσικούς (πρώτες ύλες, μηχανολογικό εξοπλισμό, κα), τους τεχνολογικούς και τους οικονομικούς πόρους.

Οι παράγοντες στο εξωτερικό περιβάλλον ορίζουμε ως οι παράγοντες που είναι σε θέση να επιδράσουν στην επιχείρηση και αυτοί με τη σειρά τους διακρίνονται σε οικονομικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και τεχνολογικούς.

5.2 Ανάλυση PEST για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

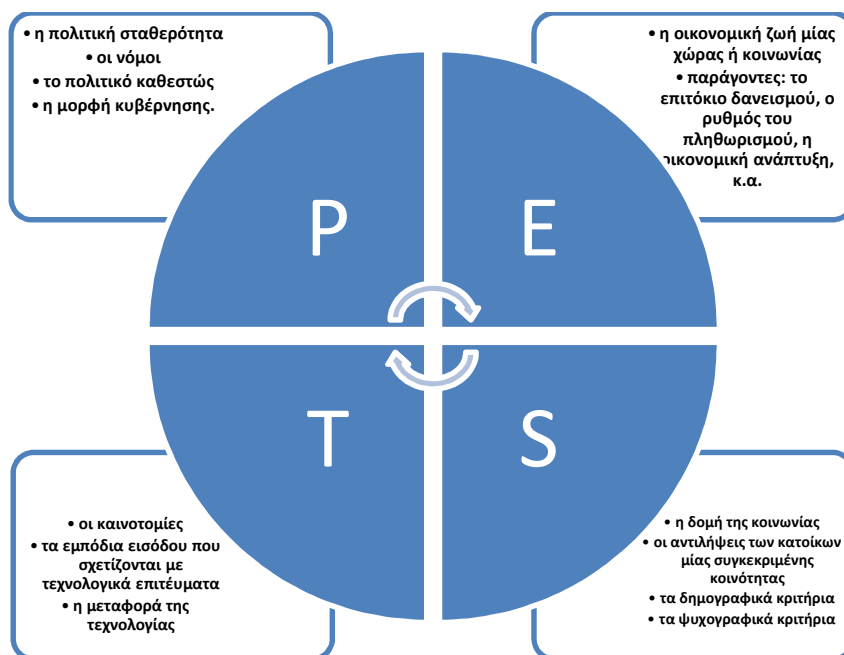
Η ανάλυση PEST

Ένα χρήσιμο «εργαλείο» για την ανάλυση του περιβάλλοντος μιας αγοράς, είναι το μοντέλο PEST (**P**olitical **E**conomic **S**ocio-cultural **T**echnological), που βοηθάει στην ανάλυση του περιβάλλοντος της αγοράς παίρνοντας υπόψη τους παρακάτω παράγοντες:

⁴⁶ <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

- 1) Το **οικονομικό περιβάλλον**, που αναφέρεται στην αγορά που δρα η επιχείρηση, στο κλάδο δραστηριότητας που ανήκει και σε όλο το πλέγμα σχέσεων και συνθηκών που συνθέτουν το σύνολο της οικονομίας.
- 2) Το **πολιτικό / ρυθμιστικό περιβάλλον** το οποίο επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα τις στρατηγικές επιλογές της επιχείρησης (παράδειγμα η νομοθεσία που οριοθετεί τις μορφές οργάνωσης και τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων)
- 3) Το **κοινωνικό /δημογραφικό /πολιτιστικό περιβάλλον**, με τους θεσμούς, τάσεις και αντιλήψεις που επικρατούν διαμορφώνει τα καταναλωτικά πρότυπα που με την σειρά τους επηρεάζουν τις στρατηγικές επιλογές μιας επιχείρησης
- 4) Το **τεχνολογικό περιβάλλον** που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τις δυνατότητες ανάπτυξης νέων προϊόντων, τις διαδικασίες παραγωγής κ.ο.κ.⁴⁷

Η ανάλυση PEST χρησιμοποιείται πολύ συχνά στο Πλάνο Μάρκετινγκ για την ανάλυση της παρούσας κατάστασης σχετικά με το μακροπεριβάλλον της επιχείρησης. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι αποτελεί από μόνη της ανεξάρτητο εργαλείο και μπορεί να εφαρμοστεί για οποιαδήποτε κατάσταση.

Εικόνα 31. Η ανάλυση PEST. Πηγή: προσωπική επεξεργασία

⁴⁷ http://www.epiheirimatikotita.gr/epiheir_tools/to_montelo_pest.htm

Η ανάλυση PEST για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ με την ανάλυση PEST.

A. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

✚ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Το πολιτικό πλαίσιο αποτελεί τον πιο σύνθετο και δύσκολο παράγοντα προς ανάλυση. Ένας από τους ρόλους του κράτους είναι να θεσπίζει το νομικό πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων π.χ. τα δικαιώματα των εργαζομένων, η ισότητα στις αμοιβές, η υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, οι σχέσεις συνδικάτων και διοίκησης και η νομοθεσία συνταξιοδότησης.⁴⁸

Το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο που εφαρμόζει η κυβέρνηση, επηρεάζει σε υψηλό βαθμό τη λειτουργία του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Για παράδειγμα, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ επηρεάζεται μέσα από τις φορολογικές πολιτικές που επιβάλλει το κράτος όσο και από νόμους σχετικά με τη λειτουργία μιας τέτοιας επιχείρησης με θέματα σχετικά με το περιβάλλον, την υγιεινή, κ.α.

✚ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται μέσα σ' ένα ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, οι οποίες επηρεάζονται σημαντικά από αυτό. Η διοίκηση πρέπει να λαμβάνει μέτρα, ώστε η προσφορά των πρώτων υλών να είναι σταθερή και αξιόπιστη. Αυτό προϋποθέτει την ανάπτυξη σχέσεων με τους προμηθευτές, διότι ο αριθμός των προμηθευτών στην αγορά επηρεάζει την τιμή των πρώτων υλών και επομένως, την τιμολογιακή πολιτική της εταιρείας.⁴⁹

Αναφορικά με την προμήθεια των πρώτων υλών, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ προμηθεύεται κατά κύριο λόγο καλαμπόκι, σόγια και σιτάρι σε ποσοστό 95%, τα οποία αποτελούν την τροφή για τα κοτόπουλα των παραγωγών του. Το πρώτο 10μηνο του έτους η παροχή φυράματος στους πτηνοτρόφους, ανέρχεται σε 112.861,502 τόνοι. Σύμφωνα με στοιχεία του τελευταίου μήνα, καταναλώνονται κατά μέσο όρο 400 τόνοι/ημέρα από το σύνολο των πρώτων υλών. Οι προμηθευτές δεν είναι πάντα οι ίδιοι, κάτι που οφείλεται στη συνεχή αναζήτηση νέων

⁴⁸ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

⁴⁹ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

προμηθευτών με βάση τις προδιαγραφές ως προς την ποιότητα των πρώτων υλών. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι προμηθευτές επηρεάζουν σημαντικά την τιμολογιακή πολιτική του συνεταιρισμού, καθώς μία αύξηση στις πρώτες ύλες, συνεπάγεται ταυτόχρονη αύξηση στις τιμές των προϊόντων για να καλύπτεται το κόστος. Όμως, η διαμόρφωση των τελικών τιμών στα προϊόντα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι τέτοια, ώστε να παραμένουν προσιτά στο καταναλωτικό κοινό.

Ένας ακόμα παράγοντας που αφορά στο οικονομικό περιβάλλον των επιχειρήσεων είναι οι ανταγωνιστές τους. Οι κύριοι ανταγωνιστές του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι οι εξής:

1. ΜΙΜΙΚΟΣ (HQF)
2. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ
3. Ο Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Άρτας
4. Ο Αγγελάκης
5. Οι Κελαϊδίτης - Λειβαδίτης.

Το μερίδιο αγοράς που κατέχει ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αντιστοιχεί στο 37%, κατατάσσοντάς τον πρώτο στον κλάδο της πτηνοτροφίας στην Ελλάδα. Το αντίστοιχο μερίδιο της αγοράς για τους ΜΙΜΙΚΟ και ΝΙΤΣΙΑΚΟ είναι 23% και 18% αντίστοιχα, ενώ οι υπόλοιποι ανταγωνιστές κατέχουν μικρότερο μερίδιο αγοράς.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει το δικό του δίκτυο διανομής, αποτελούμενο από δικό του εξειδικευμένο προσωπικό και ιδιόκτητες εγκαταστάσεις. Μάλιστα, μέσα από τα κανάλια διανομής διακινείται περίπου το 70% των προϊόντων του συνεταιρισμού. Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ πραγματοποιεί, επίσης, εξαγωγές στα Βαλκάνια (Αλβανία, Βουλγαρία, Π.Γ.Δ.Μ), οι οποίες ωστόσο δεν είναι συστηματικές. Συγκεκριμένα, δραστηριοποιείται στην εξαγωγή μόνο κατεψυγμένων προϊόντων, καθώς τα κέρδη που προκύπτουν από τις εξαγωγές δεν είναι υψηλά.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Περιλαμβάνει τις δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις και εξελίξεις π.χ. την αύξηση του πληθυσμού, τη δομή των ηλικιών, το κοινωνικοεπαγγελματικό επίπεδο του πληθυσμού, τη μεγέθυνση των εισοδημάτων, το μορφωτικό επίπεδο της κοινωνίας, την οργάνωση του

συνδικαλιστικού κινήματος, κ.α., τα οποία επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη λειτουργία των επιχειρήσεων.⁵⁰

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ ιδρύθηκε αρχικά στο Στρούνι Ιωαννίνων και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στο Ροδοτόπι, όπου και βρίσκεται μέχρι σήμερα. Κατά τα πρώτα έτη της εγκατάστασης του συνεταιρισμού στο Ροδοτόπι, η περιοχή αυτή είχε πολλά μειονεκτήματα, καθώς ήταν απομακρυσμένη, υποανάπτυκτη, ακατοίκητη και η ΒΙ.ΠΕ Ιωαννίνων δεν είχε ακόμη δημιουργηθεί. Για τους παραπάνω λόγους, τα μέλη του συνεταιρισμού προέρχονταν από όλο τον Νομό Ιωαννίνων, και όχι μόνο από την εγγύ περιοχή των εγκαταστάσεών του, κάτι που ισχύει μέχρι και σήμερα.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Ο **τεχνολογικός εκσυγχρονισμός** αποτελεί στις μέρες μας μια βασική προϋπόθεση για να κρατά μια εταιρεία στην ανταγωνιστική της θέση στην αγορά.

Υπάρχουν τρεις κύριες περιοχές του τεχνολογικού περιβάλλοντος που πρέπει να υπολογίζονται κατά τη λήψη αποφάσεων για μια επιχείρηση:

- η διαδικασία καινοτομίας,
- η διαδικασία μεταφοράς τεχνολογίας και
- η τρέχουσα τεχνολογία αιχμής

Η έννοια της καινοτομίας δεν σημαίνει εφεύρεση, αλλά αποτελεί έναν όρο περισσότερο οικονομικό παρά τεχνολογικό. Χάρη στην καινοτομία, η επιχείρηση δημιουργεί νέες παραγωγικές πηγές (επαναστατική τεχνολογική καινοτομία) ή εμπλουτίζει τις υπάρχουσες με νέα χαρακτηριστικά (εξελικτική τεχνολογική καινοτομία).

Η διαδικασία μεταφοράς τεχνολογίας σε μια επιχείρηση γίνεται είτε σταδιακά είτε ριζοσπαστικά ανάλογα την εκτίμηση των διευθυντικών στελεχών για τις πιθανές αντιδράσεις αλλά και την προσαρμογή του προσωπικού της επιχείρησης.⁵¹

Τέλος, η τεχνολογία αιχμής αναφέρεται στην τελευταία εξέλιξη της τεχνολογίας ενώ κρίνεται απαραίτητη ως προϋπόθεση η αξιολόγηση των αναγκών και των χαρακτηριστικών της συγκεκριμένης δομής, πριν την εισαγωγή και εφαρμογή αυτού της νέας τεχνολογίας.⁵²

⁵⁰ Κιόχος Π, Παπανικολάου Γ, Θάνος Γ& Κιόχος Α (2002). *ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.

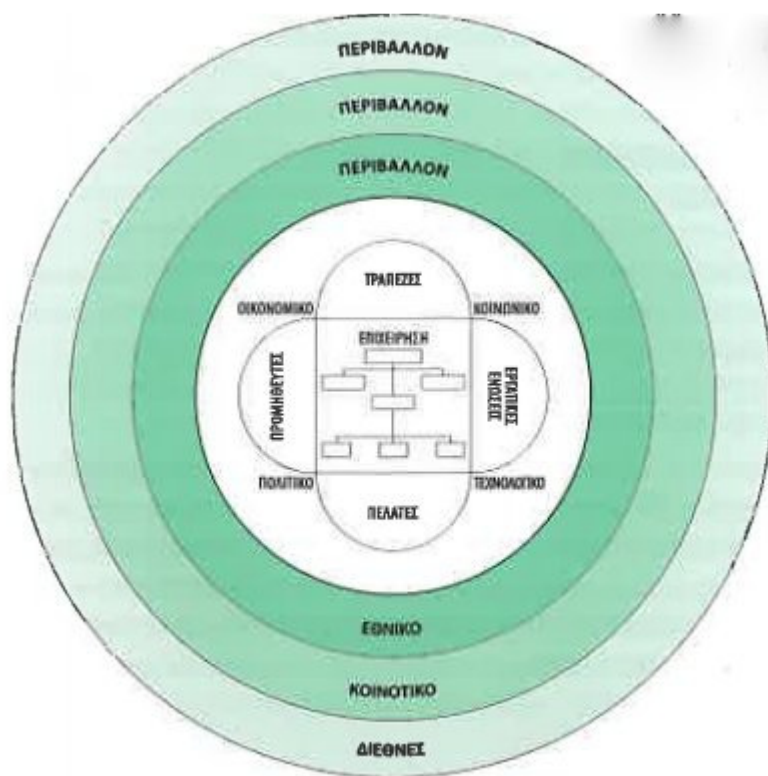
⁵¹ <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

⁵² <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ απέκτησε μια μονάδα καύσης ζωικών υπολειμμάτων από τις σφαγές, που αποτελεί και τη μοναδική σε όλη την Ελλάδα, δίνοντας έτσι συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους ανταγωνιστές του. Επίσης, εκμεταλλεύτηκε την εξέλιξη στον τεχνολογικό τομέα μέσα από εφαρμογές ακόμα και στη βιολογική εκτροφή των κοτόπουλων και την τεχνογνωσία στην περιβαλλοντική εταιρεία του Ομίλου. Επιπλέον, οι τεχνολογικές αλλαγές, όπως η χρήση των Η/Υ και του Ιντερνέτ, βοήθησαν στην οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης.

Πίνακας 12. Δυνάμεις περιβάλλοντος με άμεση επίδραση στην επιχείρηση. Πηγή: <http://www.epiheirimatikotita.gr/>

Δυνάμεις Περιβάλλοντος				
	Πολιτικό / ρυθμιστικό περιβάλλον	Οικονομικό περιβάλλον	Κοινωνικό /πολιτιστικό περιβάλλον	Τεχνολογικό περιβάλλον
	1. Νομοθεσία για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς 2. Φορολογία 3. Νομοθεσία για το περιβάλλον	1. Αγορά και προμήθεια πρώτων υλών 2. Ανταγωνιστές 3. Κανάλια διανομής	1. Πληθυσμός 2. Ηλικιακή δομή 3. Μορφωτικό επίπεδο	1. Τεχνογνωσία σε νέες μεθόδους παραγωγής και επεξεργασίας 2. Χρήση Η/Υ 3. Συνεχή εκπαίδευση προσωπικού σε νέες τεχνολογίες

Εικόνα 32. Το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Πηγή: Τζωρτζάκης Κ & Τζωρτζάκη Α-Μ (2007)

Β. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι οικονομικοί πόροι της επιχείρησης αφορούν στους τρόπους χρηματοδότησης της είτε από το αποθεματικό, δηλαδή τα κεφάλαια που δημιουργούνται από τα κέρδη και δεν δίδονται στους μετόχους, είτε από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης όπως είναι το δανειακό και το μετοχικό κεφάλαιο. Το χρήμα, όπως είναι γνωστό αποτελεί την κινητήρια πηγή λειτουργίας της επιχείρησης και για αυτό τον λόγο, η χρήση του απαιτεί ορθολογική αντιμετώπιση.⁵³

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ χρησιμοποιεί ως πηγή κεφαλαίων, τόσο δανειακό όσο και μετοχικό-συνεταιριστικό κεφάλαιο. Η συνεταιρική μερίδα, με την οποία κάθε μέλος συμμετέχει στον συνεταιρισμό, ανέρχεται στο ποσό των €15.153,12 και το συνεταιρικό κεφάλαιο στα €9,54/τ.μ και αμφότερα είναι ίσα για όλους τους συνεταίρους. Κάθε συνέταιρος δικαιούται να έχει μία μόνο συνεταιρική μερίδα και υποχρεούται, με την εγγραφή του, να καταβάλει εξ' ολοκλήρου

⁵³ <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

όλο το ποσό της μερίδας. Επίσης σε περίπτωση αποχώρησης του μέλους-συνεταίρου, τα προαναφερθέντα ποσά επιστρέφονται.

Η γενική συνέλευση μπορεί να αποφασίσει:

1. για την αναπροσαρμογή της αξίας της συνεταιρικής μερίδας, όταν το επιβάλουν οι ανάγκες του συνεταιρισμού και οι εκάστοτε φορολογικοί ή αναπτυξιακοί νόμοι,
2. για τη διάθεση πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων στα μέλη, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών τους με τον συνεταιρισμό, καθορίζοντας με την ίδια απόφαση, και τον αριθμό των ψήφων με την προϋπόθεση ότι δε θα υπερβαίνει τις τρεις,
3. για τη διάθεση προαιρετικών μερίδων στα μέλη και τους εργαζόμενους, καθορίζοντας με την ίδια απόφαση τον τρόπο καταβολής, το επιτόκιο και τα προνόμια. Οι προαιρετικές μερίδες δεν έχουν δικαίωμα ψήφου.

Η μεταβίβαση συνεταιρικής μερίδας είναι δυνατή μόνο με απόφαση του Δ.Σ. του συνεταιρισμού σε πρόσωπο που πληρεί όλες τις προϋποθέσεις για να γίνει μέλος του συνεταιρισμού.⁵⁴

ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι φυσικοί πόροι μιας επιχείρησης είναι τα ακίνητα, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, τα συστήματα διανομής και τα αποθέματα πρώτων υλών που διαθέτει.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει ως αντικείμενό του το κοτόπουλο και ότι έχει σχέση με αυτό. Η πολιτική που εφαρμόζει έχει το εξής πρότυπο: αγοράζει τις κότες μίας ημέρας από το εξωτερικό (κυρίως από τη Γαλλία και την Ολλανδία) στο όνομα του Νομικού Προσώπου και στη συνέχεια τις πουλάει στους παραγωγούς που διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές για τη σωστή εκτροφή τους.

Η εκτροφή έχει διάρκεια 4-5 μήνες. Κάθε κότα δίνει περίπου 150 αυγά, σε 21 ημέρες εκκολάπτεται ο νεοσσός και στη συνέχεια δίνεται στους λεγόμενους «παχυνόμενους» συνεταίρους, οι οποίοι εκτρέφουν νεοσσούς κρεοπαραγωγής. Ο χρόνος σφαγής έρχεται μετά

⁵⁴ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

από 45 ημέρες.⁵⁵ Τα πτηνά συλλέγονται από το συνεταιρισμό με δικά του μεταφορικά μέσα και στη συνέχεια γίνεται η εκκαθάριση του λογαριασμού των εκάστοτε πτηνοτρόφων. Υπάρχουν, επίσης, οι «πατρογονικοί» συνέταιροι, οι οποίοι εκτρέφουν τις κότες που δίνουν αυγά για εκκόλαψη.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ πέρα από τα πτηνοτροφεία, πτηνοσφαγεία και εκκολαπτήρια, διαθέτει ακόμα τις ακόλουθες εγκαταστάσεις:

- ✓ Εργαστήριο για τον έλεγχο των ζωοτροφών
- ✓ Ειδικό εξοπλισμό σφαγής, τυποποίησης και διανομής
- ✓ Χημικό μικροβιολογικό εργαστήριο
- ✓ Σύστημα βιολογικού καθαρισμού
- ✓ Σύστημα επεξεργασίας των πτηνοτροφικών αποβλήτων
- ✓ Μονάδα καύσης των ζωικών υπολειμμάτων της σφαγής.
- ✓ Εργοστάσιο έτοιμων ψημένων
- ✓ Ψυκτικές εγκαταστάσεις
- ✓ Εργοστάσιο λιπασμάτων

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι άνθρωποι που εργάζονται σε μια επιχείρηση είναι οι ανθρώπινοι πόροι της. Οι ανθρώπινοι πόροι συνίστανται στην προσφορά και συμβολή των managers, της ηγεσίας και των μη διοικητικών στελεχών όπως είναι πχ το προσωπικό που ασχολείται με χειρωνακτικές εργασίες ή εργασίες χειρισμών στους αντίστοιχους τομείς λειτουργίας της επιχείρησης.⁵⁶

Οι ανθρώπινοι πόροι του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΥ, αριθμούν τα 800 άτομα και κατανέμονται στις εξής Διευθύνσεις:

- ❖ Γενική

⁵⁵ Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

⁵⁶ <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

- ❖ Οικονομική
- ❖ Εμπορική
- ❖ Αγορών
- ❖ Εργοστασίων – Τεχνική.

Στον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ χρησιμοποιούνται δύο διαδικασίες εύρεσης προσωπικού:

- 1) μέσω της ανακοίνωσης στον τοπικό και πανελλαδικό τύπο
- 2) και με προσφυγή σε ειδικά γραφεία ευρέσεως προσωπικού στην περιοχή της Αττικής.

Αρχικά, αξιολογούνται τα βιογραφικά σημειώματα που έχει στα αρχεία του ο συνεταιρισμός και, στη συνέχεια, ακολουθεί η διεξαγωγή προσωπικής συνέντευξης, όπου συνεκτιμούνται όλα τα παραπάνω. Με αυτό τον τρόπο πραγματοποιείται η τελική επιλογή του κατάλληλου προσωπικού.

Οι νέοι υπάλληλοι συνάπτουν με το συνεταιρισμό σύμβαση ενός έτους. Μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος αυτού, γίνεται αξιολόγηση της συνεργασίας και η σύμβαση ανάγεται σε σύμβαση αορίστου χρόνου ή διακόπτεται. Σε ειδικές περιπτώσεις, μπορεί να γίνει και σύμβαση έργου, όπως για παράδειγμα η ανάθεση υλοποίησης ενός έργου σε κάποιον μηχανικό για ορισμένο χρονικό διάστημα.

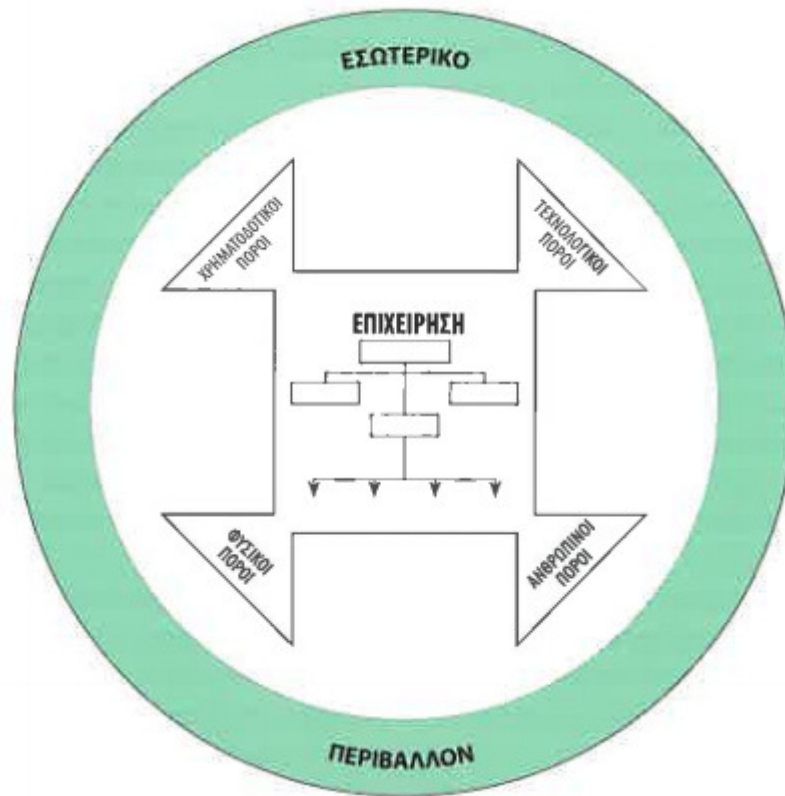
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Οι τεχνολογικοί πόροι ως διάσταση του εσωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης στην ουσία αναφέρονται στην τεχνολογία που εφαρμόζει μια επιχείρηση. Ο ρόλος των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών είναι καταλυτικός για τη διαχείριση της γνώσης και ακόμη έχει φανεί ότι την τελευταία δεκαετία, η διαχείριση γνώσης έχει αναπτυχθεί σε μια σημαντική θεωρία και πρακτική που ξεπερνά τα όρια της “πρόσκαιρης μόδας” και αντιμετωπίζει ορισμένα κρίσιμα προβλήματα των σύγχρονων επιχειρήσεων.⁵⁷

Με την εγκατάσταση της μονάδας καύσης των ζωικών υπολειμμάτων της σφαγής, απαιτήθηκε η εκπαίδευση του υπάρχοντος προσωπικού για την αποτελεσματικότερη λειτουργία αυτής.⁵⁸

⁵⁷ <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

⁵⁸ Γκογιάννου Β & Τζιγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

Εικόνα 33. Το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Πηγή: Τζωρτζάκης Κ & Τζωρτζάκη Α-Μ (2007)

5.3 Ανάλυση SWOT για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

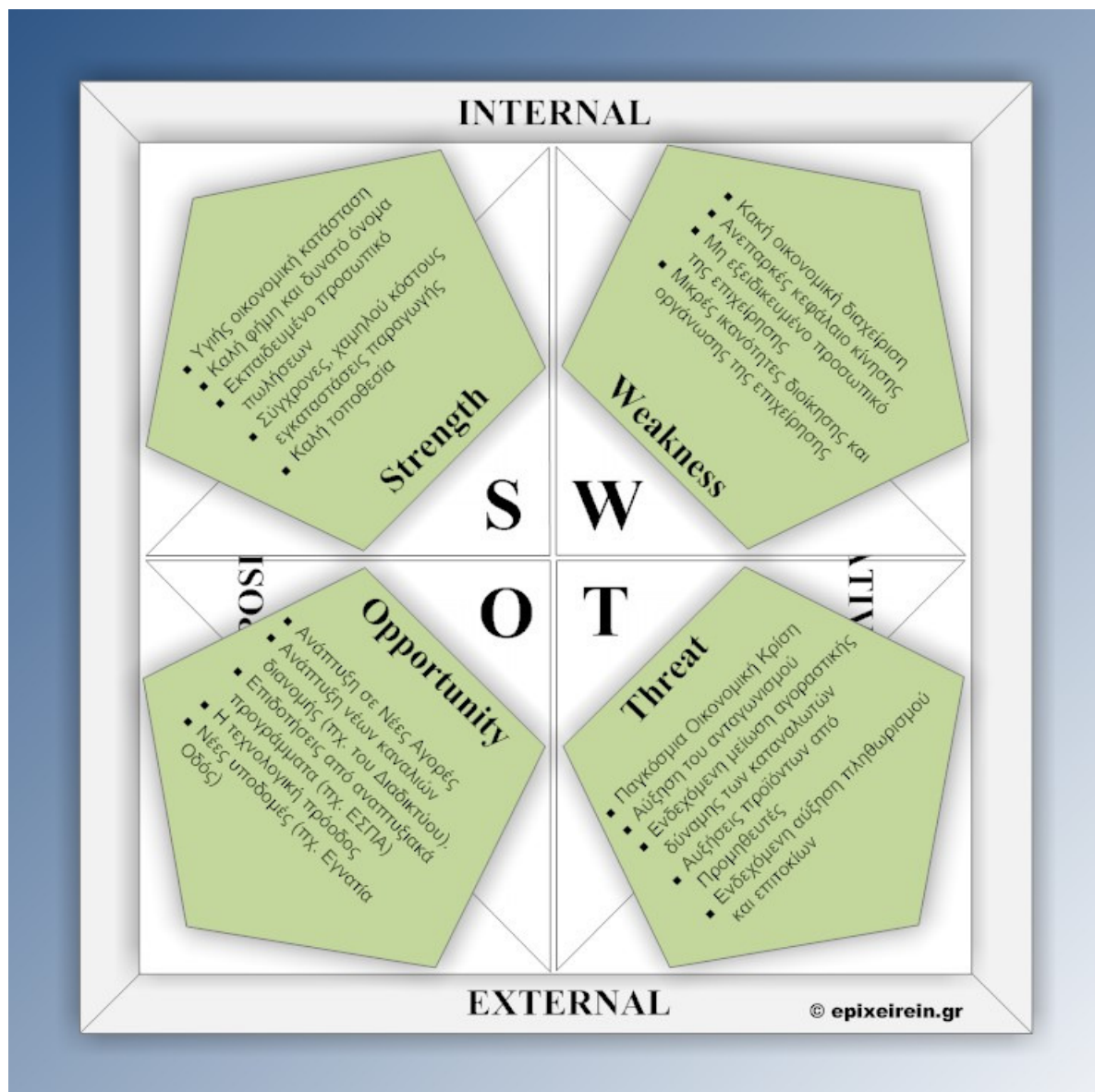
Η ανάλυση SWOT

Η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού που χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μίας επιχείρησης, όταν η επιχείρηση πρέπει να λάβει μία απόφαση σχετικά με τους στόχους που έχει θέσει ή πως θα τους επιτύχει.

Το αρκτικόλεξο SWOT προκύπτει από τις αγγλικές λέξεις: *Strengths*, *Weaknesses*, *Opportunities*, *Threats*, οι οποίες στα ελληνικά σημαίνουν δυνατά σημεία, αδύνατα σημεία, ευκαιρίες και απειλές αντίστοιχα.

Κατά την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (*Strengths*) και αδύνατα (*Weaknesses*) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (*Opportunities*) και οι απειλές (*Threats*) που υπάρχουν. Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή

κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, ιδιότητες και χαρακτηριστικά της επιχείρησης, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική υγεία και ικανότητα να ανταποκριθεί σε νέες επενδύσεις, κλπ.). Αντιθέτως, οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης τις οποίες η επιχείρηση θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό (π.χ. είσοδος νέων ανταγωνιστών, ρυθμίσεις στο νομικό περιβάλλον, δημιουργία ή/και εμφάνιση νέων αγορών, κλπ.).⁵⁹

Εικόνα 34. Η ανάλυση SWOT. Πηγή: <http://epixeirein.gr/wp-content/uploads/2009/07/SWOT-blog.jpg>

⁵⁹ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7_SWOT

Η ανάλυση SWOT για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Δυνατά σημεία

- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αποτελεί ένα συνεταιρισμό που εξελίχθηκε σε μια πλήρως καθετοποιημένη βιομηχανία, η οποία περιλαμβάνει υπερσύγχρονες ιδιόκτητες εγκαταστάσεις, που πληρούν τις αυστηρές προδιαγραφές της Ε.Ε. και εξασφαλίζουν την άριστη ποιότητα των προϊόντων του.
- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ θεωρείται κορυφαίο παράδειγμα επιτυχημένης και κερδοφόρου συνεταιριστικής επιχείρησης στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, είναι η μεγαλύτερη πτηνοτροφική επιχείρηση στην χώρα και κατέχει το μεγαλύτερο και συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο της αγοράς (30%). Παράγει και εμπορεύεται μια μεγάλη γκάμα προϊόντων, που περιλαμβάνει νωπά ή κατεψυγμένα κοτόπουλα, προϊόντα μεταποίησης κοτόπουλου, έτοιμα ψημένα προϊόντα κοτόπουλου, βρώσιμα αυγά, ζωοτροφές, προϊόντα εκκολαπτηρίου και κοτόπουλα ελευθέρως βοσκής. Διαθέτει τις πιο σύγχρονες εγκαταστάσεις στην Ευρώπη.
- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι η μόνη πτηνοτροφική επιχείρηση στην Ελλάδα, η οποία παράγει και διαθέτει στην αγορά όλη την γκάμα των κοτόπουλων:
 - Κοτόπουλα συμβατικά σφαγής 40-42 ημερών
 - Κοτόπουλα Ελευθέρως Βοσκής σφαγής 65 ημερών
 - Κοτόπουλα Βιολογικά σφαγής 90 ημερών
 - Κοκόρια Ελευθέρως Βοσκής σφαγής 60 ημερών
 - Κοτόπουλα Ειδικής Εκτροφής σφαγής 50 ημερών

Επιπλέον, παράγει ολοκληρωμένες σειρές προϊόντων από κρέας κοτόπουλου.

- Τεμαχισμένα προϊόντα (μπούτι-φιλέτο – φτερούγα)
 - Έτοιμα ψημένα προϊόντα
 - Κιμάς και προϊόντα από κιμά (μπιφτέκι -burger)
 - Λουκάνικα
 - Κοτόπιτα
- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ λειτουργεί με διεθνή standards και τα προϊόντα του είναι πιστοποιημένα από τον AGROCERT, τον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων του Υπουργείου Γεωργίας. Επίσης, έχει πιστοποίηση ISO 9002 για όλα τα στάδια παραγωγής της και Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας HACCP.

- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διαθέτει δικό του δίκτυο διανομής, που αποτελείται από περίπου 5000 σημεία σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό. Στην Ελλάδα, ο συνεταιρισμός έχει δημιουργήσει 15 υποκαταστήματα - κέντρα διανομής: Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Βέροια, Λάρισα, Τρίκαλα, Αγρίνιο, Πάτρα, Κόρινθος, Τρίπολη, Λιβαδειά, Κοζάνη, Αθήνα, Ηράκλειο, Χανιά και Κέρκυρα, ενώ διαθέτει αποκλειστικούς αντιπροσώπους σε πολλές ακόμη περιοχές της Ελλάδας. Στο εξωτερικό πραγματοποιεί εξαγωγές σε ορισμένες περιοχές των Βαλκανίων (Βουλγαρία, Σκόπια και Αλβανία), στην Κύπρο, στην Τουρκία, στην Ιταλία και στην Κίνα. Αξίζει να αναφερθεί ότι διαθέτει ιδιόκτητο 170 φορτηγών ψυγείων όλων των τύπων και κατηγοριών που απαιτούνται, για την άρτια και έγκαιρη μεταφορά των προϊόντων της από τον τόπο παραγωγής στους τόπους διάθεσης. Τα κέντρα διανομής έχουν όλα τα απαραίτητα πιστοποιητικά λειτουργίας (άδειες - HACCP και ISO) και πληρούν τις αυστηρότερες προδιαγραφές αποθήκευσης και διάθεσης των προϊόντων.
- ✓ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ κάνει συνεχώς προσπάθειες τόσο για την περαιτέρω ανάπτυξη της πτηνοτροφίας στην περιοχή δραστηριοποίησής του όσο και τη βελτίωση του βιοτικού - οικονομικού επιπέδου των πτηνοτρόφων-μελών του και των εργαζομένων του.

Αδύνατα σημεία

- ✘ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αντιμετωπίζει προβλήματα στις μεταφορές των πρώτων υλών και των προϊόντων του κυρίως το χειμώνα, όπως για παράδειγμα το κλείσιμο της Κατάρρας λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών. Οι ελλείψεις υποδομών στα δίκτυα μεταφορών της περιοχής έχει παρατηρηθεί πως δημιουργούν διάφορα προβλήματα σε σχέση με το χρόνο παραλαβής-παράδοσης.
- ✘ Όσον αφορά στις εμπορευματικές μεταφορές, το μεταφορικό κόστος της επιχείρησης είναι περίπου €0,04 / kg το οποίο η επιχείρηση θεωρεί αρκετά υψηλό και θα ήθελε να είναι €0,02 /kg, δηλ. στα μισά της αξίας που ισχύει.⁶⁰

Ευκαιρίες

- ☑ Μια χαρακτηριστική ευκαιρία για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ ήταν η εξαγορά του της πτηνοτροφικής επιχείρησης ΑΓΡΟΖΩΗ (ΣΥΝΚΟ) στην Εύβοια το 2001. Η ΑΓΡΟΖΩΗ

⁶⁰ Γκογιάννου Β & Τζιγκού Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)

είναι μια κάθετα οργανωμένη πτηνοτροφική επιχείρηση με τζίρο περίπου τα 22,3 εκ. ευρώ το 2001. Το τίμημα της εξαγοράς έφθασε τα 3,8 εκ. ευρώ, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τη θέση του στην ελληνική και ευρωπαϊκή αγορά πτηνοτροφίας.

- ☑ Ο Συνεταιρισμός από τον Δεκέμβριο του 1999, με απόφαση της Διεύθυνσης Γεωργίας και σύμφωνα με τους κανονισμούς της ΕΟΚ Ν.1360/78, 2200/96, 1257/99 και ΠΔ 63/86, έχει αναγνωρισθεί σαν «ομάδα παραγωγών» για την από κοινού προσφορά και εμπορία γεωργικών προϊόντων της κατηγορίας των ανωτέρω κανονισμών. (Γκογιάννου&Τζίγκου, 2008)
- ☑ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ δημιουργεί σπουδαία ευκαιρία σε σχέση με την περιοχή όπου δραστηριοποιείται. Αυτό έχει να κάνει με την εξασφάλιση πιο υγιεινής και γευστικής τροφής μέσα από τα προϊόντα του, όπως τα κοτόπουλα ελεύθερης βοσκής, που τρέφονται ελεύθερα στην ύπαιθρο του Νομού Ιωαννίνων από την 20η κιόλας μέρα μετά τη γέννησή τους. Εκτρέφονται με 100% φυτικές τροφές, εκ των οποίων το 65% είναι καλαμπόκι. Οι νεοσσοί είναι βραδείας ανάπτυξης φυλής SASSO και η εκτροφή τους διαρκεί τουλάχιστον 56 ημέρες. Γι' αυτό και το κρέας είναι γευστικό και υγιεινό χωρίς λίπη, με μοναδική γεύση. (web2)
- ☑ Ο Συνεταιρισμός σ' όλο το στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας ακολουθεί διαδικασίες, οι οποίες είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Συγκεκριμένα, έχει υιοθετήσει τα εξής:
 - Έχει κατασκευάσει μονάδα αδρανοποίησης όλων των νεκρών πτηνών των πτηνοτροφείων. Καθημερινά συγκεντρώνουμε τα νεκρά πτηνά και τα πηγαίνουμε στη μονάδα αδρανοποίησης όπου μετατρέπονται σε πτηνάλευρο, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για καύση στο λεβητοστάσιο, για παραγωγή ατμού, ο οποίος χρησιμοποιείται για την επεξεργασία των υποπροϊόντων του πτηνοσφαγείου και τη θέρμανση των εγκαταστάσεων αντικαθιστώντας πετρέλαιο και μαζούτ.
 - Έχει κατασκευάσει μονάδα επεξεργασίας πτηνοτροφικών αποβλήτων (κοπριά) όπου μετά την ολοκλήρωση κάθε εκτροφής πουλερικών συγκεντρώνεται η κοπριά, μεταφέρεται στο εργοστάσιο και με την διαδικασία της αναερόβιας ζύμωσης μετατρέπεται σε οργανοχουμικό λίπασμα, κατάλληλο για όλες τις φυτικές καλλιέργειες.
 - Έχει κατασκευάσει μονάδα αδρανοποίησης των υποπροϊόντων του

πτηνοσφαγείου και του εκκολαπτηρίου, παράγοντας πτηνάλευρο και ζωικό λίπος το οποίο χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ζωοτροφών για οικιακά ζώα.

- Έχει κατασκευάσει μονάδα πρότυπη βιολογικού καθαρισμού για τις ανάγκες του πτηνοσφαγείου.
- Σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης/ Ινστιτούτο Έρευνας & Τεχνολογίας Θεσσαλίας, το Τμήμα Ζωικής Παραγωγής του ΤΕΙ Ηπείρου και το εργαστήριο Διατροφής της Κτηνιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ., βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο η εκτροφή κοτόπουλου σε συνθήκες φιλικές προς το περιβάλλον, για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των πτηνοτροφείων.

☑ Το Εργοστάσιο Παραγωγής Οργανικού Λιπάσματος που κατασκευάστηκε το 2004 έχει δυναμικότητα του είναι 2500 τόνους ετησίως. Στα σχέδια του Συνεταιρισμού βρίσκεται η επέκταση του εργοστασίου και ο διπλασιασμός της παραγωγής του. Τα κύρια προϊόντα του εργοστασίου είναι το Αγροσύν και το Αγροσύν bio, τα οποία είναι φυσικά οργανικά λιπάσματα από κοπριά κότας και αποτελούν ευκαιρία για την επέκταση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού πέρα από τα προϊόντα κοτόπουλων.

Απειλές

☒ Η μεγαλύτερη απειλή του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι ο βασικός ανταγωνιστής του η Θ. Νιτσιάκος Α.Β.Ε.Ε.. Η Θ. Νιτσιάκος Α.Β.Ε.Ε. με την πολιτική τιμών που έχει καθιερώσει στην αγορά, έχει προσεγγίσει πολλούς καταναλωτές. Αξίζει να αναφερθεί πως για το 2013 και οι δυο αυτές επιχειρήσεις ήταν στις 25 πρώτες ελληνικές επιχειρήσεις με τις μεγαλύτερες πωλήσεις. Συγκεκριμένα για το 2013, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ κατέλαβε την 21^η θέση έχοντας πωλήσεις ύψους 176.562 χιλ. ευρώ και η Θ. Νιτσιάκος Α.Β.Ε.Ε. την 25^η θέση με πωλήσεις ύψους 168.638 χιλ. ευρώ.⁶¹

⁶¹ <http://www.epixeiro.gr/ειδήσεις/έρευνες-εκθέσεις-μελέτες/18743-oi-500-ελληνικές-βιομηχανίες-με-τις-μεγαλύτερες-πωλήσεις-το-2013>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ»

6.1 Η Επιχειρησιακή Στρατηγική του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Η Έννοια της Επιχειρησιακής Στρατηγικής

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός (Strategic planning) είναι μια διαδικασία ενός οργανισμού για να καθορίσει και να υλοποιήσει την στρατηγική του, ή την κατεύθυνση και την λήψη αποφάσεων σχετικά με την κατανομή των πόρων, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου και των ανθρώπων, για να συνεχίσει αυτή τη στρατηγική στην πραγματοποίηση του οράματος.⁶² Επίσης, αποτελεί την επίσημη εξέταση της μελλοντικής πορείας ενός οργανισμού. Το έγγραφο που προκύπτει μέσα από αυτή τη διαδικασία ονομάζεται «στρατηγικό σχέδιο» (strategic plan).

Εικόνα 35. Οι έννοιες στο στρατηγικό σχεδιασμό. Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/Στρατηγικός_σχεδιασμός

⁶² https://el.wikipedia.org/wiki/Στρατηγικός_σχεδιασμός

Η επιχειρησιακή στρατηγική είναι αυτή που καθορίζει τα σημαντικότερα θέματα, που κρίνουν το μέλλον μιας επιχείρησης ή ενός οργανισμού. Εφαρμόζεται σε ολόκληρη την επιχείρηση, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες πρακτικές από κάθε τμήμα και συνδυάζοντάς τες δημιουργεί το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα για αυτήν. Η επιχειρησιακή στρατηγική προσδίδει αξία σε όλη την επιχείρηση και τη βοηθά να διατηρεί το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα έναντι ομοειδών επιχειρήσεων.

Η Επιχειρησιακή Στρατηγική του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Η επιχειρησιακή στρατηγική του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει δύο κύριους στόχους: 1) την παραγωγή των καλύτερων δυνατών προϊόντων και 2) τη διάθεση τους στους καταναλωτές. Για να επιτύχει τα παραπάνω προσπαθεί να ανανεώνει τόσο τα προϊόντα της όσο και την ίδια την επιχείρηση εισάγοντας διάφορες καινοτομίες. Επίσης, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ επενδύει σε χρηματικά κεφάλαια και σε ανθρώπινο δυναμικό για την στελέχωσή του. Εκτός από τα παραπάνω, δίνει μεγάλη βαρύτητα στις εφαρμογές νέων τεχνολογιών και στη διαφήμιση.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η επιχειρησιακή στρατηγική της εταιρείας αποτελείται από μικρότερες και επιμέρους στρατηγικές για το κάθε ένα τμήμα ξεχωριστά, ώστε να επιτευχθεί ένας κοινός σκοπός που θα αποφέρει κέρδη στο συνεταιρισμό.

6.2 Το Μίγμα Μάρκετινγκ του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Η έννοια του μίγματος μάρκετινγκ (marketing mix)

Ο όρος «μίγμα μάρκετινγκ» αναφέρεται στο σύνολο των μεταβλητών μέσα από τις οποίες η επιχείρηση επιτυγχάνει την ικανοποίηση των αναγκών και επιθυμιών της αγοράς στόχου. Το μείγμα μάρκετινγκ, συνεπώς, δεν είναι τίποτε άλλο από τον προσδιορισμό όλων των παραγόντων που επιδρούν ή επηρεάζουν την προώθηση των πωλήσεων της επιχείρησης. Με απλά λόγια, το μίγμα μάρκετινγκ έχει ως στόχο στο να παίρνει ταυτόχρονα το σωστό προϊόν για το επιλεγμένο τμήμα της αγοράς-στόχου στο σωστό χρόνο, στη σωστή θέση και στη σωστή τιμή.

Οι περιγραφές για το μίγμα μάρκετινγκ επικεντρώνονται στα γνωστά 4 P's του μάρκετινγκ, δηλαδή Product (Προϊόν), Price (Τιμή), Place (Τόπος) και Promotion (Προώθηση).

Εικόνα 36. Τα 4 P's του μίγματος μάρκετινγκ. Πηγή: Προσωπική επεξεργασία

Το μίγμα μάρκετινγκ του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

I. Το προϊόν

Με τον όρο «προϊόν» εννοούμε όλες τις ωφέλειες του κοτόπουλου και των αυγών ως τροφή για τον άνθρωπο στην προκειμένη περίπτωση. Τα ορεινά κοτόπουλα Πίνδος αποτελούν μια ολοκληρωμένη και πλούσια γκάμα προϊόντων, η οποία εξασφαλίζει στους καταναλωτές μια υγιεινή επιλογή για το καθημερινό τους τραπέζι. Τα ορεινά κοτόπουλα Πίνδος τρέφονται ποιοτικά μόνο με αγνή φυτική τροφή, χωρίς προσμείξεις, η οποία ελέγχεται. Εκτός από τα παραπάνω, ένα προϊόν της επιχείρησης με μεγάλη απήχηση είναι τα κοτόπουλα ελευθέρως βοσκής, που εκτρέφονται σε υψόμετρο πάνω από 700μ. στα βουνά των Ιωαννίνων. Τα ορεινά κοτόπουλα Πίνδος είναι πιστοποιημένα από τον Agrocert και τον Οργανισμό Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων του Υπουργείου Γεωργίας και έχουν πιστοποίηση ISO 9002 για όλα τα στάδια παραγωγής και Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας HACCP από το Γερμανικό Οργανισμό DQS.

Τα προϊόντα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχουν σήμα τους το κοτόπουλο με το λογότυπο: «Τα νόστιμα ορεινά κοτόπουλα» και απεικονίζεται σε όλες τις συσκευασίες των προϊόντων αλλά,

και στα ιδιόκτητα μέσα μεταφοράς της επιχείρησης.

Τέλος, τα προϊόντα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: **α)** νωπά συσκευασμένα, **β)** κατεψυγμένα συσκευασμένα, **γ)** κατεψυγμένα έτοιμα ψημένα και διατίθενται και σε συσκευασίες Catering.

II. Η τιμή

Στον τομέα της ορνιθοτροφίας και συγκεκριμένα στην κρεατοπαραγωγή της, η τιμολόγηση ενός προϊόντος γίνεται αφού ληφθούν υπόψη οι στόχοι της επιχείρησης. Γι' αυτό το λόγο είναι σημαντικό για την ίδια την επιχείρηση να γνωρίζει ακριβώς το κοινό των καταναλωτών της, καθώς και τις ανάγκες και τις επιθυμίες του, έτσι ώστε να ακολουθήσει την κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική. Η τιμολόγηση στον τομέα αυτόν θα πρέπει να είναι αντίστοιχη του προϊόντος, της ποιότητάς του και της αξίας που προσφέρει στον καταναλωτή (γευστική και θρεπτική αξία).

Οι προμηθευτές πρώτων υλών αν και επηρεάζουν σημαντικά την τιμολογιακή πολιτική του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ, η διαμόρφωση των τελικών τιμών των προϊόντων του είναι τέτοια ώστε τα προϊόντα να παραμένουν προσιτά στο καταναλωτικό κοινό. Αξίζει να αναφερθεί πως μία επερχόμενη αύξηση στις πρώτες ύλες, συνεπάγεται ταυτόχρονη αύξηση στις τιμές των τελικών προϊόντων, για να καλύπτεται το κόστος. Συνεπώς, κάθε επιχείρηση πρέπει να βγάζει κέρδος και δεν μπορεί να διαθέτει τα προϊόντα της κάτω από το κόστος παραγωγής τους και, έτσι, η τιμολογιακή πολιτική πρέπει να προσαρμόζεται ανάλογα.

Η πολιτική του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αναφορικά με την τιμολόγηση των προϊόντων του είναι πως ένα προϊόν «πρέπει να αξίζει τα λεφτά του».

Ένας ακόμα σημαντικός παράγοντας διαμόρφωσης της τιμής των προϊόντων του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ είναι και ο ανταγωνισμός με ομοειδείς επιχειρήσεις, δηλαδή οι τιμές πώλησης ομοειδών ανταγωνιστικών προϊόντων. Για παράδειγμα, αν οι ανταγωνιστές του συνεταιρισμού πουλούν τα προϊόντα τους σε εξαιρετικά χαμηλή τιμή, τότε δεν συμφέρει τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ να πουλήσει σε πολύ υψηλότερη τιμή.

Τέλος, ένα ακόμα κριτήριο διαμόρφωσης της τιμής των προϊόντων είναι και η αναμενόμενη ζήτηση των νέων προϊόντων. Αυτό έχει άμεση σχέση με τους σταθερούς πελάτες που έχει ο συνεταιρισμός και την διάθεσή τους για επαναλαμβανόμενες αγορές από την

επιχείρηση εμπιστοσύνης τους.

III. Η προώθηση

Η προώθηση (promotion) έχει μετονομαστεί σε επικοινωνία του μάρκετινγκ. Η προώθηση προϊόντων είναι η δράση που αναλαμβάνει το τμήμα μάρκετινγκ μιας επιχείρησης με σκοπό να ενθαρρύνει την πώληση κάποιου ή κάποιων προϊόντων της στο καταναλωτικό κοινό. Οι βασικοί στόχοι της προώθησης είναι η παρουσίαση του προϊόντος μέσα από πληροφορίες που δίνει γι' αυτό ώστε να γίνει γνωστό, η αύξηση της ζήτησης και οι τρόποι που θα το διαφοροποιήσουν έναντι όμοιων αγαθά. Δύο από τις μορφές που παίρνει η προώθηση είναι μέσω διαφημίσεων και δημοσίων σχέσεων.

Η διαφήμιση γίνεται με τέσσερις βασικούς τρόπους: τον έντυπο (τα περιοδικά, τις εφημερίδες και τις αφίσες), την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και το διαδίκτυο. Ο κύριος σκοπός της διαφήμισης είναι να αυξήσει τις πωλήσεις ενός προϊόντος και να το κάνει ευρεία γνωστό και αποδεκτό σε όσο το δυνατόν περισσότερο καταναλωτικό κοινό.

Η διαφήμιση είναι ένα από τα στοιχεία του μίγματος μάρκετινγκ, στην οποία επενδύονται μεγάλα ποσά από τις επιχειρήσεις προκειμένου να επηρεάσουν το καταναλωτικό κοινό.

Οι δημόσιες σχέσεις, με τη σειρά τους, έχουν σκοπό να επικοινωνήσουν με το κοινό και να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν ένα ευνοϊκό κλίμα για τα προϊόντα της επιχείρησης. Επιπλέον, επιτυγχάνουν τη διατήρηση καλών σχέσεων με όλους τους παράγοντες της αλυσίδας του μάρκετινγκ, από τους παραγωγούς και τους προμηθευτές, μέχρι τους τελικούς καταναλωτές.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ προκειμένου να ενημερώσει τους καταναλωτές για τα προϊόντα του χρησιμοποιεί τη διαφήμιση. Στόχος του είναι να διατηρήσει και να αυξήσει το μερίδιό του στην αγορά καθώς και να αυξήσει την αναγνωσιμότητά της έναντι άλλων ομοειδών εταιριών στον ελλαδικό χώρο.

Συγκεκριμένα, γίνεται προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων σε τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, αλλά και εθνικής εμβέλειας. Η διαφήμιση των προϊόντων του συνεταιρισμού γίνεται περισσότερο με προβολή μηνυμάτων από την τηλεόραση και λιγότερο από τα έντυπα μέσα. Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διαφημίζεται σε μεγάλο βαθμό στο Νομό Ιωαννίνων μέσα από τη χρήση του λογότυπό του στον έντυπο τύπο, μέσα από ραδιοφωνικές εκπομπές, από χορηγίες σε

φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, κα.

Τα διαφημιστικά μηνύματα του συνεταιρισμού έχουν σύντομη διάρκεια και εστιάζουν στα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των προϊόντων της, όπως την άριστη ποιότητά τους και το περιβάλλον και τις συνθήκες εκτροφής των πτηνών. Για παράδειγμα, τα διαφημιστικά σποτ των ετών 2003 και 2004 είχαν διάρκεια 23 και 14 δευτερόλεπτα αντίστοιχα. Αξίζει να αναφερθεί πως στα διαφημιστικά μηνύματα οι φράσεις που χρησιμοποιούνται για την ανάδειξη της ποιότητας τους και χαρακτηρίζουν τα κοτόπουλα αυτά είναι: «...τα νόστιμα ορεινά κοτόπουλα...», «...κοτόπουλα ελευθέρως βοσκής από την Πίνδο...», «...νόστιμα, υγιεινά, τώρα και ελεύθερα...», κ.α..

Τέλος, για τους χρήστες του διαδικτύου υπάρχει η ιστοσελίδα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ: www.pindos-apsi.gr, η οποία προσφέρει μεγάλο όγκο πληροφοριών για όλα τα προϊόντα, την ποιότητά τους αλλά, ακόμα και συνταγές μαγειρικής. Επίσης, κάνει εκτενή αναφορά και στις υπόλοιπες δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός του συνεταιρισμού για την διαφήμιση ανέρχεται στο 5% του τζίρου της εταιρίας.

IV. Η διανομή

Η διανομή έχει σχέση με την εξεύρεση των κατάλληλων σημείων πώλησης των προϊόντων ή των υπηρεσιών μιας επιχείρησης. Επιπλέον, δίνει βαρύτητα και στη γεωγραφική κάλυψη που προσφέρει το εκάστοτε δίκτυο διανομής. Η διανομή δεν ασχολείται μόνο με το τελικό σημείο πώλησης, αλλά περιλαμβάνει και όλες τις δραστηριότητες διακίνησης ενός προϊόντος, από τον παραγωγό μέχρι τον τελικό καταναλωτή.

Τα κανάλια διανομής έχουν πολύ μεγάλη σημασία, καθώς τα μέρη που επιλέγονται για τη διάθεση ή όχι των προϊόντων επηρεάζουν άμεσα τις πωλήσεις της επιχείρησης. Η ταχύτητα, επίσης, των δικτύων διανομής στον τομέα των τροφίμων και ιδιαίτερα των φρέσκων ή κατεψυγμένων κρεάτων χρειάζεται μεγάλη προσοχή. Τέλος, σημαντικό κριτήριο για τη διανομή είναι το περιβάλλον των καταστημάτων, αλλά και το που είναι τοποθετημένο το προϊόν ώστε να το δει και να το συγκρίνει ο καταναλωτής.

Αρχικά, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ προωθούσε τα προϊόντα του μέσω των αντιπροσώπων και των εμπόρων. Αυτό όμως είχε αποτέλεσμα να δημιουργηθούν προβλήματα συνεργασίας και εμπιστοσύνης, γι' αυτό και προχώρησε στη δημιουργία ενός δικού της δικτύου διανομής με

ιδιόκτητες εγκαταστάσεις (όπως έχουν περιγραφθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο).

Μέσα από τα κανάλια διανομής, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ διακινεί περίπου το 70% των προϊόντων του είτε σε πρατήρια λιανικής είτε σε πρατήρια χονδρικής πώλησης. Τα πρατήρια χονδρικής πώλησης εφοδιάζουν εστιατόρια με μεγάλες ποσότητες των προϊόντων, αλλά και αλυσίδες σουπερμάρκετ και μίνι μάρκετ σε γειτονιές, μέσω αντιπροσώπων του και με τα είδη και τις ποσότητες των προϊόντων που αυτοί επιλέγουν.

6.3 Η τμηματοποίηση αγοράς για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Η τμηματοποίηση μίας αγοράς (market segmentation) αποτελεί μια από τις πιο σημαντικότερες διαδικασίες στο σύγχρονο μάρκετινγκ. Ως τμηματοποίηση της αγοράς ορίζεται η υποδιαίρεση της συνολικής αγοράς σε ομοιογενή τμήματα πελατών, που το καθένα από αυτά μπορεί να επιλεγεί και να αντιμετωπιστεί ως μια μικρότερη εξειδικευμένη αγορά. Έτσι, βρίσκει κάποιος πολλά τμήματα και διαλέγει εκείνα που ταιριάζουν στις προτιμήσεις του, δηλ. τις λεγόμενες αγορές-στόχους.

Τα προϊόντα του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ παρουσιάζουν μεγάλη γκάμα και εξασφαλίζουν μια σίγουρη υγιεινή λύση φαγητού στο καθημερινό τραπέζι των καταναλωτών και απευθύνονται στο καταναλωτικό κοινό όλων των ηλικιών, ακόμα και ειδικών ομάδων που πρέπει να ακολουθούν συγκεκριμένες διατροφικές συνήθειες, όπως αυτών που έχουν προβλήματα υγείας.

6.4 Ανάλυση ανταγωνισμού για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ

Ένα σημαντικό κριτήριο της αγοράς είναι ο βαθμός ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων ενός κλάδου, ο οποίος εξαρτάται τόσο από τον αριθμό των επιχειρήσεων όσο και από την ομοιογένεια του προϊόντος ή των προϊόντων τους. Οι επιχειρήσεις, ανάλογα με τη μορφή αγοράς στην οποία ανήκει το προϊόν ή τα προϊόντα που παράγει, διαμορφώνουν και τη συμπεριφορά τους σε σχέση με τρία χαρακτηριστικά:

1. Την ποσότητα του προϊόντος που θα παραχθεί,
2. την τιμή στην οποία θα προσφέρει την ποσότητα αυτή και

3. οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες στις οποίες θα προβεί για να αυξήσει το κέρδος της.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αν και θεωρείται ηγέτης στον κλάδο της πτηνοτροφίας με τις μεγαλύτερες πωλήσεις και τις πιο σύγχρονες εγκαταστάσεις στη χώρα μας έχει και αυτός τους ανταγωνιστές του. Οι κυριότεροι ανταγωνιστές του συνεταιρισμού είναι η ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΒΕΕ. και η Hellenic Quality Food (Κανάκη - Μιμίκος).

Πίνακας 13. Οικονομικά στοιχεία των: Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ, ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ και ΗQF. Πηγή: <http://www.inr.gr/?p=a65> (προσωπική επεξεργασία)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ		±%	ΕΒΙΤΔΑ (χιλ. ευρώ)	ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ (χιλ. ευρώ)	ΘΕΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2012
	2012	2011				
	(χιλ. ευρώ)	(χιλ. ευρώ)				
ΠΙΝΔΟΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	183.261	180.451	2	6.450	11	5η
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Β.Ε.Ε.	145.194	138.946	4	7.097	-1.261	11η
HELLENIC QUALITY FOODS Α.Ε. ΕΙΔΗ ΖΥΜΗΣ & ΚΡΕΑΤΟΣ	89.990	101.593	-11	9.216	-2.091	23η

✚ ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΒΕΕ

Εικόνα 37. Λογότυπο ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΒΕΕ. Πηγή: nitsiakos.gr

Η εταιρεία ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ. ΑΒΕΕ ιδρύθηκε το 1972 στο Μπιζάνι Ιωαννίνων χτίζοντας σταδιακά ένα κάθετα ολοκληρωμένο σύστημα παραγωγής προϊόντων κοτόπουλου που καλύπτει την αναπαραγωγή, την εκκόλαση, την πάχυνση, την παρασκευή πτηνοτροφών, τη σφαγή και μεταποίηση, το δίκτυο διανομής για όλη την Ελλάδα. Παράλληλα η εταιρεία εκμεταλλευόμενη τις υποδομές της σε Ήπειρο και Μακεδονία, δραστηριοποιήθηκε έντονα στην αγορά των αυγών εκκολάψεως και νεοσσών, στην εμπορία πρώτων υλών ζωοτροφών και

την παραγωγή ζωοτροφών για όλα τα παραγωγικά ζώα.

Την τελευταία δεκαετία, η Νιτσιάκος υλοποίησε ένα φιλόδοξο επενδυτικό πλάνο που της εξασφάλισε συνέχιση της αναπτυξιακής της πορείας στις κύριες δραστηριότητες της και επιπλέον επέτρεψε την είσοδο της στην αγορά της ξηράς τροφής για ζώα συντροφιάς, τη δημιουργία για πρώτη φορά στην Ελλάδα κύκλωμα παραγωγής για νωπά τεμάχια γαλοπούλας και κουνέλι, την παραγωγή άλευρων για την αρτοποιία και τη βιομηχανία, και την εισαγωγή και εμπορία ενός νέου οικονομικού και φιλικού προς το περιβάλλον τύπου βιομάζας από φλοιό ηλιόσπορου.⁶³ Σήμερα, η Νιτσιάκος είναι εκ των σημαντικότερων επιχειρήσεων εμπορίας δημητριακών και σογιαλεύρου και μέσα στις 15 μεγαλύτερες βιομηχανίες τροφίμων της χώρας με βάση το τζίρο.

✚ HELLENIC QUALITY FOODS

Εικόνα 38. Τα λογότυπα της Hellenic Quality Foods – KANAKI και MIMIKOS. Πηγή: <http://www.hqf.gr/>

Η Hellenic Quality Foods ή αλλιώς HQF, ανήκει στον όμιλο εταιριών του Ι. Φιλίππου και είναι η εταιρία που παράγει και διακινεί τα προϊόντα ζύμης KANAKI και τα νωπά κοτόπουλα, τις κοτολιγουδιές αλλά και τα αλλαντικά από κοτόπουλο MIMIKOS. Είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρίες τροφίμων στην Ελλάδα που με οδηγό την ποιότητα στο τρόφιμο κατέχει ηγετική θέση στις προτιμήσεις των Ελλήνων καταναλωτών. (web11)

Στο τέλος του 1999 ο όμιλος εταιριών του Ι. Φιλίππου εξαγόρασε μια από τις πιο ιστορικές πτηνοτροφικές επιχειρήσεις, την ΑΦΟΙ ΜΙΜΙΚΟΥ ΑΕ, η οποία βρίσκονταν σε καθεστώς διαχείρισης από την ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Η εξαγορά έγινε από την KANAKI

⁶³ nitsiakos.gr

ΑΕ που ανήκε στον όμιλο και στη συνέχεια μετονομάστηκε σε HELLENIC QUALITY FOODS (HQF) για να ενσωματώσει τις δύο δραστηριότητες, τόσο αυτή των ζυμών, όσο και αυτή των πουλερικών.

Η HQF, εντοπίζοντας αυτές τις αδυναμίες, προχώρησε κατ' αρχήν αμέσως μετά την εξαγορά της MIMIKOS στην κατάργηση της παραγωγής και διάθεσης ανώνυμων, ασυσκευαστων προϊόντων MIMIKOS. Από τον Ιανουάριο του 2000 όλα τα προϊόντα MIMIKOS διατίθενται μόνο συσκευασμένα. Το δεύτερο βήμα, μερικούς μήνες μετά και αφού έγινε μια σειρά από επενδύσεις σε εξοπλισμό, ήταν η τοποθέτηση στην αγορά μιας πλήρους σειράς από προϊόντα τεμαχισμού, δηλαδή επώνυμα συσκευασμένα μέρη κοτόπουλου. Έτσι πλέον ο καταναλωτής μπορεί να επιλέξει εάν επιθυμεί να καταναλώσει το στήθος, τη φτερούγα ή το φιλέτο, χωρίς να χρειάζεται να αγοράσει ολόκληρο το κοτόπουλο. Η HQF ήταν η πρώτη ελληνική εταιρεία που πρόσφερε στους καταναλωτές επώνυμα και συσκευασμένα όλα τα είδη κρέατος κοτόπουλου.

Στα μέσα του 2001, τοποθετήθηκε στην αγορά η πρώτη σειρά από προϊόντα με βάση το κρέας από κοτόπουλο. Πρόκειται για νωπά προϊόντα που παράγονται από ελληνικά κοτόπουλα MIMIKOS και απαιτούν ελάχιστη προπαρασκευή πριν καταναλωθούν. Τέτοια προϊόντα είναι τα παναρισμένα φιλέτα, τα σνίτσελ, τα nuggets, τα μπιφτέκια κ.λπ. ενώ έκτοτε η ποικιλία συμπληρώνεται συνεχώς.

Το 2002 κυκλοφόρησαν και προϊόντα τύπου αλλαντικών (παριζάκι, φιλέτο κοτόπουλο, λουκάνικα κ.λπ.), πάντα στην ίδια φιλοσοφία.⁶⁴

⁶⁴ <http://www.mimikos.gr/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ «Η ΠΙΝΔΟΣ» ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

7.1 Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης

Η τοπική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της υπαίθρου ιστορικά προέρχεται από προσπάθειες διαμόρφωσης μιας νέας στρατηγικής ανάπτυξης αναπτυσσόμενων κρατών από διεθνείς οργανισμούς (Διεθνής Τράπεζα, Ηνωμένα Έθνη) στη δεκαετία του 1970, όταν ήδη είχαν αναγνωριστεί τα όρια του εξωγενούς εκσυγχρονιστικού υποδείγματος ανάπτυξης και αναζητήθηκε μια εναλλακτική πρόταση που θα μπορούσε να μειώσει τις ανισότητες. Οι προσεγγίσεις αυτές εφαρμόστηκαν και στο εσωτερικό ανεπτυγμένων χωρών, σε περιοχές ‘λιγότερο ανεπτυγμένες’ ή ‘λιγότερο ευνοημένες’ σε σχέση με τους πόλους ανάπτυξης με ποικιλία χαρακτηρισμών (βιώσιμη, ενδογενής, ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη). Οι προσεγγίσεις αυτές επιχείρησαν να συνδέσουν την ανάπτυξη μιας περιοχής και τις αναπτυξιακές διαδικασίες με τη χρήση τοπικών πόρων και την κινητοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, που δημιουργούν παραγωγικές δραστηριότητες σε αυτή (ιδιωτικές και δημόσιες), προσφέρουν ευκαιρίες απασχόλησης στους κατοίκους και αυξάνουν την επιθυμία τους να ζήσουν σε αυτή. Έτσι, η τοπική ανάπτυξη διακρίνεται από χαρακτηριστικά όπως ο τοπικός καθορισμός των αναπτυξιακών προοπτικών, ο τοπικός έλεγχος της αναπτυξιακής διαδικασίας και η συγκράτηση των ωφελημάτων της αναπτυξιακής διαδικασίας εντός της περιοχής.⁶⁵

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα παρακολούθησε τις εξελίξεις αυτές και διαμόρφωσε μια πολιτική στήριξης της τοπικής ανάπτυξης, που εκφράστηκε ιδιαίτερα με δύο άξονες: τον τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τον τομέα των τοπικών πρωτοβουλιών για τη στήριξη της απασχόλησης.⁶⁶

⁶⁵ Κίζος Θ, Βακουφάκης Χ, Κουλούρη Μ & Σπιλάνης Ι (n.d.). *ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΥΝΟΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ: ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΔΙΟΤΥΠΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ*.

http://www.aegean.gr/lid/internet/elliniki_ekdosi/TEL_DIMOSI/local%20resources_LFA_conference.pdf

⁶⁶ Βλιάμος Σ (2008). *ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

7.1.1 Η διαδικασία της Τοπικής Ανάπτυξης

Η διεθνής βιβλιογραφία υποστηρίζει ότι η διαδικασία για την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού βασίζεται σε τρεις ομάδες ενεργειών, η σειρά των οποίων όμως ποικίλει ανάλογα με την μορφή του προβλήματος στην περιφέρεια και τις δυνατότητες που έχει αυτή να αναπτυχθεί. Οι τρεις αυτοί άξονες πολιτικής είναι:

1. Η Παροχή πληροφόρησης,
2. Η Πρόκληση κοινωνικής "κινητικότητας", δηλαδή δημιουργία ενδιαφέροντος και γνώσης και
3. Η Προσφορά κεφαλαίων.⁶⁷

Απ' αυτούς, οι δύο πρώτοι άξονες στοχεύουν στην αφύπνιση του τοπικού πληθυσμού, ώστε να πάρει πρωτοβουλίες και να βοηθηθεί μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επαγγελματικής εκπαίδευσης, εισαγωγής νέων τεχνολογιών για τον εντοπισμό υπάρχουσας επενδυτικής ευκαιρίας ή τη δημιουργία νέας. Με τη σειρά του, ο τρίτος άξονας αποβλέπει στην συμπλήρωση και υποστήριξη των δύο προηγούμενων για την πραγματοποίησή τους.

7.1.2 Η Αύξηση της Απασχόλησης στην Περιφέρεια: Η Διάσταση των Τοπικών Αγορών Εργασίας

Ένας από τους βασικούς στόχους της πολιτικής τοπικής ανάπτυξης είναι η αύξηση της απασχόλησης στην περιφέρεια. τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Παρά τις διαφοροποιήσεις από την μία περιοχή στην άλλη, και κατ' επέκταση από την μία τοπική αγορά εργασίας στην άλλη, υπάρχει μία ενιαία προσέγγιση της απασχόλησης στο πλαίσιο της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Αναπτύσσοντας και πραγματοποιώντας, λοιπόν, την παραπάνω προσέγγιση ενεργοποιούμε τους καθοριστικούς παράγοντες που επιδρούν στην τοπική αγορά εργασίας, κυρίως μέσα από τη διάγνωση του ενδογενούς δυναμικού, δηλαδή:

1. την ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού
2. την κινητοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα
3. τον σχεδιασμό μίας στρατηγικής
4. την ανάπτυξη εργοσχεδίων (projects).⁶⁸

⁶⁷ Βλιάμος Σ (2008). ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

7.1.3 Τοπική Αγορά – Τοπική Απασχόληση

Κατά τον σχεδιασμό της πολιτικής για την αύξηση της τοπικής απασχόλησης τα μέσα υλοποίησης περιλαμβάνουν:

- A. τους σκληρούς πόρους (hard resources), δηλαδή τα κονδύλια, τη γη, τα ακίνητα και τον εξοπλισμό,
- B. τους μαλακούς πόρους (soft resources), δηλαδή το ανθρώπινο δυναμικό και την ανθρώπινη συνεργασία, την τεχνογνωσία, την αξιοποίηση κεκτημένης εμπειρίας
- C. και, τέλος, την ‘ανεπίσημη’ κατάρτιση, δηλαδή την ανάλυση και συζήτηση σε ομάδες, την οργάνωση ανεπίσημων εκδηλώσεων με ουσιαστικό χαρακτήρα και την ομαδοποίηση των ενδιαφερομένων και εμπλεκόμενων φορέων.

Με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ‘χαρτογραφούμε’ μία περιοχή ως προς:

1. Το επιχειρηματικό και ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον: αναφέρεται στη μορφή και το μέγεθος των παραγωγικών μονάδων που λειτουργούν στην περιοχή καθώς και στη σύνθεση του πληθυσμού και τις δεξιότητές του.
2. Το φυσικό περιβάλλον: επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα τον σχεδιασμό και τα αποτελέσματα μιας στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη και την ανάπτυξη της απασχόλησης. Για παράδειγμα, ένα ελκυστικό φυσικό περιβάλλον με την κατάλληλη υποδομή και τις απαραίτητες προσβάσεις, μπορεί να καταστεί πόλος έλξης για νέες μονάδες και ισχυρό κίνητρο διαμονής για νέους ανθρώπους. Αντίθετα, ένα αδιάφορο και απωθητικό φυσικό περιβάλλον θα πρέπει να προκαλέσει ‘διορθωτικές’ ενέργειες (με αναπλάσεις, με μέτρα απορρύπανσης κλπ).⁶⁹
3. Τις υποδομές (συμπεριλαμβανομένης και της αστικής υποδομής): περιλαμβάνονται το οδικό δίκτυο, οι σιδηρόδρομοι τα αεροδρόμια, οι τηλεπικοινωνίες και τα λιμάνια, δηλαδή κυρίως οι τρόποι και η ποιότητα μεταφοράς ανθρώπων, εμπορευμάτων και πρώτων υλών. Η αστική υποδομή (ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, αποχέτευση, χώροι αναψυχής, πολιτιστικά κέντρα κλπ) λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς την υποδομή μεταφορών αλλά με πρωτεύουσα σημασία για την προσέλευση αλλά και σταθερότητα παραμονής παραγωγικών μονάδων.⁷⁰
4. την πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης: εμφανίζονται στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και αφορούν στην ύπαρξη και λειτουργία τραπεζών, στην αξιοποίηση εθνικών και

⁶⁸ Βλιάμος Σ (2008). ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

⁶⁹ Βλιάμος Σ (2008). ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

⁷⁰ Βλιάμος Σ (2008). ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

περιφερειακών πόρων, στην άντληση κονδυλίων από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ) και τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ).⁷¹

7.2 Ο ρόλος του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ στην τοπική ανάπτυξη

7.2.1 Η φήμη του στην περιοχή όπου δραστηριοποιείται

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ στο νομό Ιωαννίνων όπου δραστηριοποιείται έχει τη ΦΗΜΗ ως η επιχείρηση που:

- ✓ δίδει τα καλύτερα εισοδήματα στους πτηνοτρόφους και τους εξασφαλίζει σταθερό το εισόδημά τους,
- ✓ δίδει απασχόληση σε εργαζόμενους με τις καλύτερες αμοιβές, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα ανθρώπινο πρόσωπο στις σχέσεις τους και διασφαλίζοντας ένα ιδανικό περιβάλλον για εργασία,
- ✓ στηρίζει με τις δράσεις τους τοπικούς φορείς για την αντιμετώπιση της φτώχειας,
- ✓ στηρίζει με τις χορηγίες της τους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη του αθλητισμού,
- ✓ στηρίζει την τοπική οικονομία,
- ✓ σέβεται το περιβάλλον και υλοποιεί δράσεις που το προστατεύουν .

Γενικά, η τοπική κοινωνία εκφράζεται θετικά για τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ.

7.2.2 Η συμβολή στην ανάδειξη της περιοχής όπου δραστηριοποιείται

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ δραστηριοποιείται στο Νομό Ιωαννίνων. Εκτρέφει 30.000.000 κοτόπουλα στο Νομό Ιωαννίνων, τα σφάζει – επεξεργάζεται – τυποποιεί στο Νομό Ιωαννίνων και τα διαθέτει μέσω των υποκαταστημάτων της σε 7.000 σημεία πώλησης σε όλη την Ελλάδα.

Τα κοτόπουλα ΠΙΝΔΟΣ είναι γνωστά σ' όλους τους καταναλωτές και άμεσα συνδεδεμένα με το Νομό Ιωαννίνων.

⁷¹ Βλιάμος Σ (2008). ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Ο Νομός Ιωαννίνων από τους φτωχότερους νομούς της Ελλάδας κατάφερε χάρη της συμβολής του Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ να είναι ο πρώτος νομός σε παραγωγή κοτόπουλου και τα κοτόπουλα "ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ" τα πιο γνωστά κοτόπουλα.

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ κάθε χρόνο εισρέει στο Νομό Ιωαννίνων περισσότερα από 30 εκατ. ευρώ είτε ως εισόδημα των παραγωγών είτε ως αμοιβές των εργαζομένων είτε ως πληρωμές σε τοπικούς προμηθευτές στηρίζοντας μ' αυτό τον τρόπο την οικονομία του Νομού.

Σήμερα, ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ απασχολεί 1050 εργαζόμενους, συνεργάζεται με 450 παραγωγούς πτηνοτρόφους, οι οποίοι απασχολούν στους πτηνοθαλάμους τους άλλους 300 εργαζόμενους. Επίσης, συνεργάζεται με άλλους 200 προμηθευτές της περιοχής.

7.2.3 Οι στόχοι και οι προοπτικές για το 2016

Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ δε σταματά σ' όσα έχει πετύχει μέχρι σήμερα και συνεχίζει να οραματίζεται και να σχεδιάζει για το μέλλον. Οι σχεδιασμοί του συνεταιρισμού έχουν στόχο τα εξής:

- Βελτίωση ποιότητας.
- Βελτίωση εφοδιαστικής αλυσίδας.
- Εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεών μας.
- Επέκταση δυναμικότητας.
- Παραγωγή νέων προϊόντων.

Απώτερος στόχος όλων των σχεδιασμών είναι η βελτιστοποίηση του οφέλους των παραγωγών του συνεταιρισμού. Ενδεικτικά, για την επόμενη πενταετία ο σχεδιασμός περιλαμβάνει:

- Αύξηση της παραγωγής 5-10 % ετησίως ώστε το 2020 να έχει παραγωγή 40 εκατ. πουλιών.
- Εκσυγχρονισμός γραμμής ψύξης πτηνοσφαγείου ύψους επένδυσης ενός εκατομμύριου και χρόνου υλοποίησης έως 30/06/2016.
- Επέκταση γραμμής παραγωγής Ζωοτροφών με ύψος επένδυσης 500.000 € και χρόνος

υλοποίησης έως 31/12/2016.

- Επέκταση δυναμικότητας εργοστασίου παραγωγής λιπάσματος. Ύψος επένδυσης ενός εκατομμυρίου και χρόνος υλοποίησης έως 31/12/2017.
- Επέκταση δυναμικότητας πτηνοσφαγείου - νέα γραμμή παραγωγής. Ύψος επένδυσης 10 εκατομμύρια ευρώ και χρόνος υλοποίησης 2017-2018.
- Μετεγκατάσταση γραμμής έτοιμων ψημένων και γραμμή επεξεργασίας προϊόντων από κρέας κοτόπουλου. Ύψος επένδυσης 5 εκατ. ευρώ και έτος υλοποίησης το 2019.
- Κατασκευή μονάδας βιοαερίου από απόβλητα πτηνοτροφείων. Ύψος επένδυσης 5 εκατ. ευρώ και έτος υλοποίησης 2020.

Με την ολοκλήρωση του πενταετούς προγράμματος ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ οραματίζεται ότι θα είναι η μεγαλύτερη και πιο οργανωμένη πτηνοτροφική επιχείρηση των Βαλκανίων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στην παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια ανάλυσης της λειτουργίας του Αγροτικού Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Ιωαννίνων «Η ΠΙΝΔΟΣ» και της συμβολής του στην τοπική ανάπτυξη της περιοχής δραστηριοποίησής του. Λαμβάνοντας υπ' όψη όσα αναφέρθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, γίνεται μία συνοπτική ανακεφαλαίωση και παρουσιάζονται τα κύρια σημεία που αφορούν στην ελληνική πραγματικότητα για τον κλάδο της πτηνοτροφίας και, συγκεκριμένα, τον Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ. Τα κύρια αυτά σημεία συνοψίζονται ως εξής:

- ❖ Η Πτηνοτροφία στην Ελλάδα είναι ο πιο δυναμικός κλάδος της ζωικής παραγωγής με βαθμό αυτάρκειας τόσο σε αβγό όσο και σε κρέας με ποσοστό άνω του 90%.
- ❖ Οι οργανωμένες πτηνοτροφικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα παράγουν ετησίως 120.000.000 κοτόπουλα και 1.500.000.000 αυγά. Η παραγωγή καλύπτει σχεδόν πλήρως την εγχώρια ζήτηση. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται περί τις 50 επιχειρήσεις διαφόρων μεγεθών.
- ❖ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ αποτελεί ένα πρότυπο συνεταιριστικής οργάνωσης στην Ελλάδα και για την πορεία της και την συμβολή της στην ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος, έχει βραβευτεί από την ΠΑΣΕΓΕΣ και τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κάρλο Παπούλια.
- ❖ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ θεωρείται ηγέτης στον κλάδο της πτηνοτροφίας με τις μεγαλύτερες πωλήσεις και τις πιο σύγχρονες εγκαταστάσεις στη χώρα μας. Ως συνεταιρισμός με τον τίτλο του μεγαλύτερου πρωτοβάθμιου συνεταιρισμού στη χώρα μας στοχεύει να παραμείνει στην κορυφή και να αποδεικνύει ότι οι συνεταιρισμοί έχουν προοπτική.
- ❖ Από την ίδρυση του μέχρι σήμερα ακολουθεί μια συνεχή ανοδική πορεία, αυξάνοντας κάθε χρόνο την παραγωγή του, ανεβάζοντας τον κύκλο εργασιών του και αυξάνοντας τον αριθμό των απασχολουμένων.
- ❖ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ συνεργάζεται αποκλειστικά με τους 450 πτηνοτρόφους μέλη της. Το ίδιο και οι 450 πτηνοτρόφοι μέλη συνεργάζονται αποκλειστικά με τον συνεταιρισμό.
- ❖ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ καθορίζει το πρόγραμμα που θα τοποθετήσει νεοσσούς στο πτηνοτροφείο ο κάθε παραγωγός, το πρόγραμμα που θα σφάζει τα κοτόπουλα, την φυλή που θα είναι οι νεοσσοί, τη ζωοτροφή που θα χρησιμοποιηθεί, τα φάρμακα και

εμβόλια που θα χρησιμοποιηθούν.

- ❖ Το καταστατικό του συνεταιρισμού επιβάλλει την ποινή της διαγραφής από τον συνεταιρισμό σ' όποιον πτηνοτρόφο δεν ακολουθεί το πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται σταθερότητα στην παραγωγή και η ενιαία γεύση στα προϊόντα.
- ❖ Σε τακτά διαστήματα γίνονται σεμινάρια στους πτηνοτρόφους για θέματα που αφορούν την εκτροφή των κοτόπουλων.
- ❖ Ο Α.Π.Σ.Ι. ΠΙΝΔΟΣ έχει τεράστια συμβολή στην τοπική ανάπτυξη του νομού Ιωαννίνων καθώς:
 - ☞ προσφέρει τα καλύτερα εισοδήματα στους πτηνοτρόφους και τους εξασφαλίζει σταθερό το εισόδημά τους,
 - ☞ προσφέρει απασχόληση σε εργαζόμενους με τις καλύτερες αμοιβές, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα ανθρώπινο πρόσωπο στις σχέσεις τους και διασφαλίζοντας ένα ιδανικό περιβάλλον για εργασία,
 - ☞ στηρίζει με τις δράσεις τους τοπικούς φορείς για την αντιμετώπιση της φτώχειας,
 - ☞ στηρίζει με τις χορηγίες της τους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη του αθλητισμού,
 - ☞ στηρίζει την τοπική οικονομία,
 - ☞ σέβεται το περιβάλλον και υλοποιεί δράσεις που το προστατεύουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αβδελίδης Π (1986). *ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Βλιάμος Σ (2008). *ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ - ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Γκογιάννου Β & Τζίγκου Δ (2008). *ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*. Λευκάδα: ΤΕΙ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Πτυχιακή Εργασία)
- «Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Συνεταιρισμοί και αναδιάρθρωση» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)».
- Δαουτόπουλος Γ (2006). *ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση του Ιδίου
- ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Θέμα: Τροποποιήσεις των Ν. 4015/2011 και Ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις».
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους»
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Θέμα: Τροποποιήσεις των Ν. 4015/2011 και Ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις».
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ «Ελληνική Κτηνοτροφία Ζωϊκή Παραγωγή» (2011)
- Καμενίδης Χ (2001), *ΣΥΝΑΙΤΕΡΙΣΜΟΙ ΑΡΧΕΣ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ*, Τόμος Β', Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

- Καμενίδης Χ (2005). *ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ*. 2η έκδοση. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη ΑΕ.
- Κάουρα Ε (2005). *ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ*. ΤΕΙ Ηπείρου: (Πτυχιακή εργασία)
- Καταστατικό του Αγροτικού Συνεταιρισμού με την επωνυμία: Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων «Η Πίνδος», (Προσαρμοσμένο σύμφωνα με το νόμο 2810/2000 για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις).
- Κιόχος Π, Παπανικολάου Γ, Θάνος Γ & Κιόχος Α (2002). *ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κιόχος Π, Παπανικολάου Γ & Κιόχος Α (2003). *ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ*, Αθήνα: Εκδόσεις Interbooks.
- Κοσμά Α (2013). *ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*. ΑΠΘ (Μεταπτυχιακή Διατριβή)
- Παπαγεωργίου Κ. (2004). *ΒΙΩΣΙΜΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ)*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Παπαδάκης, Β. (2002), *ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ*. Τόμος Α΄: Θεωρία, 4η Έκδοση, Εκδόσεις Ε. Μπένου.
- Πετρόπουλος Π (2011). *ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΗΣ ΟΡΝΙΘΟΤΡΟΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ*. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Μεταπτυχιακή εργασία)
- Σεργάκη Π. (2004). *ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ, ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΜΕ ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ*. Αθήνα: (Διδακτορική Διατριβή)
- Τερζίτης Κ & Τζωρτζάκης Κ (2004), *ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ [ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ]*. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Τζωρτζάκης Κ & Τζωρτζάκη Α-Μ (2007). *ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ*. 4^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Τζωρτάκης Θ (1973). *ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ*. 2^η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Τσουκαλάς Δ Α (1994). *ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ*. Πειραιάς-

Αθήνα: Εκδόσεις Α. Σταμούλης.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Annual Report 2015 - Association of Poultry Processors and Poultry Trade in the EU Countries - ASBL
- Baker M J (2003) The Marketing Manual. Oxford: Elsevier
- Baker M J & Hart S J (2008) The marketing book. Oxford: Elsevier
- Kotler P, Wong V, Saunders J, Armstrong G (2005) Principles of Marketing. Mateu-Cromo Artes Graficas: Pearson Education
- Kotler P & Keller K (2006) Marketing Management. New Jersey: Pearson Education
- Shimp T A (2007) Advertising, Promotion, and other aspects of Integrated Marketing Communications. Natorp Boulevard Mason: Thomson Higher Education

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

web 1. (n.d.). <http://www.gaiapedia.gr/>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 03, 2016, από Εκτροφή πτηνών: http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών

web 2. (n.d.). <http://www.pindos-apsi.gr/>

web 3. (n.d.). *Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών - Βιβλίο Μαθητή*. Ανάκτηση Φεβρουάριος 17, 2016, από <http://ebooks.edu.gr/>: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C122/38/219,1101/>

web 4. (n.d.). <http://www.epiheirimatikotita.gr/>. Ανάκτηση Μάρτιος 28, 2016, από Επιχείρηση και περιβάλλον: <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

web 5. (n.d.). <http://www.epiheirimatikotita.gr/>. Ανάκτηση Μάρτιος 28, 2016, από Το μοντέλο PEST: http://www.epiheirimatikotita.gr/epiheir_tools/to_montelo_pest.htm

web 6. (n.d.). <http://www.epiheirimatikotita.gr/>. Ανάκτηση Μάρτιος 30, 2016, από Επιχείρηση και περιβάλλον: <http://www.epiheirimatikotita.gr/joomla157/Επιχειρηματικό-σχέδιο/Επιχείρηση-και-περιβάλλον.html>

- web 7. (n.d.). <https://el.wikipedia.org>. Ανάκτηση Μάρτιος 30, 2016, από Ανάλυση SWOT:
https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CE%AC%CE%BB%CF%85%CF%83%CE%B7_SWOT
- web 8. (n.d.). <http://www.epixeiro.gr/>. Ανάκτηση Απρίλιος 5, 2016, από Οι 500 ελληνικές βιομηχανίες με τις μεγαλύτερες πωλήσεις το 2013:
<http://www.epixeiro.gr/ειδήσεις/έρευνες-εκθέσεις-μελέτες/18743-οι-500-ελληνικές-βιομηχανίες-με-τις-μεγαλύτερες-πωλήσεις-το-2013>
- web 9. (n.d.). <https://el.wikipedia.org/>. Ανάκτηση Απρίλιος 5, 2016, από Στρατηγικός Σχεδιασμός: https://el.wikipedia.org/wiki/Στρατηγικός_σχεδιασμός
- web 10. (n.d.). *Υγιεινά κοτόπουλα Ιωαννίνων Νιτσιάκος*. Ανάκτηση από nitsiakos.gr
- web 11. (n.d.). *Hellenic Quality Foods*. Ανάκτηση από <http://www.hqf.gr/>
- web 12. (n.d.). *MIMIKOS*. Ανάκτηση από <http://www.mimikos.gr/>
- web 13. (n.d.). <http://www.gaiapedia.gr/>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 03, 2016, από Όρνιθες:
<http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Όρνιθες>
- web 14. (n.d.). <http://www.gaiapedia.gr/>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 03, 2016, από Ασθένειες των πτηνών: http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Ασθένειες_των_πτηνών
- web 15. (n.d.). <http://www.agroepirus.gr>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 04, 2016, από <http://www.agroepirus.gr/eagro/farmers/articles/article.jsp?context=9104&articleid=6088>
- web 16. (n.d.). <http://www.gaiapedia.gr>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 07, 2016, από Εκτροφή πτηνών: http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/Εκτροφή_πτηνών
- web 17. (n.d.). <http://hellanicus.lib.aegean.gr/>. Ανάκτηση από <http://hellanicus.lib.aegean.gr/handle/11610/11937>
- web 18. (n.d.). <https://el.wikipedia.org>. Ανάκτηση Μάρτιος 10, 2016, από Συνεταιρισμός: <https://el.wikipedia.org/wiki/Συνεταιρισμός>
- web 19. (n.d.). <http://www.opengov.gr/>. Ανάκτηση Μάρτιος 12, 2016, από

<http://www.opengov.gr/ypaat/?p=1682>

web 20. (n.d.). <http://www.paseges.gr/>. Ανάκτηση Μάρτιος 15, 2016, από Πανελλήνια
Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών : <http://www.paseges.gr/el/profile>

<http://www.erpa-ruralpoultry.eu/en/> European Rural Poultry Association

[http://www.avec-poultry.eu/system/files/archive/new-
structure/avec/Annual_Report/2015/Annual%20Report%202015.pdf](http://www.avec-poultry.eu/system/files/archive/new-structure/avec/Annual_Report/2015/Annual%20Report%202015.pdf)

<http://ica.coop/en/whats-co-op/co-operative-identity-values-principles>

<http://epixeirein.gr/wp-content/uploads/2009/07/SWOT-blog.jpg>

«Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα
«Συνεταιρισμοί και αναδιάρθρωση» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)». Ανάκτηση Μάρτιος
13, 2016 από [http://eur-
lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:191:0024:0029:EL:PDF.
29/6/2010](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:191:0024:0029:EL:PDF.29/6/2010).

Κίζος Θ, Βακουφάκης Χ, Κουλούρη Μ & Σπιλάνης Ι (n.d.). *ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ
ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΥΝΟΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ:
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΔΙΟΤΥΠΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ.*
<http://www.aegean.gr/>. Ανάκτηση Φεβρουάριος 17, 2016, από
[http://www.aegean.gr/lid/internet/elliniki_ekdosi/TEL_DIMOSI/local%20resources_LF
A_conference.pdf](http://www.aegean.gr/lid/internet/elliniki_ekdosi/TEL_DIMOSI/local%20resources_LFA_conference.pdf)